

U S T A W A

z dnia2016 r.

o Inspekcji Żywności

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zadania, organizację, tryb działania oraz zasady finansowania Inspekcji Żywności, zwanej dalej "Inspekcją";
- 2) właściwość organów w zakresie przeprowadzania urzędowych kontroli żywności na zasadach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 191 z 30.04.2004, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 882/2004”;
- 3) wymagania dotyczące przeprowadzania urzędowych kontroli żywności – w zakresie nieuregulowanym w rozporządzeniu nr 882/2004;
- 4) zasady współpracy organów Inspekcji z organami centralnymi państw członkowskich Unii Europejskiej odpowiedzialnymi za stosowania prawa weterynaryjnego lub organami, którym takie kompetencje zostały przekazane (właściwą władzą), oraz Komisją Europejską w zakresie realizacji zadań Inspekcji;
- 5) zasady wystawiania świadectw zdrowia, w tym określone w przepisach zawartych w aktach prawnych wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2015 r. poz. 519);
- 6) zasady nadzoru nad zdrowiem roślin, zapobieganiem zagrożeniom związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin oraz nadzorem nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym, określone w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 621, z późn. zm.¹) oraz ustawie z dnia 9 listopada

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 822, 907, 1662 oraz z 2015 r. poz. 211

2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2012 r. poz. 1512, z późn. zm.²), zwanej dalej "ustawą o nasiennictwie";

- 7) zadania, organizację, tryb działania oraz zasady finansowania Polskiego Instytutu Żywności, zwanego dalej "Instytutem";
- 8) zasady nakładania administracyjnych kar pieniężnych.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) artykuły rolno-spożywcze – produkty rolne, runo leśne, dziczyznę, organizmy morskie i słodkowodne w postaci surowców, półproduktów oraz wyrobów gotowych otrzymywanych z tych surowców i półproduktów, w tym żywność;
- 2) bezpieczeństwo żywności – ogół warunków, które muszą być spełniane w zakresie wymagań sanitarnych, weterynaryjnych lub fitosanitarnych, dotyczących w szczególności:
 - a) stosowanych substancji dodatkowych i aromatów,
 - b) poziomów substancji zanieczyszczających,
 - c) pozostałości pestycydów,
 - d) warunków napromieniania żywności,
 - e) cech organoleptycznych,i działań, które muszą być podejmowane na wszystkich etapach produkcji lub obrotu żywnością

– w celu zapewnienia zdrowia i życia człowieka;

- 3) HACCP - system analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (Hazard Analysis and Critical Control Points), o którym mowa w art. 5 rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz.Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 852/2004";
- 4) jakość żywności – cechy żywności dotyczące jej właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi;

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 865, z 2015 r. poz. 1893.

- 5) materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością - materiały i wyroby w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1935/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz uchylające dyrektywy 80/590/EWG i 89/109/EWG (Dz.Urz. UE L 338 z 13.11.2004, str. 4), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1935/2004";
- 6) nadzorowane przedmioty – oznacza żywność, produkt niebędący żywnością wprowadzany do obrotu jako żywność, artykuł rolno-spożywczy oraz odpowiednio materiał siewny, nawozy, nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” lub środki wspomagające uprawę roślin;
- 7) podmiot działający na rynku materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – podmiot działający na rynku w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. d rozporządzenia nr 1935/2004;
- 8) podmiot działający na rynku pasz - podmiot w rozumieniu art. 3 pkt 6 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w sprawie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 178/2002”;
- 9) podmiot kontrolowany – podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze, podmiot działający na rynku pasz, podmiot działający na rynku materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, podmiot prowadzący działalność związaną z wytwarzaniem i obrotem materiału siewnego, podmiot wprowadzający nawozy, nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” lub środki wspomagające uprawę roślin;
- 10) podmiot prowadzący działalność związaną z wytwarzaniem i obrotem materiału siewnego – hodowca, zachowujący odmianę, zgłaszający odmianę, producent, prowadzący obrót, dostawca, w rozumieniu art. 3 pkt 20-25 ustawy o nasiennictwie;
- 11) podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze – podmiot w rozumieniu art. 3 pkt 3 rozporządzenia nr 178/2002;
- 12) podmiot wprowadzający nawozy, nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” lub środki wspomagające uprawę roślin – producent, importer lub inny podmiot wprowadzający nawóz lub środek wspomagający uprawę roślin do obrotu;

- 13) prawo fitosanitarne - przepisy Unii Europejskiej dotyczące zdrowia roślin, a także przepisy wdrażające lub wykonujące te przepisy, w szczególności przepisy ustawy o ochronie roślin i ustawy o nasiennictwie;
- 14) prawo regulujące działalność objętą nadzorem – oznacza prawo żywnościowe, prawo weterynaryjne, prawo paszowe, ustawę o nasiennictwie, ustawę z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2015 r., poz. 625) oraz inne ustawy odsyłające do Rozdziału 8;
- 15) prawo weterynaryjne - przepisy Unii Europejskiej dotyczące zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego w zakresie weterynarii, a także przepisy wdrażające lub wykonujące te przepisy, w szczególności przepisy o weterynaryjnej kontroli granicznej, kontroli weterynaryjnej w handlu, produktach pochodzenia zwierzęcego, ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także o ochronie zwierząt;
- 16) prawo żywnościowe – prawo żywnościowe w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia nr 178/2002;
- 17) wprowadzanie do obrotu – w odniesieniu do żywności oznacza wprowadzanie na rynek w rozumieniu art. 3 pkt 8 rozporządzenia nr 178/2002, w odniesieniu do materiału siewnego oznacza obrót w rozumieniu art. 3 pkt 19 ustawy o nasiennictwie, w odniesieniu do nawozów lub środków wspomagających uprawę roślin, oznacza wprowadzanie do obrotu w rozumieniu art. 2 pkt 13 ustawy o nawozach i nawożeniu;
- 18) zakład – przedsiębiorstwo (zakład) w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 852/2004;
- 19) zewnętrzny podmiot kontrolny - osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej spełniająca kryteria określone w art. 5 ust. 2 rozporządzenia nr 882/2004, której na mocy decyzji organu Inspekcji zostało zlecone wykonywanie określonych w tej decyzji zadań;
- 20) żywność (lub środek spożywczy) – żywność w rozumieniu art. 2 rozporządzenia nr 178/2002;

Art. 3. Inspekcja realizuje zadania z zakresu bezpieczeństwa i jakości żywności, ochrony zdrowia zwierząt, nadzoru nad zdrowiem roślin, zapobiegania zagrożeniom związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego.

Art. 4. 1. W zakresie bezpieczeństwa i jakości żywności do zadań Inspekcji należy, w szczególności:

- 1) kontrola i nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających:
 - a) wymagania dotyczące bezpieczeństwa żywności w tym wymagania:
 - dotyczące przestrzegania zasad higieny żywności,
 - w zakresie produkcji, znakowania, transportu, przechowywania, wprowadzania na rynek, sprzedaży żywności oraz wymagania dla owoców i warzyw nieprzeznaczonych do spożycia,
 - c) wymagania dotyczące warunków żywienia zbiorowego,
 - d) wymagania dotyczące warunków produkcji i obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz dotyczące przestrzegania zasad higieny materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- 2) kontrola materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w zakresie określonym w rozporządzeniu nr 1935/2004 oraz w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 282/2008 z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2023/2006 (Dz.Urz. UE L 86 z 28.03.2008, str. 9), zwanym dalej "rozporządzeniem nr 282/2004";
- 3) kontrola w zakresie dokonania napromieniowania żywności promieniowaniem jonizującym;
- 4) udzielanie zgody na dokonywanie napromieniowania żywności promieniowaniem jonizującym;
- 5) kontrola w zakresie bezpieczeństwa żywności w odniesieniu do żywności;
- 6) prawidłowości stosowania zasad systemu HACCP;
- 7) nadzór nad produkcją żywności ekologicznej oraz produktami tradycyjnymi i regionalnymi;
- 8) monitorowanie produktów wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2015 r., poz. 594, z późn. zm., zwanej dalej „ustawą o bezpieczeństwie żywności i żywienia”, przez podmiot działający na rynku spożywczym;
- 9) uznawanie wód, jako mineralne wody naturalne, wody źródlane i wody stołowe;
- 10) przyznawanie uprawnień klasyfikatora grzybów;

- 11) rejestracja oraz zatwierdzanie, warunkowe zatwierdzanie, przedłużanie warunkowego zatwierdzenia, zawieszanie oraz cofanie zatwierdzenia zakładów, o których mowa w art. 61 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, w trybie i na zasadach określonych w rozporządzeniu nr 852/2004 i rozporządzeniu nr 882/2004.
- 12) prowadzenie wymiany informacji w ramach systemów wymiany informacji, o których mowa w przepisach Unii Europejskiej;
- 13) kierowanie siecią systemu RASFF, o którym mowa w art. 85 ustawie o bezpieczeństwie żywności i żywienia;
- 14) ocena ryzyka i stopnia zagrożenia spowodowanego niebezpiecznym produktem żywnościowym lub paszą;
- 15) zapewnienie przeprowadzenia postępowania dotyczącego wstępnej oceny naukowej oraz sporządzenie wstępnego sprawozdania odnośnie do nowej żywności wprowadzanej do obrotu w zakresie określonym przepisami rozporządzenia (WE) nr 258/97 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 1997 r. dotyczące nowej żywności i nowych składników żywności (Dz.Urz. WE L 43 z 14.02.1997, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 18, str. 244) oraz do przyjmowania od Komisji Europejskiej wstępnych sprawozdań przygotowanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, a także do zgłaszania uwag i uzasadnionych sprzeciwów do takich sprawozdań;
- 16) kontrola i nadzór w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania dotyczące jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w rozumieniu ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2015 r., poz. 678, 1505 i 1893), zwanej dalej „ustawą o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych”, a w szczególności w zakresie:
 - jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w produkcji i obrocie, w tym wywożonych za granicę,
 - jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w tym kontrola graniczna tych artykułów,
 - dokonywania oceny i wydawanie świadectw w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,

- artykułów rolno-spożywczych oznakowanych chronionymi nazwami pochodzenia, chronionymi oznaczeniami geograficznymi albo nazwami gwarantowanych tradycyjnych specjalności, zarejestrowanymi na podstawie przepisów o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych, lub nazwami odwołującymi się do zarejestrowanych chronionych nazw pochodzenia, chronionych oznaczeń geograficznych albo gwarantowanych tradycyjnych specjalności oraz współpraca z jednostkami sprawującymi taką kontrolę w innych państwach,
- wyrobów winiarskich oznakowanych chronionymi nazwami pochodzenia lub chronionymi oznaczeniami geograficznymi, zarejestrowanymi na podstawie przepisów o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina, lub nazwami odwołującymi się do zarejestrowanych chronionych nazw pochodzenia lub chronionych oznaczeń geograficznych oraz współpraca z jednostkami sprawującymi taką kontrolę w innych państwach,
- napojów spirytusowych oznakowanych chronionymi oznaczeniami geograficznymi, zarejestrowanymi na podstawie przepisów o wyrobie napojów spirytusowych oraz o rejestracji i ochronie oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, lub nazwami odwołującymi się do zarejestrowanych chronionych oznaczeń geograficznych oraz współpraca z jednostkami sprawującymi taką kontrolę w innych państwach,
- jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie detalicznym

w rozumieniu tej ustawy, przy czym kontrola i nadzór w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w produkcji może dotyczyć również sposobu żywienia i warunków chowu zwierząt, jeżeli informacja w tym zakresie została zadeklarowana przy wprowadzaniu artykułu rolno-spożywczego do obrotu;

17) kontrola przestrzegania:

- a) przepisów rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy (Dz. Urz. UE L 268 z 18.10.2003, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 32, str. 432), w zakresie identyfikacji organizmów genetycznie zmodyfikowanych w żywności oraz znakowania żywności genetycznie zmodyfikowanej;

- b) przepisów rozporządzenia (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczącego możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniającego dyrektywę 2001/18/WE (Dz. Urz. UE L 268 z 18.10.2003, str. 24, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 32, str. 455), w zakresie przekazywania i przechowywania wymaganej dokumentacji dotyczącej żywności genetycznie zmodyfikowanej;
 - c) kontrola przestrzegania przepisów rozporządzenia (WE) nr 1946/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie transgranicznego przemieszczania organizmów genetycznie zmodyfikowanych (Dz. Urz. UE L 287 z 05.11.2003, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 650), w zakresie transgranicznego przemieszczania organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do bezpośredniego wykorzystania jako żywność w rozumieniu przepisów tego rozporządzenia;
 - d) kontrola przestrzegania przepisów rozporządzenia (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności (Dz. Urz. UE L 12 z 18.01.2007, str. 3), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1924/2006”, w zakresie stosowanych przez podmiot działający na rynku spożywczym oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych;
- 18) kontrola warunków składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych;
- 19) nadzór w zakresie jakości handlowej określonej przepisami Unii Europejskiej odnoszącymi się do:
- a) mięsa drobiowego;
 - b) jaj;
 - c) tusz wieprzowych;
 - d) tusz wołowych;
 - e) tusz innych zwierząt;
 - f) mięsa pochodzącego z bydła w wieku poniżej 12. miesiąca życia;
- 20) udzielanie informacji i szkolenie w zakresie przepisów i wymagań wskazanych powyżej;

. 2. Inspekcja wykonuje zadania dotyczące urzędowej kontroli żywności w rozumieniu art. 4 rozporządzenia nr 882/2004.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wykaz przejść granicznych, na których jest dokonywana kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy, mając na względzie zabezpieczenie wprowadzania do obrotu artykułów rolno-spożywczych spełniających wymagania w zakresie jakości handlowej oraz uwzględniając możliwości organizacyjne i techniczne Inspekcji.

Art. 5. W zakresie ochrony zdrowia zwierząt do zadań Inspekcji należy, w szczególności:

- 1) zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych;
- 2) badania kontrolne zakażeń zwierząt;
- 3) monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w żywności i w paszach;
- 4) badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 5) przeprowadzanie:
 - a) weterynaryjnej kontroli granicznej,
 - b) kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu,
 - c) kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu przestrzegania wymogów w zakresie określonym w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, jako organ kontroli, o którym mowa w art. 67 ust. 1 lit. a rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz.Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 69),
 - d) kontroli wyrobów do diagnostyki *in vitro* stosowanych w medycynie weterynaryjnej, w rozumieniu art. 2 pkt 40 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. z 2014 r. poz. 1539 oraz z 2015 r. poz. 266 i 470), zwanych dalej „wyrobami do diagnostyki *in vitro* stosowanymi w medycynie weterynaryjnej”, mającej na celu ustalenie, czy wprowadzone do obrotu lub używania wyroby znajdują się w

wykazie wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej, o którym mowa w art. 76a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt,

e) kontroli działalności hodowcy, dostawcy i użytkownika prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz.U. poz. 266), w tym w zakresie:

- utrzymywania zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych,
- prowadzenia ewidencji zwierząt,
- przeprowadzania doświadczeń;

6) nadzór nad:

a) bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośredniej,

b) wprowadzaniem na rynek zwierząt, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu art. 3 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz.Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.) i produktów pochodnych w rozumieniu art. 3 pkt 2 tego rozporządzenia,

c) wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt, organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego i pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz nad transgranicznym przemieszczaniem organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego,

d) zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz jakością zdrowotną materiału biologicznego i jaj wylęgowych drobiu,

e) obrotem i ilością stosowanych produktów leczniczych weterynaryjnych,

f) wytwarzaniem i stosowaniem pasz leczniczych,

g) przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt,

h) przestrzeganiem zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt,

- i) przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta gospodarskie;
- 7) prowadzenie monitorowania substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt oraz środkach żywienia zwierząt;
- 8) wystawianie świadectw zdrowia oraz zaświadczeń o spełnianiu minimalnych standardów co do higieny i warunków utrzymania zwierząt w gospodarstwie;
- 9) kierowanie systemem identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Art. 6. 1. W zakresie nadzoru nad zdrowiem roślin, do zadań Inspekcji należy, w szczególności:

- 1) kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, podłoży i gleby oraz środków transportu, w miejscach wwozu i na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) ocena stanu zagrożenia roślin przez organizmy szkodliwe oraz prowadzenie ewidencji tych organizmów;
- 3) wydawanie decyzji w sprawie zwalczania organizmów szkodliwych;
- 4) ustalanie i doskonalenie metod oraz terminów zwalczania organizmów szkodliwych, a także zapobieganie ich rozprzestrzenianiu się;
- 5) wydawanie świadectw fitosanitarnych, paszportów roślin i zaświadczeń oraz nadzór nad jednostkami upoważnionymi do wypełniania formularzy paszportów roślin;
- 6) kontrola zabiegów oczyszczania, odkażania i przerobu roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów;
- 7) zawiadamianie organizacji ochrony roślin państwa, z którego pochodzą rośliny, produkty roślinne lub przedmioty, o ich zatrzymaniu lub zniszczeniu;
- 8) nadzór nad wprowadzaniem, rozprzestrzenianiem oraz nad pracami z wykorzystaniem organizmów kwarantannowych, roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów porażonych przez organizmy kwarantannowe lub niespełniających wymagań specjalnych oraz roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, których wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przemieszczanie jest zakazane;
- 9) prowadzenie rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie konfekcjonowania lub obrotu środkami ochrony roślin oraz prowadzenie szkoleń w zakresie ochrony roślin;

- 10) wydawanie certyfikatów dla producentów stosujących integrowaną produkcję roślin;
- 11) badania laboratoryjne roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów;
- 12) wydawanie decyzji w sprawie postępowania z roślinami, produktami roślinnymi lub przedmiotami podlegającymi granicznej kontroli fitosanitarnej.

2. W zakresie nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, do zadań Inspekcji należą, w szczególności:

- 1) kontrola podmiotów prowadzących produkcję środków ochrony roślin w zakresie spełnienia wymagań określonych w przepisach o środkach ochrony roślin oraz w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającym dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1107/2009”;
- 2) upoważnianie podmiotów do prowadzenia badań skuteczności działania środków ochrony roślin oraz kontrola w zakresie spełniania wymagań dobrej praktyki doświadczalnej w rozumieniu art. 3 pkt 20 rozporządzenia nr 1107/2009;
- 3) wykonywanie obowiązków organu prowadzącego rejestr działalności regulowanej w zakresie wprowadzania do obrotu lub konfekcjonowania środków ochrony roślin, w tym kontrola podmiotów prowadzących działalność w tym zakresie;
- 4) kontrola składowania i przemieszczania środków ochrony roślin;
- 5) kontrola opakowań środków ochrony roślin znajdujących się w obrocie, w zakresie spełnienia wymagań określonych w przepisach o środkach ochrony roślin oraz w rozporządzeniu nr 1107/2009;
- 6) kontrola składu lub właściwości fizycznych, lub właściwości chemicznych środków ochrony roślin wprowadzonych do obrotu;
- 7) kontrola wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin;
- 8) kontrola reklamy środków ochrony roślin w zakresie określonym w rozporządzeniu nr 1107/2009;
- 9) kontrola stosowania środków ochrony roślin;
- 10) wykonywanie obowiązków organu prowadzącego rejestr działalności w zakresie potwierdzania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, w tym kontrola podmiotów prowadzących działalność w tym zakresie;
- 11) upoważnianie podmiotów do prowadzenia działalności w zakresie certyfikacji w integrowanej produkcji roślin, kontrola zgodności działalności tych podmiotów z

przepisami dotyczącymi integrowanej produkcji roślin oraz wykonywanie działalności w zakresie certyfikacji w integrowanej produkcji roślin;

- 12) wykonywanie obowiązków organu prowadzącego rejestr działalności w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin, w tym kontrola podmiotów prowadzących działalność w tym zakresie;
- 13) monitorowanie zużycia środków ochrony roślin.

3. W zakresie nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym, o którym mowa w przepisach o nasiennictwie, do zadań Inspekcji należą, w szczególności:

- 1) ocena polowa, laboratoryjna i cech zewnętrznych materiału siewnego;
- 2) kontrola i ocena tożsamości odmianowej materiału siewnego;
- 3) kontrola przestrzegania zasad i obowiązujących wymagań w zakresie wytwarzania, przechowywania i obrotu materiałem siewnym, w tym modyfikowanym genetycznie;
- 4) wydawanie akredytacji w zakresie pobierania próbek i oceny materiału siewnego oraz kontrola warunków ich przestrzegania;
- 5) wydawanie urzędowych etykiet i plomb oraz nadzór nad jednostkami upoważnionymi do wypełniania etykiet;
- 6) kontrola materiału siewnego wwożonego z państw trzecich oraz ustalanie stopni kwalifikacji tego materiału;
- 7) dokonywanie oceny materiału siewnego w przypadku złożenia odwołania od oceny wykonanej przez akredytowane podmioty.

Art. 7. 1. Inspekcja sprawuje nadzór nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem "NAWÓZ WE" i środków wspomagających uprawę roślin.

2. Inspekcja przeprowadza kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących warunków przewozu, stosowania i przechowywania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin.

3. Inspekcja przeprowadza kontrolę w zakresie spełniania przez nawozy lub środki wspomagające uprawę roślin, które zostały wytworzone z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych, lub zawierają w swoim składzie produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego lub produkty pochodne, wymagań określonych w rozporządzeniu nr 1069/2009, w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia lub w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Art. 8. 1. Inspekcja kontroluje zbieranie, transportowanie, przechowywanie, operowanie, przetwarzanie oraz wykorzystywanie lub usuwanie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi oraz produktów z nich pozyskanych celem zabezpieczenia tych materiałów przed stwarzaniem zagrożenia dla zdrowia zwierząt lub ludzi, w tym także w zakresie wykorzystania tych produktów, jako nawozów, polepszaczy gleby lub do produkcji pasz.

2. Inspekcja sprawuje nadzór nad wprowadzeniem na rynek oraz eksportem i tranzytem ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego nie przeznaczonych do spożycia przez ludzi, a także produktów z nich pozyskanych.

3. Inspekcja sprawuje nadzór nad produkcją, obrotem i stosowaniem w żywieniu mączek mięsno-kostnych.

Art. 9. 1. Inspekcja wykonuje zadania na podstawie przepisów odrębnych.

2. Zadania Inspekcji w stosunku do jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej oraz jednostek wojsk obcych przebywających na tych terenach Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje Inspektor Żywności Wojska Polskiego.

3. Inspektor Żywności Wojska Polskiego wykonuje swoje zadania przy pomocy Wojskowej Inspekcji Żywności.

4. Inspektor Żywności Wojska Polskiego lub osoba przez niego upoważniona może uczestniczyć w prowadzonej przez organy Inspekcji:

- 1) weterynaryjnej i fitosanitarnej kontroli granicznej środków transportu, w tym okrętów i statków powietrznych wykorzystywanych do przewozu zwierząt lub produktów pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz wojsk obcych;
- 2) kontroli zakładów zaopatrujących lub ubiegających się o zaopatrywanie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz wojsk obcych w produkty pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, organizację oraz szczegółowe warunki i tryb wykonywania zadań przez Wojskową Inspekcję Żywności, uwzględniając rodzaj i charakter zadań, kompetencje i wymagania niezbędne do sprawowania nadzoru oraz możliwość skutecznego wykonywania tych zadań.

6. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia, określi formy współpracy organów Inspekcji z Wojskową Inspekcją Żywności, uwzględniając:

- 1) sposób i tryb wzajemnego przekazywania informacji z zakresu, o którym mowa w art. 4 pkt 1 – 5;
- 2) zakres tej współpracy przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) warunki i sposób organizacji, uczestnictwa i prowadzenia wspólnych szkoleń Inspekcji i Wojskowej Inspekcji Żywności.

Art. 10. 1. Organy Inspekcji, przy wykonywaniu swoich zadań:

- a) współpracują z właściwymi organami administracji rządowej, w tym organami innych inspekcji, urzędami celnymi, Policją, a także z jednostkami samorządu terytorialnego, państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa oraz jednostkami organizacyjnymi pełniącymi funkcję agencji płatniczych w zakresie realizacji Wspólnej Polityki Rolnej oraz jednostkami organizacyjnymi uczestniczącymi w realizacji operacji finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym;
- b) współpracują z urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących nadzorowanych przedmiotów, w tym w szczególności w wymianie informacji lub próbek nadzorowanych przedmiotów;
- c) współpracują z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się bezpieczeństwem i jakością żywności oraz żywienia, jak również jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz ich obrotem międzynarodowym lub uczestniczą w pracach tych organizacji;
- d) współpracują z Instytutem oraz państwowymi instytutami badawczymi.

Art. 11. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób współpracy organów Inspekcji z organami celnymi, w tym przy kontroli przemieszczanych w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym, mając na względzie zapewnienie sprawnej kontroli przeprowadzanej przez te organy oraz ochronę zdrowia publicznego.

Rozdział 2

Organizacja i funkcjonowanie Inspekcji

Art. 12. 1. Tworzy się Inspekcję Żywności.

2. Nadzór nad działalnością Inspekcji sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Art. 13. 1. Organami Inspekcji są:

- 1) Główny Inspektor Żywności, zwany dalej „Głównym Inspektorem”;
- 2) wojewódzki inspektor żywności, zwany dalej „wojewódzkim inspektorem”, jako kierownik wojewódzkiej inspekcji żywności wchodzącej w skład niezespólonej administracji rządowej w województwie;
- 3) powiatowy inspektor żywności, zwany dalej „powiatowym inspektorem”, jako kierownik powiatowej inspekcji żywności wchodzącej w skład niezespólonej administracji rządowej;
- 4) graniczny inspektor żywności, zwany dalej „granicznym inspektorem”, jako kierownik granicznej inspekcji żywności wchodzącej w skład niezespólonej administracji rządowej;

2. Zadania organów Inspekcji, z zastrzeżeniem ust. 3, wykonują:

- 1) osoby zatrudnione w Inspekcji;
- 2) osoby nie zatrudnione w Inspekcji, którym powierzone zostały określone czynności kontrolne w ramach czynności zleconych, o których mowa w art. 48;

3. W zakresie wymogów prawa weterynaryjnego zadania Inspekcji wykonują:

- 1) lekarze weterynarii i inne osoby zatrudnione w Inspekcji wykonujące określone czynności o charakterze pomocniczym;
- 2) niezatrudnieni w Inspekcji lekarze weterynarii wyznaczeni do wykonywania określonych czynności;
- 3) niezatrudnione w Inspekcji osoby niebędące lekarzami weterynarii wyznaczone do wykonywania określonych czynności o charakterze pomocniczym.

4. Lekarze weterynarii wyznaczeni do wykonywania określonych czynności oraz osoby, o których mowa w ust. 3 pkt 3, zwani dalej łącznie „osobami wyznaczonymi”, wykonują powierzone czynności pod nadzorem i w imieniu organów Inspekcji.

5. Lekarze weterynarii, o których mowa w ust. 3, są urzędowymi lekarzami weterynarii.

6. Zadania i czynności zatwierdzonego lekarza weterynarii określone w przepisach Unii Europejskiej wykonuje urzędowy lekarz weterynarii.

Art. 14. 1. Inspekcją kieruje Główny Inspektor, będący centralnym organem administracji rządowej.

2. Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad działalnością Głównego Inspektora.

3. Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje Głównego Inspektora.

4. Stanowisko Głównego Inspektora może zajmować osoba, która:

1) posiada tytuł magistra lub równorzędny;

2) jest obywatelem polskim;

3) korzysta z pełni praw publicznych;

4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;

5) nie była karana zakazem zajmowania stanowisk kierowniczych w urzędach organów władzy publicznej lub pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi;

6) posiada kompetencje kierownicze;

7) posiada co najmniej 6-letni staż pracy w administracji publicznej w zakresie objętym przedmiotem działalności Inspekcji, w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym;

8) posiada wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Inspekcji.

Art. 15. 1. Zastępców Głównego Inspektora w liczbie od 2 do 5 powołuje oraz odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek Głównego Inspektora.

2. Stanowisko Zastępcy Głównego Inspektora może zajmować osoba, która:

1) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;

2) jest obywatelem polskim;

3) korzysta z pełni praw publicznych;

4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

5) posiada kompetencje kierownicze;

6) posiada co najmniej 5-letni staż pracy, w tym co najmniej 2-letni staż pracy na stanowisku

kierowniczym;

7) posiada wykształcenie i wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Inspekcji.

3. Co najmniej jeden Zastępca Głównego Inspektora musi być lekarzem weterynarii posiadającym prawo wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o ile wymagań tych nie spełnia Główny Inspektor.

Art. 16. 1. Główny Inspektor wykonuje swoje zadania przy pomocy Głównego Inspektoratu Żywności, zwanego dalej „Głównym Inspektoratem”.

2. Organizację, rodzaje poszczególnych komórek organizacyjnych, szczegółowy zakres zadań Głównego Inspektoratu oraz wzór znaku Inspekcji określa statut nadany, w drodze zarządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 17. 1. Główny Inspektor, w szczególności:

1) ustala ogólne kierunki działania Inspekcji i wydaje instrukcje określające sposób jej postępowania, w tym instrukcje dotyczące stosowania przez organy Inspekcji przepisów prawa, w szczególności prawa Unii Europejskiej;

2) podejmuje działania na rzecz opracowywania przez organizacje branżowe poszczególnych sektorów spożywczych wytycznych dobrej praktyki, o których mowa w art. 7-8 rozporządzenia nr 852/2004, koordynuje ich opracowywanie, a także rekomenduje ich stosowanie;

3) opracowuje i wydaje, z własnej inicjatywy, wytyczne dobrej praktyki, w przypadku braku wytycznych, o których mowa w pkt 2, względnie braku konsensusu zainteresowanych stron co do ich opracowania;

4) opracowuje roczne i okresowe plany kontroli Głównego Inspektoratu oraz zatwierdza roczne i okresowe plany kontroli wojewódzkich inspektoratów, powiatowych inspektoratów i granicznych inspektoratów;

5) koordynuje, nadzoruje i kontroluje wykonywanie zadań Inspekcji przez wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektorów;

6) wydaje decyzje administracyjne w sprawach należących do zakresu działania i kompetencji Inspekcji;

7) może wydawać wojewódzkim, powiatowym i granicznym inspektorom wiążące wytyczne i polecenia dotyczące podjęcia określonych czynności oraz żądać od nich informacji z zakresu

ich działania;

8) wydaje wiążącą instrukcję w sprawie postępowania powiatowych inspektorów przy wyznaczaniu na czas określony lekarzy weterynarii i innych osób, o których mowa w art. 13 ust. 2, do wykonywania określonych czynności, mając na względzie ujednolicenie trybu postępowania, zapewnienie transparentności wyznaczenia oraz odpowiedni poziom i jakość wykonywanych czynności, jak też ogólny dostęp do informacji o prowadzonym naborze oraz może żądać informacji, co do sposobu jej wykonywania.

9) dokonuje analiz i ocen sytuacji w zakresie bezpieczeństwa żywności i pasz oraz wymagań przy ich produkcji;

10) koordynuje i nadzoruje urzędowe kontrole żywności przeprowadzane przez organy Inspekcji w zakresie powiadamiania o niebezpiecznej żywności, w tym żywności pochodzenia zwierzęcego oraz paszach określonych w przepisach o paszach oraz o materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w ramach sieci systemu RASFF;

11) kieruje siecią systemu RASFF, prowadzi krajowy punkt kontaktowy systemu RASFF i jest odpowiedzialny za jego funkcjonowanie oraz powiadamia Komisję Europejską o stwierdzonych przypadkach niebezpiecznej żywności oraz pasz;

12) koordynuje, nadzoruje i kontroluje zbieranie informacji w ramach systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt,

13) utrzymuje rezerwę szczepionek, biopreparatów i produktów biobójczych oraz innych środków niezbędnych do diagnozowania i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych, oraz monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w żywności i paszach;

14) dokonuje oceny stanu zagrożenia upraw na terytorium kraju przez organizmy kwarantannowe oraz prowadzi ewidencję występowania tych organizmów;

15) zarządza systemem wymiany informacji, o którym mowa w art. 63 ust. 1 pkt 1 ustawy;

16) sprawuje nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 86 ust. 1 ustawy, w ramach którego w szczególności:

a) ma prawo do bezpośredniego dostępu do danych zawartych w centralnej bazie danych, o której mowa w art. 86 ust. 1,

b) przeprowadza kontrolę w zakresie prawidłowego funkcjonowania systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 86 ust. 1, w tym kontroluje wprowadzanie przez upoważnione podmioty danych dotyczących wyników przeprowadzonych badań laboratoryjnych, w zakresie określonym w art. 86 ust. 1, do centralnej bazy danych, o której mowa w art. 86 ust. 1;

17) prowadzi Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO oraz koordynuje udział w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO;

18) inicjuje i organizuje szkolenia dla urzędowych lekarzy weterynarii oraz doskonalenia zawodowe dla pracowników Inspekcji w zakresie objętym zadaniami Inspekcji;

19) może inicjować, organizować i prowadzić działalność informacyjną dla podmiotów podlegających nadzorowi Inspekcji oraz prowadzić szkolenia z zakresu realizacji zadań Inspekcji;

20) opracowuje krajowe programy dotyczące realizacji zadań, o których mowa w art. 31 ust. 6 pkt 2-6;

21) wykonuje zadania określone w przepisach odrębnych.

2. Główny Inspektor, w zakresie realizacji zadań Inspekcji, współpracuje z:

1) organami państw członkowskich Unii Europejskiej,

2) właściwymi organami innych państw na podstawie zawartych umów i porozumień,

3) Komisją Europejską,

4) organizacjami międzynarodowymi.

3. Główny Inspektor w zakresie realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2, działa z urzędu lub na wniosek właściwych organów, o których mowa w ust. 2, organizacji międzynarodowych lub Komisji Europejskiej.

4. Główny Inspektor, realizując zadanie, o którym mowa w ust. 2, przekazuje informacje uzyskane przez organy Inspekcji przy wykonywaniu czynności określonych w ustawie.

5. Główny Inspektor może odmówić przekazania informacji organom, o których mowa w ust. 2, organizacjom międzynarodowym oraz Komisji Europejskiej, lub podjęcia działań, o których mowa w ust. 2, jeżeli mogłoby to stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa.

6. Do informacji, o których mowa w ust. 4, stosuje się przepisy o ochronie informacji niejawnych.

7. Informacje, o których mowa w ust. 4, dotyczące działań:

1) naruszających lub mogących naruszać prawodawstwo weterynaryjne, fitosanitarne oraz związane z bezpieczeństwem żywności i pasz w stopniu zagrażającym zdrowiu publicznemu lub

2) mających szczególne znaczenie dla Unii Europejskiej lub powodujących konsekwencje dla poszczególnych państw członkowskich

- Główny Inspektor, w porozumieniu z Komisją Europejską i organami, o których mowa w ust. 2 oraz zainteresowanych państw członkowskich, w przypadku braku innych środków zapobiegawczych, podaje do publicznej wiadomości w środkach masowego przekazu.

8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres i tryb współpracy Głównego Inspektora z organami Unii Europejskiej i państw trzecich, Komisją Europejską oraz innymi organizacjami międzynarodowymi, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem, biorąc pod uwagę:

1) prawidłowe stosowanie prawa regulującego działalność objętą nadzorem, w tym w szczególności prawa żywnościowego, weterynaryjnego, fitosanitarnego ;

2) wykrywanie naruszeń prawodawstwa, o którym mowa w pkt 1 i zapobieganie im;

3) konieczność informowania o zawieranych z państwami trzecimi umowach lub porozumieniach w zakresie weterynarii, ochrony roślin, bezpieczeństwa żywności i pasz.

9. Główny Inspektor może wystąpić z wnioskiem do Komisji Europejskiej o wsparcie finansowe dla wykonania zadań Inspekcji i jest odpowiedzialny za prawidłowe wydatkowanie przyznanych środków.

10. Główny Inspektor składa Prezesowi Rady Ministrów corocznie, do dnia 30 kwietnia, sprawozdanie z realizacji zadań Inspekcji w roku ubiegłym.

Art. 18 1. Instrukcje, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1, są udostępniane przez Głównego Inspektora na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Głównego Inspektoratu.

2. Główny Inspektor może inicjować oraz tworzyć ramy organizacyjne procesu tworzenia wytycznych dobrej praktyki, o których mowa w art. 7-8 rozporządzenia nr 852/2004, wspólnie przez zainteresowane organizacje branżowe poszczególnych sektorów spożywczych.

3. W przypadku uznania przez Głównego Inspektora, że opracowane przez organizacje

branżowe danego sektora spożywczego wytyczne dobrej praktyki są zgodne z art. 7-8 rozporządzenia nr 852/2004, Główny Inspektor rekomenduje ich stosowanie. Rekomendowane wytyczne są udostępniane przez Głównego Inspektora na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Głównego Inspektoratu.

4. W przypadku długotrwałego braku wytycznych dobrej praktyki, spełniających wymagania art. 7-8 rozporządzenia nr 852/2004 lub wielości takich wytycznych, Główny Inspektor może opracować i wydać wytyczne dobrej praktyki z własnej inicjatywy.

5. Główny Inspektor opracowuje projekt wytycznych, o których mowa w ust. 4. Do udziału w opracowaniu projektu wytycznych Główny Inspektor może zaprosić zewnętrznych ekspertów i organizacje branżowe danego sektora spożywczego.

6. Projekt wytycznych, o których mowa w ust. 4, jest udostępniany przez Głównego Inspektora na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Głównego Inspektoratu oraz przesyłany zainteresowanym organizacjom branżowym oraz organizacjom konsumentów, a także organom i jednostkom podległym Głównemu Inspektorowi. Główny Inspektor wyznacza termin na wnoszenie uwag do projektu wytycznych, który nie może być krótszy niż 21 dni od daty publikacji projektu.

7. Po rozpatrzeniu uwag zainteresowanych podmiotów, Główny Inspektor udostępnia wytyczne dobrej praktyki na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Głównego Inspektoratu. Odrębnie Główny Inspektor publikuje sprawozdanie z rozpatrzenia uwag, o których mowa w zdaniu poprzednim.

8. Główny Inspektor przekazuje wytyczne, o których mowa w ust. 3 i 7, Komisji Europejskiej w trybie wskazanym w art. 8 ust. 4 rozporządzenia nr 852/2004.

9. Stosowanie się przez podmioty kontrolowane do instrukcji i wytycznych, o których mowa w ust. 1, 3 i 7, nie jest obowiązkowe. Instrukcje i wytyczne uwzględniane są przy interpretacji przepisów.

10. Działalność podmiotu kontrolowanego, w zakresie w jakim zastosował się on do wytycznych i instrukcji, o których mowa w ust. 1, 3 i 7, nie może zostać uznana za sprzeczną z przepisami prawa regulującego działalność objętą nadzorem, o ile przepisy te w odniesieniu do danego zachowania lub wymagań operują pojęciami niedookreślonymi, klauzulami generalnymi lub zawierają kompetencję organu Inspekcji o charakterze uznania administracyjnego.

11. Przepisu ust. 10 nie stosuje się, jeśli przemawia za tym ważny interes publiczny.

Art. 19. 1. Wojewódzkiego inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Głównego Inspektora. Zastępców wojewódzkiego inspektora, w liczbie od 1 do 3, powołuje i odwołuje Główny Inspektor na wniosek wojewódzkiego inspektora.

2. Powiatowego inspektora powołuje i odwołuje wojewódzki inspektor. Zastępców powiatowego inspektora, w liczbie od 1 do 3, powołuje i odwołuje wojewódzki inspektor na wniosek powiatowego inspektora.

3. Granicznego inspektora i jego zastępców, w liczbie od 1 do 3, powołuje i odwołuje Główny Inspektor.

Art. 20. 1. Wojewódzki inspektor podlega, w zakresie realizacji zadań Inspekcji na obszarze swojej właściwości, Głównemu Inspektorowi.

2. Graniczny inspektor podlega Głównemu Inspektorowi.

3. Powiatowy inspektor podlega wojewódzkiemu inspektorowi.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, terytorialny zakres działania powiatowych i granicznych inspektorów oraz ich siedziby, biorąc pod uwagę:

1) zasadniczy podział terytorialny państwa, z tym że zakres działania powiatowego inspektora może obejmować kilka powiatów;

2) możliwości finansowe i organizacyjne Inspekcji;

3) potrzebę zapewnienia realizacji zadań Inspekcji na obszarze całego kraju.

Art. 21. Wojewódzkim, powiatowym i granicznym inspektorem może być osoba, która:

1) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;

2) jest obywatelem polskim;

3) korzysta z pełni praw publicznych;

4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;

5) nie była karana zakazem zajmowania stanowisk kierowniczych w urzędach organów władzy publicznej lub pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi;

6) posiada kompetencje kierownicze;

7) posiada co najmniej:

a) 4-letni staż pracy w administracji publicznej w zakresie objętym przedmiotem działalności Inspekcji - w przypadku wojewódzkiego i granicznego inspektora,

b) 2-letni staż pracy w administracji publicznej w zakresie objętym przedmiotem działalności Inspekcji - w przypadku powiatowego inspektora.

Art. 22. 1. Zastępcą wojewódzkiego, granicznego i powiatowego inspektora może być osoba, która:

1) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;

2) jest obywatelem polskim;

3) korzysta z pełni praw publicznych;

4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;

5) nie była karana zakazem zajmowania stanowisk kierowniczych w urzędach organów władzy publicznej lub pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi;

6) posiada kompetencje kierownicze;

7) posiada co najmniej:

a) 2-letni staż pracy w administracji publicznej w zakresie objętym przedmiotem działalności Inspekcji - w przypadku zastępcy wojewódzkiego i granicznego inspektora,

b) roczny staż pracy w administracji publicznej w zakresie objętym przedmiotem działalności Inspekcji – w przypadku zastępcy powiatowego inspektora;

2. Co najmniej jeden zastępca wojewódzkiego inspektora musi być lekarzem weterynarii posiadającym prawo wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o ile wymagań tych nie spełnia wojewódzki inspektor.

3. Co najmniej jeden zastępca powiatowego inspektora musi być lekarzem weterynarii posiadającym prawo wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o ile wymagań tych nie spełnia powiatowy inspektor.

4. Co najmniej jeden zastępca granicznego inspektora musi być lekarzem weterynarii posiadającym prawo wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o ile

wymagań tych nie spełnia graniczny inspektor.

Art. 23. 1. Powołanie na stanowiska, o których mowa w art. 14 ust. 3, art. 15 ust. 1, art. 19 ust. 1 – 3, jest równoznaczne z nawiązaniem stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.).

2. Czynności wynikające ze stosunku pracy wobec:

- 1) wojewódzkiego inspektora oraz jego zastępcy - wykonuje Główny Inspektor;
- 2) powiatowego inspektora oraz jego zastępcy - wykonuje wojewódzki inspektor;
- 3) granicznego inspektora oraz jego zastępcy - wykonuje Główny Inspektor.

Art. 24. 1. Główny Inspektor może zawiesić w wykonywaniu obowiązków wojewódzkiego, powiatowego lub granicznego inspektora lub jego zastępcę, jeżeli jego działalność lub działalność kierowanego przez niego inspektoratu może zagrozić prawidłowemu wykonywaniu zadań Inspekcji. Podejmując decyzję o zawieszeniu, Główny Inspektor wyznacza osobę pełniącą obowiązki zawieszonego organu.

2. Okres zawieszenia, o którym mowa w ust. 1, trwa do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego lub dyscyplinarnego w rozumieniu przepisów o służbie cywilnej.

3. W stosunku do powiatowego inspektora i jego zastępcy kompetencje, o których mowa w ust. 1, przysługują wojewódzkiemu inspektorowi.

Art. 25. 1. Wojewódzki inspektor wykonuje swoje zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektoratu żywności.

2. Powiatowy inspektor wykonuje swoje zadania przy pomocy powiatowego inspektoratu żywności.

3. Graniczny inspektor wykonuje swoje zadania przy pomocy granicznego inspektoratu żywności. W ramach granicznego inspektoratu żywności funkcjonują graniczne posterunki kontroli zatwierdzane na podstawie odrębnych przepisów.

4. Główny Inspektor określi, w drodze zarządzenia, organizację wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektoratów żywności, mając na względzie prawidłowość realizacji zadań Inspekcji.

Art. 26. 1. Wojewódzki inspektor, w szczególności:

- 1) koordynuje i nadzoruje realizację ustawowych zadań Inspekcji na terenie województwa;

- 2) reprezentuje wojewódzki inspektorat na zewnątrz, składa oświadczenia woli w sprawach majątkowych i przyjmuje inne zobowiązania w granicach posiadanych pełnomocnictw;
- 3) ustala kierunki działania, wydaje instrukcje określające sposób postępowania powiatowych inspektorów na obszarze województwa oraz kontroluje sposób wykonywania przez nich zadań Inspekcji;
- 4) może wydawać powiatowym inspektorom polecenia dotyczące podjęcia określonych czynności oraz żądać od nich informacji z zakresu ich działania;
- 5) udziela upoważnień pracownikom Inspekcji do wykonywania zadań w imieniu wojewódzkiego inspektora;
- 6) organizuje szkolenia dla lekarzy weterynarii oraz doskonalenia zawodowe dla pracowników Inspekcji w zakresie objętym zadaniami Inspekcji;
- 7) może inicjować, organizować i prowadzić działalność informacyjną dla podmiotów podlegających nadzorowi Inspekcji oraz prowadzić szkolenia z zakresu realizacji zadań Inspekcji;
- 8) nadzoruje na obszarze województwa działanie systemów informatycznych utworzonych i użytkowanych przez Inspekcję;
- 9) wydaje decyzje administracyjne w sprawach należących do zakresu działania i kompetencji Inspekcji;
- 10) wydaje regulaminy, instrukcje i zarządzenia wewnętrzne;
- 11) prowadzi rejestr przedsiębiorców oraz inne określone zadaniami Inspekcji;
- 12) opracowuje roczne i okresowe plany kontroli dla wojewódzkiego inspektoratu;
- 13) opracowuje wojewódzkie programy realizacji zadań, o których mowa w art. 31 ust. 6 pkt 2-6;
- 14) wykonuje inne zadania zlecone przez Głównego Inspektora lub określone w przepisach odrębnych.

2. Do powiatowego inspektora oraz granicznego inspektora stosuje się odpowiednio ust. 1 pkt 1-2, 5-13.

3. Wojewódzki oraz graniczny inspektor corocznie, do dnia 30 marca, a na żądanie Głównego Inspektora w każdym czasie, przekazują Głównemu Inspektorowi informacje o realizacji zadań Inspekcji odpowiednio na obszarze województwa albo w terytorialnym zakresie

działania granicznego inspektora.

4. Powiatowy inspektor corocznie, do dnia 28 lutego, a na żądanie wojewódzkiego inspektora w każdym czasie, przekazuje wojewódzkiemu inspektorowi informacje o realizacji zadań Inspekcji w terytorialnym zakresie działania powiatowego inspektora.

Art. 27. 1. W rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego”, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań Inspekcji, organem pierwszej instancji jest powiatowy inspektor, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

2. W rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w postępowaniu administracyjnym organem wyższego stopnia, w stosunku do:

1) powiatowego inspektora - jest wojewódzki inspektor;

2) wojewódzkiego i granicznego inspektora - jest Główny Inspektor.

3. Organ wyższego stopnia może podejmować wszelkie czynności należące do zakresu działania organu niższego stopnia, jeżeli jest to uzasadnione szczególną wagą lub zawilnością sprawy. W tych przypadkach organ wyższego stopnia staje się organem pierwszej instancji.

4. O podjęciu czynności, o których mowa w ust. 3, organ wyższego stopnia powiadamia organ pierwszej instancji. Przejęcie kompetencji organu pierwszej instancji następuje w drodze postanowienia.

5. Główny Inspektor może podejmować wszelkie czynności należące do zakresu działania Inspekcji, w celu przeciwdziałania zagrożeniom życia lub zdrowia w sprawach objętych zakresem działania Inspekcji. W tych przypadkach Główny Inspektor staje się organem pierwszej instancji. O podjęciu czynności Główny Inspektor zawiadamia wojewódzkiego, powiatowego lub granicznego inspektora. Przejęcie kompetencji organu pierwszej instancji następuje w drodze postanowienia.

Art. 28. 1. Organem doradczo-opiniodawczym Głównego Inspektora w sprawach objętych zakresem działania Inspekcji, jest Rada Sanitarno-Epidemiologiczna.

2. Rada Sanitarno-Epidemiologiczna liczy 10 członków.

3. Kadencja Rady Sanitarno-Epidemiologicznej trwa 4 lata.

4. Członków Rady Sanitarno-Epidemiologicznej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek Głównego Inspektora, spośród osób wyróżniających się wiedzą oraz

doświadczeniem zawodowym w dziedzinie sanitarno-epidemiologicznej.

5. Członkowie Rady Sanitarno-Epidemiologicznej wybierają ze składu Rady przewodniczącego i sekretarza.

6. W pracach Rady Sanitarno-Epidemiologicznej, na zaproszenie Głównego Inspektora, uczestniczą przedstawiciele centralnych organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego oraz związków zawodowych, organizacji pracodawców i organizacji społecznych statutowo zajmujących się problemami sanitarno-epidemiologicznymi. Przewodniczący Rady może ponadto zapraszać na jej posiedzenia osoby niebędące członkami Rady, posiadające wiedzę lub doświadczenie zawodowe w dziedzinie sanitarno-epidemiologicznej.

7. Rada Sanitarno-Epidemiologiczna działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu zatwierdzonego, w drodze zarządzenia, przez Głównego Inspektora.

8. W ramach Rady Sanitarno-Epidemiologicznej tworzy się, działający jako organ opiniodawczo-doradczy Głównego Inspektora, Zespół do spraw Suplementów Diety, zwany dalej „Zespołem”.

9. Do zadań Zespołu należy:

1) wsparcie merytoryczne i naukowe Głównego Inspektora przy wyjaśnianiu okoliczności dotyczących produktów objętych powiadomieniem, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2015 r. poz. 594), poprzez opracowywanie pisemnych opinii w formie uchwał podejmowanych większością głosów członków Zespołu;

2) przygotowanie listy składników roślinnych z uwzględnieniem ich maksymalnych dawek w suplementach diety;

3) określanie maksymalnych dawek witamin i składników mineralnych w zalecanej dziennej porcji w suplementach diety, powyżej których wykazują one działanie lecznicze;

4) monitorowanie interakcji i działań niepożądanych suplementów diety.

10. Członkom Rady Sanitarno-Epidemiologicznej przysługuje zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania oraz diety na warunkach stosowanych przy podróżach służbowych pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej i określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

11. Koszty obsługi administracyjno-biurowej Rady Sanitarno-Epidemiologicznej oraz zwrot kosztów i diet, o których mowa w ust. 10, są pokrywane z budżetu państwa ze środków będących w dyspozycji Głównego Inspektora.

Art. 29. 1. Organem doradczo-opiniodawczym Głównego Inspektora w sprawach objętych zakresem działania Inspekcji jest Rada Sanitarno-Epizootyczna.

2. Rada Sanitarno-Epizootyczna liczy 7 członków.

3. Kadencja Rady Sanitarno-Epizootycznej trwa 4 lata.

4. Członków Rady Sanitarno-Epizootycznej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek Głównego Inspektora, spośród osób wyróżniających się wiedzą oraz doświadczeniem zawodowym w dziedzinie sanitarno-epizootycznej.

5. Członkowie Rady Sanitarno-Epizootycznej wybierają ze składu Rady przewodniczącego i sekretarza.

6. W pracach Rady Sanitarno-Epizootycznej, na zaproszenie Głównego Inspektora, uczestniczą przedstawiciele centralnych organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego oraz związków zawodowych, organizacji pracodawców i organizacji społecznych statutowo zajmujących się problemami sanitarno-epizootycznej. Przewodniczący Rady może ponadto zapraszać na jej posiedzenia osoby niebędące członkami Rady, posiadające wiedzę lub doświadczenie zawodowe w dziedzinie sanitarno-epizootycznej.

7. Rada Sanitarno-Epizootyczna działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu zatwierdzonego, w drodze zarządzenia, przez Głównego Inspektora.

8. Członkom Rady Sanitarno-Epizootycznej przysługuje zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania oraz diety na warunkach stosowanych przy podróżach służbowych pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej i określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

9. Koszty obsługi administracyjno-biurowej Rady Sanitarno-Epizootycznej oraz zwrot kosztów i diet, o których mowa w ust. 8, są pokrywane z budżetu państwa ze środków będących w dyspozycji Głównego Inspektora.

Art. 30. 1. Organem doradczo-opiniodawczym Głównego Inspektora w zakresie funkcjonowania laboratoriów dla celów kontroli urzędowych określonych w rozporządzeniu nr 882/2004, jest Rada do spraw Laboratoriów.

2. Rada do spraw Laboratoriów liczy 7 członków.
3. Kadencja Rady do spraw Laboratoriów trwa 4 lata.
4. Członków Rady do spraw Laboratoriów powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek Głównego Inspektora, spośród osób wyróżniających się wiedzą oraz doświadczeniem zawodowym w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej.
5. Członkowie Rady do spraw Laboratoriów wybierają z jej składu przewodniczącego i sekretarza.
6. W pracach Rady do spraw Laboratoriów, na zaproszenie Głównego Inspektora, uczestniczą przedstawiciele centralnych organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego oraz związków zawodowych, organizacji pracodawców i organizacji społecznych statutowo zajmujących się problemami diagnostyki laboratoryjnej. Przewodniczący Rady może ponadto zapraszać na jej posiedzenia osoby niebędące członkami Rady, posiadające wiedzę lub doświadczenie zawodowe w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej.
7. Rada do spraw Laboratoriów działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu. Regulamin Rady do spraw Laboratoriów zatwierdza Główny Inspektor.
8. Członkom Rady do spraw Laboratoriów przysługuje zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania oraz diety na warunkach stosowanych przy podróżach służbowych pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej i określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.
9. Koszty obsługi administracyjno-biurowej Rady do spraw Laboratoriów oraz zwrot kosztów i diet, o których mowa w ust. 8, są pokrywane z budżetu państwa ze środków będących w dyspozycji Głównego Inspektora.

Art. 31. 1. Koszty działalności Inspekcji i wykonywania zadań określonych w przepisach niniejszej ustawy pokrywane są z budżetu państwa.

2. Główny Inspektorat, wojewódzkie, powiatowe i graniczne inspektoraty weterynarii i żywności są jednostkami budżetowymi w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o finansach publicznych”.

3. Główny Inspektor jest dysponentem pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia budżetu państwa.

4. Wojewódzki inspektor jest dysponentem drugiego i trzeciego stopnia budżetu państwa.
5. Powiatowy i graniczny inspektor jest dysponentem trzeciego stopnia budżetu państwa.
6. W budżecie Głównego Inspektora wyodrębnia się w szczególności środki przeznaczone na:
 - 1) realizację rocznych planów urzędowej kontroli żywności;
 - 2) zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt i chorób odzwierzęcych podlegających obowiązkowi zwalczania, w tym na odszkodowania, zapomogi i nagrody oraz zadania wynikające z planów gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt;
 - 3) badania kontrolne zakażeń zwierząt;
 - 4) monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w żywności i paszach;
 - 5) prowadzenie monitorowania substancji niedozwolonych, niepożądanych i niebezpiecznych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w żywności, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt oraz paszach;
 - 6) realizację rocznych planów urzędowej kontroli pasz i pasz leczniczych;
 - 7) nadzór nad obrotem i ilością stosowanych produktów leczniczych weterynaryjnych;
 - 8) nadzór nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badaniem przedubojowym i poubojowym, oceną mięsa i nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju;
 - 9) nadzór nad pozyskiwaniem i przetwórstwem środków spożywczych, nadzór nad składowaniem, transportem i obrotem środkami spożywczymi;
 - 10) nadzór nad badaniem mięsa zwierząt łownych;
 - 11) badanie laboratoryjne mięsa na obecność włośni;
 - 12) nadzór nad wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz leczniczych;
 - 13) nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt;
 - 14) zwalczanie chorób zakaźnych roślin oraz innych działań, związanych ze stwierdzeniem organizmów kwarantannowych;
 - 15) kontrolę fitosanitarną roślin lub przedmiotów, podłoży i gleby oraz środków transportu w miejscach wwozu i na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

16) ocenę stanu zagrożenia roślin przez organizmy szkodliwe oraz prowadzenie ewidencji tych organizmów;

17) nadzór nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin;

18) nadzór nad obrotem, ocenę i kontrolę materiału siewnego.

2. Osobom wyznaczonym przysługuje wynagrodzenie w wysokości określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 54 ust. 9

Rozdział 3

Postępowanie kontrolne

Art. 32. 1. Postępowanie kontrolne to zespół czynności organów Inspekcji służących weryfikacji zgodności działalności podmiotu kontrolowanego z przepisami prawa regulującego działalność objętą nadzorem w zakresie właściwości organów Inspekcji, zwanych dalej „czynnościami kontrolnymi”. Postępowanie kontrolne obejmuje postępowanie inspekcyjne oraz postępowanie poinspekcyjne.

2. Postępowanie kontrolne może służyć również stwierdzeniu, czy nadzorowane przedmioty spełniają wymogi wynikające z przepisów prawa regulującego działalność objętą nadzorem.

3. Ustalenia dokonane w ramach postępowania kontrolnego stanowią, na zasadach określonych w niniejszej ustawie, podstawę dalszych czynności organów Inspekcji, w szczególności dotyczących nałożenia w drodze decyzji administracyjnej na podmioty kontrolowane określonych w przepisach prawa obowiązków i administracyjnych kar pieniężnych.

4. Do postępowania kontrolnego nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z zastrzeżeniem przepisów poniższych.

5. Do postępowania kontrolnego stosuje się odpowiednio przepisy działu I rozdziału 2 Kodeksu postępowania administracyjnego.

6. Do postępowania kontrolnego stosuje się w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2015 r., poz. 584, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej”.

7. Postępowanie kontrolne może być wszczęte w trybie:

1) kontroli doraźnej;

2) kontroli planowej;

3) kontroli sprawdzającej.

8. Przepisy odrębne mogą przewidywać prowadzenie postępowania kontrolnego w innych trybach, niż wskazane w ust. 7.

9. Postępowanie kontrolne w trybie kontroli doraźnej wszczynane jest w oparciu o informacje pozyskane z inicjatywy organu Inspekcji lub od osób trzecich, wyłącznie jeśli informacje te uzasadniają podejrzenie niezgodności działania podmiotu kontrolowanego z przepisami prawa regulującego działalność objętą nadzorem w zakresie właściwości organów Inspekcji.

10. Postępowanie kontrolne w trybie kontroli planowej wszczynane jest na podstawie rocznych lub okresowych planów kontroli, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4, w oparciu o wytypowanie zakładów przewidzianych do kontroli przez właściwy organ Inspekcji.

11. Postępowanie kontrolne w trybie kontroli sprawdzającej wszczynane jest w celu sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych zawartych w protokole kontroli powstałym w przypadkach wskazanych w ust. 9 i 10.

Art. 33. 1. Postępowanie kontrolne obejmuje co najmniej jedną z następujących czynności:

1) sprawdzenie dokumentów umożliwiających identyfikację nadzorowanego przedmiotu, atestów jakościowych, wyników badań laboratoryjnych oraz innych dokumentów świadczących o jego bezpieczeństwie lub jakości;

2) sprawdzenie opakowania, oznakowania, prezentacji nadzorowanego przedmiotu oraz warunków jego przechowywania i transportu;

3) oględziny nadzorowanego przedmiotu;

4) pobranie próbek i wykonanie badań laboratoryjnych;

5) ustalenie klasy jakości nadzorowanego przedmiotu;

6) sprawdzanie sposobu produkcji nadzorowanego przedmiotu lub prawidłowości przebiegu procesu technologicznego;

7) wstęp na teren zakładu i oględziny wyposażenia zakładu;

8) przesłuchanie świadków lub podmiotów kontrolowanych;

9) kontrolę fitosanitarną roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, podłoży i gleby oraz

środków transportu, w miejscach wwozu i na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

10) kontrolę zabiegów oczyszczania, odkażania i przerobu roślin, lub produktów roślinnych;

11) kontrolę składowania i przemieszczania środków ochrony roślin;

12) kontrolę opakowań środków ochrony roślin znajdujących się w obrocie, w zakresie spełnienia wymagań określonych w przepisach o środkach ochrony roślin oraz w rozporządzeniu nr 1107/2009;

13) kontrolę składu lub właściwości fizycznych, lub właściwości chemicznych środków ochrony roślin wprowadzonych do obrotu;

14) kontrolę wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin;

15) kontrolę reklamy środków ochrony roślin w zakresie określonym w rozporządzeniu nr 1107/2009;

16) kontrolę stosowania środków ochrony roślin;

17) ocenę polową, laboratoryjną i cech zewnętrznych materiału siewnego;

18) kontrolę tożsamości materiału siewnego;

19) kontrolę przestrzegania zasad i obowiązujących wymagań w zakresie wytwarzania, oceny, przechowywania, obrotu i stosowania materiału siewnego, w tym modyfikowanego genetycznie;

20) kontrolę przestrzegania warunków akredytacji w zakresie pobierania próbek i oceny materiału siewnego;

21) kontrolę materiału siewnego wwożonego z państw trzecich oraz ustalanie stopni kwalifikacji tego materiału;

22) wykonanie innych czynności przewidzianych przez przepisy niniejszej ustawy lub przepisy odrębne.

2. Główny Inspektor, wojewódzcy inspektorzy, powiatowi inspektorzy, graniczni inspektorzy oraz upoważnieni przez nich pracownicy Inspekcji są uprawnieni w toku postępowania inspekcyjnego w szczególności do:

1) wstępu na teren oraz do obiektów i pomieszczeń kontrolowanych jednostek i zakładów oraz poruszania się na tym terenie i w tych obiektach i pomieszczeniach;

2) wstępu do środków transportu kontrolowanych jednostek i zakładów oraz przeprowadzania

ich oględzin;

3) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli oraz wzywania i przesłuchiwania osób;

4) żądania okazywania dokumentów związanych z przedmiotem kontroli;

5) pobierania nieodpłatnie próbek do badań;

6) żądania sporządzenia kserokopii i urzędowego tłumaczenia na język polski dokumentów sporządzonych w języku obcym, związanych z przedmiotem kontroli;

7) legitymowania osób przebywających na terenie zakładu w trakcie przeprowadzanej kontroli;

8) przeprowadzania dowodów, w szczególności dowodów z dokumentów, zeznań świadków, opinii biegłych, oględzin;

9) badania przebiegu określonych czynności;

10) wydawania wiążących poleceń, służących zabezpieczeniu prawidłowego toku postępowania inspekcyjnego i wszechstronnemu ustaleniu stanu faktycznego;

11) wstępu do mieszkań, jeżeli w mieszkaniu jest lub ma być prowadzona działalność produkcyjna lub usługowa objęta nadzorem Inspekcji.

3. Czynności wskazane w ust. 1 i 2 może także dokonywać osoba wyznaczona, w zakresie objętym wyznaczeniem.

4. Osoby obecne na terenie kontrolowanego zakładu w toku postępowania inspekcyjnego, a także świadkowie, biegli i osoby będące w posiadaniu przedmiotu oględzin, są obowiązani podporządkować się służącemu zabezpieczeniu prawidłowego toku postępowania inspekcyjnego i wszechstronnemu ustaleniu stanu faktycznego poleceniom oraz wezwaniom osoby prowadzącej postępowanie kontrolne.

5. Czynności kontrolne mogą być rejestrowane za pomocą urządzeń umożliwiających nagrywanie dźwięku i obrazu i utrwalane na nośnikach danych. Nagrania takie mogą być wykorzystane wyłącznie w postępowaniu przed organami Inspekcji oraz w innych postępowaniach przed organami władzy publicznej, w których mogą mieć znaczenie dla wyjaśnienia sprawy.

Art. 34. 1. Czynności objęte postępowaniem kontrolnym są dokonywane przez Głównego Inspektora, wojewódzkiego inspektora, powiatowego inspektora, granicznego inspektora w

zakresie ich właściwości na podstawie postanowienia o wszczęciu postępowania kontrolnego wydanego przez właściwy organ Inspekcji.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) oznaczenie organu Inspekcji wszczynającego postępowanie kontrolne;
- 2) przedmiot postępowania kontrolnego;
- 3) datę i miejsce wydania postanowienia;
- 4) miejsce lub obszar wykonywania czynności kontrolnych w ramach postępowania inspekcyjnego;
- 5) termin początkowy i końcowy postępowania inspekcyjnego;
- 6) tryb postępowania kontrolnego, a w przypadku wszczęcia postępowania kontrolnego w trybie kontroli doraźnej także uzasadnienie wszczęcia postępowania kontrolnego;
- 7) podpis właściwego organu Inspekcji;
- 8) pouczenie o prawach i obowiązkach podmiotu kontrolowanego.

3. Czynności objęte postępowaniem kontrolnym na etapie postępowania inspekcyjnego mogą być prowadzone przez pracowników Inspekcji lub osoby wyznaczone na podstawie pisemnego upoważnienia udzielonego przez właściwy organ Inspekcji. Jeżeli czynności objęte postępowaniem kontrolnym są prowadzone przez organ Inspekcji wskazany w ust. 1, a ponadto przez upoważnione osoby wskazane w zdaniu poprzednim, wówczas upoważnienie dla tych osób jest częścią postanowienia, o którym mowa w ust. 1.

4. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 3, zastępuje postanowienie, o którym mowa w ust. 1 i zawiera:

- 1) oznaczenie organu udzielającego upoważnienie;
- 2) imię i nazwisko osoby upoważnionej;
- 3) stanowisko i numer legitymacji służbowej albo numer dowodu osobistego osoby wyznaczonej w imieniu Inspekcji i numer legitymacji osoby wyznaczonej;
- 4) miejsce lub obszar wykonywania czynności kontrolnych w ramach postępowania inspekcyjnego;
- 5) termin początkowy i końcowy postępowania inspekcyjnego;
- 6) tryb postępowania kontrolnego, a w przypadku wszczęcia postępowania kontrolnego w

trybie kontroli doraźnej także uzasadnienie wszczęcia postępowania kontrolnego;

7) podpis właściwego organu Inspekcji;

8) pouczenie o prawach i obowiązkach podmiotu kontrolowanego.

5. Postępowanie kontrolne zostaje wszczęte poprzez okazanie kierownikowi zakładu lub osobie przez niego upoważnionej legitymacji przez właściwy organ Inspekcji, upoważnionego pracownika Inspekcji lub osobę wyznaczoną i po doręczeniu podmiotowi kontrolowanemu postanowienia, o którym mowa w ust. 1, lub upoważnienia, o którym mowa w ust. 3. W zakresie objętym urzędową kontrolą żywności w rozumieniu art. 4 rozporządzenia nr 882/2004, nie zawiadamia się uprzednio podmiotu kontrolowanego o wszczęciu postępowania kontrolnego. W pozostałych sprawach art. 79 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej stosuje się.

6. W razie nieobecności kierownika zakładu i osoby przez niego upoważnionej, w sytuacjach niecierpiących zwłoki ze względu na potrzebę ochrony życia lub zdrowia czynności, o których mowa w ust. 5, mogą być dokonane względem osoby czynnej w zakładzie w obecności świadka będącego funkcjonariuszem publicznym, niezatrudnionym w Inspekcji. Po powrocie kierownika zakładu lub osoby przez niego upoważnionej, czynności te powtarza się. Powtórzenie czynności wszczęcia postępowania kontrolnego nie wpływa na ważność czynności kontrolnych przeprowadzonych po podjęciu działań wskazanych w zdaniu pierwszym.

7. Czynności, o których mowa w art. 33 ust. 1 i 2, przeprowadzone przed wszczęciem postępowania kontrolnego, nie mogą być podstawą ustaleń z kontroli, chyba że zostaną powtórzone z udziałem podmiotu kontrolowanego.

8. Osoba dokonująca czynności kontrolnych zgodnie ust. 1 i 3, zwana dalej „osobą prowadzącą postępowanie kontrolne” kieruje postępowaniem kontrolnym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Jeżeli czynności, o których mowa w art. 33 ust. 1 i 2, prowadzi więcej niż jedna osoba, organ Inspekcji w postanowieniu, o którym mowa w ust. 1, lub w upoważnieniu, o którym mowa w ust. 3, wskazuje osobę prowadzącą postępowanie kontrolne, spośród osób dokonujących czynności kontrolnych.

9. W razie konieczności włączenia do czynności kontrolnych dodatkowych pracowników Inspekcji lub osób wyznaczonych, właściwy organ Inspekcji zmienia postanowienie, o którym mowa w ust. 1 lub udziela dodatkowych upoważnień, o których mowa w ust. 3. Zmienione postanowienie lub nowe upoważnienia są skuteczne z chwilą ich doręczenia

podmiotowi kontrolowanemu. Zmiany te nie mogą prowadzić do wydłużenia określonego wcześniej czasu trwania postępowania inspekcyjnego.

10. Przepis ust. 9 stosuje się odpowiednio w przypadku zmiany miejsca przeprowadzania czynności kontrolnych lub zmiany zakresu przedmiotowego postępowania kontrolnego.

11. Postanowienia w toku postępowania inspekcyjnego wydaje osoba prowadząca postępowanie kontrolne, chyba że ustawa stanowi inaczej.

12. Postanowienia nie wymagają odrębnego uzasadnienia, chyba że ustawa stanowi inaczej. Motywy wydania poszczególnych postanowień są omawiane w protokole kontroli.

13. Postanowienia zawierają pouczenie o przysługujących środkach prawnych, terminie i sposobie ich wniesienia albo pouczenie o braku takich środków. Brak pouczenia lub błędne pouczenie nie może szkodzić osobie, wobec której wydano postanowienie.

14. W przypadku ustalenia, że postępowanie kontrolne zostało wszczęte i jest prowadzone przez osobę prowadzącą postępowanie kontrolne lub organ Inspekcji z naruszeniem przepisów o właściwości, w ramach struktury Inspekcji osoba prowadząca postępowanie kontrolne lub organ Inspekcji wydaje postanowienie o przekazaniu postępowania właściwemu organowi Inspekcji. Czynności kontrolne dokonane do tego czasu pozostają w mocy. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do ustalenia właściwości organów Inspekcji stosuje się odpowiednio art. 21 Kodeksu postępowania administracyjnego.

15. Przepis ust. 14 zd. 1 i 2 nie stosuje się, jeśli postępowanie kontrolne wszczął i prowadzi organ Inspekcji wyższego stopnia nad właściwym organem Inspekcji. W takim przypadku właściwy organ Inspekcji jest powiadamiany o prowadzonym postępowaniu kontrolnym.

16. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

1) wzór postanowienia, o którym mowa w ust. 1;

2) wzór upoważnienia, o którym mowa w ust. 3;

3) wzór postanowienia zawierającego upoważnienie, o którym mowa w ust. 3;

4) wzór legitymacji służbowej pracownika Inspekcji;

5) wzór legitymacji osoby wyznaczonej;

- biorąc pod uwagę konieczność uwzględnienia danych wskazanych w ust. 1-4 oraz potrzebę zapewnienia sprawnej realizacji czynności kontrolnych.

17. W razie ujawnienia w toku postępowania kontrolnego stanu zagrażającego życiu lub

zdrowiu ludzi, względnie bezpieczeństwu fitosanitarnemu lub epizootycznemu, osoba prowadząca postępowanie kontrolne wydaje zarządzenia tymczasowe, w których w zakresie i w czasie niezbędnym dla zabezpieczenia życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa fitosanitarnego lub epizootycznego, kształtuje prawa i obowiązki podmiotu kontrolowanego, w szczególności poprzez nakaz natychmiastowego wdrożenia wskazanych w zarządzeniu zaleceń, usunięcie wskazanych w zarządzeniu uchybień, wstrzymanie działalności w całości lub w części. Zakres rozstrzygnięcia zawartego w zarządzeniu tymczasowym nie wykracza poza kompetencje organów Inspekcji określone w przepisach prawa regulującego działalność objętą nadzorem odnoszące się do wydawania decyzji administracyjnych.

18. Do zarządzenia tymczasowego nie stosuje się przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, z zastrzeżeniem zastosowania przepisów tego kodeksu wskazanych w niniejszym rozdziale.

19. Zarządzenie tymczasowe nie może obejmować nakładania administracyjnych kar pieniężnych.

20. Zarządzenie tymczasowe wygasa nie później niż w terminie dwóch miesięcy od zakończenia postępowania kontrolnego.

21. Podmiotowi kontrolowanemu przysługuje odszkodowanie na zasadach ogólnych za wydanie zarządzenia tymczasowego w przypadku, gdy okoliczności wskazane w ust. 17 nie zachodziły, chyba że wydanie zarządzenia tymczasowego było skutkiem podania przez podmiot kontrolowany nieprawdziwych informacji lub niepodporządkowania się poleceniom osoby prowadzącej postępowanie kontrolne.

22. Jeżeli po zakończeniu postępowania kontrolnego nadal zachodzą okoliczności stanowiące podstawę jego wydania, właściwy organ Inspekcji wydaje, w granicach kompetencji określonych w przepisach regulujących działalność objętą nadzorem, odpowiednie decyzje administracyjne.

23. Wydanie decyzji, o których mowa w ust. 22, uchyla w odpowiednim zakresie zarządzenie tymczasowe.

24. Jeżeli postępowanie kontrolne nie potwierdziło okoliczności stanowiących podstawę wydania zarządzenia tymczasowego, właściwy organ Inspekcji niezwłocznie uchyla zarządzenie tymczasowe w drodze postanowienia.

25. Podmiot kontrolowany ma prawo w każdym czasie wnioskować o uchylenie zarządzenia

tymczasowego. O uchyleniu zarządzenia tymczasowego rozstrzyga właściwy organ Inspekcji w drodze decyzji administracyjnej.

26. Właściwy organ Inspekcji odmówi uwzględnienia wniosku, o którym mowa w ust. 25, jeśli przyczyny wydania zarządzenia tymczasowego nie ustąpiły lub zachodzą podstawy do wydania decyzji, o której mowa w ust. 22. W tym ostatnim przypadku rozstrzygnięcie w przedmiocie odmowy uwzględnienia wniosku o uchylenie zarządzenia tymczasowego może zostać zawarte w decyzji, o której mowa w ust. 22.

Art. 35. 1. Do wyłączenia organu Inspekcji, osoby prowadzącej postępowanie kontrolne lub upoważnionego pracownika Inspekcji uczestniczącego w postępowaniu kontrolnym stosuje się odpowiednio art. 24-26 Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. Osoby wskazane w ust. 1, podlegające wyłączeniu, powinny podejmować jedynie czynności kontrolne niecierpiące zwłoki ze względu na interes publiczny, w szczególności zabezpieczyć dowody, których późniejsze przeprowadzenie może nie być możliwe.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do osób, co do których podmiot kontrolowany zgłosił wniosek o wyłączenie - do czasu wydania przez właściwy organ Inspekcji postanowienia o wyłączeniu lub odmowie wyłączenia, chyba że wniosek o wyłączenie jest oczywiście bezzasadny. W takim przypadku postanowienie o odmowie wyłączenia wydaje osoba prowadząca postępowanie kontrolne. Postanowienie o którym mowa w zdaniu poprzednim może mieć formę wpisu do protokołu kontroli.

4. W przypadkach innych niż wskazany w ust. 3 postanowienie o wyłączeniu wydaje osoba prowadząca postępowanie kontrolne, chyba że okoliczności stanowiące podstawę wyłączenia dotyczą tej osoby. W takim przypadku postanowienie wydaje właściwy organ Inspekcji.

4. W przypadku wydania postanowienia o wyłączeniu czynności kontrolne dokonane z udziałem osoby wyłączonej należy powtórzyć, chyba że zachodzą przeszkody czyniące powtórzenie czynności kontrolnych niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym.

Art. 36. 1. Postępowanie kontrolne jest prowadzone wobec podmiotu kontrolowanego.

2. W postępowaniu inspekcyjnym podmiot kontrolowany jest reprezentowany przez kierownika lub przez osobę upoważnioną.

3. Kierownikiem jest osoba uprawniona do reprezentacji podmiotu kontrolowanego zgodnie z przepisami odrębnymi, osoba zarządzająca przedsiębiorstwem podmiotu kontrolowanego, osoba kierująca oddziałem podmiotu kontrolowanego, a w przypadku prawa żywnościowego

zakładem, objętym czynnościami kontrolnymi, osoba kierująca jednostką objętą czynnościami kontrolnymi zgodnie z wewnętrzną organizacją podmiotu kontrolowanego.

4. Osobą upoważnioną jest pracownik podmiotu kontrolowanego wskazany przez kierownika do zastępowania go w postępowaniach kontrolnych.

5. Osoba prowadząca postępowanie kontrolne może żądać od osób czynnych w zakładzie, także przed wszczęciem postępowania kontrolnego, dostarczenia informacji umożliwiających identyfikację osób wskazanych w ust. 2-4.

6. W przypadku śmierci lub wykreślenia z właściwego rejestru podmiotu kontrolowanego, na miejsce podmiotu kontrolowanego wstępuje jego następca prawny albo nabywca nadzorowanego przedmiotu lub praw do niego, względnie nabywca kontrolowanego przedsiębiorstwa.

7. Do czasu ustalenia we właściwym postępowaniu podmiotów, o których mowa w ust. 6, postępowanie kontrolne zawiesza się. Zawieszenie postępowania kontrolnego następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie.

8. Podjęcie postępowania kontrolnego następuje w drodze postanowienia. Na postanowienie służy zażalenie.

9. W okresie zawieszenia postępowania kontrolnego przeprowadza się jedynie czynności kontrolne niecierpiące zwłoki ze względu na interes publiczny, w szczególności zabezpiecza się dowody, których późniejsze przeprowadzenie może nie być możliwe. Po podjęciu postępowania kontrolnego czynności kontrolne dokonane w czasie zawieszenia postępowania kontrolnego należy powtórzyć z udziałem podmiotu kontrolowanego, chyba że zachodzą przeszkody czyniące powtórzenie czynności kontrolnych niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym.

10. Przepisy ust. 6-9 stosuje się odpowiednio w przypadku utraty przez podmiot kontrolowany pełnej zdolności do czynności prawnych albo zaistnienia braków w składzie organów uprawnionych do reprezentowania podmiotu kontrolowanego.

11. Przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio w przypadku zbycia przedsiębiorstwa, nadzorowanego przedmiotu lub praw do niego.

12. Osoby czynne w zakładzie, świadkowie, biegli, pracownicy i osoby zatrudnione przez podmiot kontrolowany oraz inne osoby, wobec których nie jest prowadzone postępowanie kontrolne, a których dotyczą wskazane w ustawie czynności kontrolne, wezwania lub

polecenia osoby prowadzącej postępowanie kontrolne, są osobami trzecimi.

Art. 37. 1. Postępowanie inspekcyjne odbywa się w obecności kierownika lub osoby upoważnionej.

2. W razie nieobecności osób wskazanych w ust. 1 osoba prowadząca postępowanie kontrolne wzywa te osoby do udziału w czynnościach kontrolnych. Osoby wezwane są obowiązane wziąć udział w czynnościach kontrolnych bez zbędnej zwłoki.

3. W razie nieobecności kierownika i osoby przez niego upoważnionej, w sytuacjach niecierpiących zwłoki ze względu na potrzebę ochrony życia lub zdrowia postępowanie inspekcyjne może być prowadzone, do czasu stawienia się osób wezwanych, o których mowa w ust. 2, względem osoby czynnej w zakładzie przy obecności świadka będącego funkcjonariuszem publicznym, niezatrudnionym w Inspekcji.

Art. 38. 1. W toku postępowania kontrolnego podmiot kontrolowany może być także reprezentowany przez pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych.

2. Pełnomocnik przy pierwszej czynności w postępowaniu kontrolnym składa osobie prowadzącej postępowanie kontrolne oryginał lub urzędowo uwierzytelniony odpis pełnomocnictwa oraz dokumentów stwierdzających zakres uprawnień osób udzielających pełnomocnictwa w imieniu podmiotu kontrolowanego.

3. Adwokat lub radca prawny, będący pełnomocnikiem, może sam uwierzytelnić sobie odpis pełnomocnictwa oraz dokumentów wskazanych w ust. 2.

4. W razie wątpliwości osoba prowadząca postępowanie kontrolne może zażądać przedstawienia do wglądu oryginałów dokumentów, o których mowa w ust. 3.

Art. 39. 1. Podmiot kontrolowany może w toku postępowania kontrolnego składać pisemne lub ustne oświadczenia i wnioski, w tym wnioski dowodowe, a także środki prawne.

2. Oświadczeniami są wyjaśnienia przedstawiane przez podmiot kontrolowany z własnej inicjatywy.

3. Wnioskami są przewidziane w ustawie żądania przeprowadzenia przez osobę prowadzącą postępowanie kontrolne lub przez właściwy organ Inspekcji określonych czynności albo podjęcia rozstrzygnięcia w toku postępowania kontrolnego. Jeśli ustawa tak stanowi, wnioski są załatwiane w formie postanowienia. W innych przypadkach sposób załatwienia wniosku jest odzwierciedlany w formie wpisu do protokołu kontroli.

4. Wniosek dowodowy to wniosek dotyczący żądania przeprowadzenia określonego dowodu. Osoba prowadząca postępowanie kontrolne odmawia przeprowadzenia dowodu w drodze postanowienia, jeśli okoliczności, których ma dotyczyć dowód, zostały już dostatecznie wyjaśnione, a wniosek dowodowy zmierza jedynie do przedłużenia postępowania kontrolnego

5. Wnioski dowodowe podmiot kontrolowany może składać do zakończenia postępowania inspekcyjnego. Wniosek dowodowy w toku postępowania poinspekcyjnego może być uwzględniony tylko, jeśli podmiot kontrolowany wykaże, że:

1) w toku postępowania inspekcyjnego odmówiono przeprowadzenia dowodu, a nie zachodziły przyczyny wskazane w ust. 4;

2) potrzeba przeprowadzenia dowodu ujawniła się już po zakończeniu postępowania inspekcyjnego.

6. Do czynności dowodowych w toku postępowania kontrolnego stosuje się odpowiednio przepisy działu II rozdziału 2 i 4 Kodeksu postępowania administracyjnego.

7. Środki prawne przysługują podmiotowi kontrolowanemu oraz osobom trzecim w przypadkach przewidzianych w ustawie. Środkami prawnymi są:

1) zażalenie;

2) sprzeciw;

3) uwagi do projektu protokołu kontroli;

4) zastrzeżenia do protokołu kontroli.

Art. 40. 1. Zażalenia służą podmiotowi kontrolowanemu lub osobie trzeciej do zaskarżenia postanowień wydanych przez osobę prowadzącą postępowanie kontrolne lub przez właściwy organ Inspekcji, gdy ustawa tak stanowi. Zażalenie wnosi się w terminie 3 dni od dnia wydania postanowienia.

2. Zażalenie na postanowienie osoby prowadzącej postępowanie kontrolne rozpatruje właściwy organ Inspekcji.

3. Zażalenie na postanowienie właściwego organu Inspekcji rozpatruje organ Inspekcji wyższego stopnia.

4. Jeśli brak jest organu Inspekcji wyższego stopnia w stosunku do organu Inspekcji, który wydał zaskarżane postanowienie, zażalenie rozpatruje ten sam organ Inspekcji.

5. Organ Inspekcji rozpatrujący zażalenie utrzymuje w mocy postanowienie, zmienia je lub uchyla i nakazuje ponowne rozstrzygnięcie.

6. Uchylenie postanowienia i nakazanie ponownego rozstrzygnięcia następuje tylko wtedy, gdy chodzi o rozstrzygnięcie podejmowane w toku postępowania inspekcyjnego, a jego dokonanie przez organ Inspekcji rozpatrujący zażalenie jest niemożliwe lub byłoby nadmiernie utrudnione.

7. Zażalenie powinno zostać rozpatrzone w terminie 7 dni od jego wniesienia. Po upływie tego terminu uznaje się, że zażalenie zostało rozpatrzone zgodnie z żądaniem w nim zawartym.

8. Zażalenie nie wstrzymuje wykonalności postanowienia. Osoba prowadząca postępowanie kontrolne lub organ Inspekcji, który wydał postanowienie, może wstrzymać wykonalność postanowienia do czasu rozpatrzenia zażalenia. Skutkiem wstrzymania wykonalności postanowienia jest wydłużenie czasu postępowania inspekcyjnego o okres wstrzymania.

9. Od postanowienia dotyczącego rozpatrzenia zażalenia nie przysługują dalsze środki zaskarżenia, z zastrzeżeniem ust. 10.

10. Od postanowienia dotyczącego rozpatrzenia zażalenia na postanowienie, o którym mowa w art. 33 ust. 4, przysługuje podmiotowi kontrolowanemu lub osobie trzeciej, których dotyczy postanowienie, skarga do sądu administracyjnego, o której mowa w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270, z późn. zm.).

Art. 41. 1. Sprzeciw przysługuje podmiotowi kontrolowanemu od każdej czynności kontrolnej, niebędącej postanowieniem, która:

- 1) rażąco narusza przepisy ustawy dotyczące jej przeprowadzenia;
- 2) została podjęta mimo braku kompetencji Inspekcji;
- 3) narusza przepisy art. 82-83a ustawy o swobodzie działalności gospodarczej;
- 4) stanowi nadużycie władzy, w szczególności została podjęta w rzeczywistości w celu innym, niż wskazany w art. 32 ust. 1-2.

2. Sprzeciw może być wniesiony w terminie 3 dni od dnia wszczęcia postępowania kontrolnego, chyba że czynność będąca przedmiotem sprzeciwu została dokonana później. W takim przypadku sprzeciw wnosi się w terminie 3 dni od dnia, w którym podmiot

kontrolowany dowiedział się lub z łatwością mógł dowiedzieć się o czynności.

3. Sprzeciw wstrzymuje postępowanie kontrolne do czasu jego rozstrzygnięcia. Do czasu rozpatrzenia sprzeciwu osoba prowadząca postępowanie kontrolne przeprowadza lub zleca przeprowadzenie tylko czynności kontrolne niecierpiące zwłoki ze względu na interes publiczny, w szczególności zabezpiecza dowody, których późniejsze przeprowadzenie może nie być możliwe.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeśli sprzeciw oczywiście nie dotyczy okoliczności wskazanych w ust. 1.

5. Sprzeciw rozpatruje właściwy organ Inspekcji w terminie 3 dni od jego wniesienia, w drodze postanowienia. Przepis art. 40 ust. 7 zd. 2 stosuje się odpowiednio.

6. Na postanowienie w sprawie rozpatrzenia sprzeciwu służy zażalenie.

7. Przepisów art. 84c-84d ustawy o swobodzie działalności gospodarczej nie stosuje się.

8. Okres wstrzymania postępowania kontrolnego, o którym mowa w ust. 3, wydłuża okres postępowania inspekcyjnego.

Art. 42. Postępowanie inspekcyjne kończy się doręczeniem podmiotowi kontrolowanemu projektu protokołu kontroli albo wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania kontrolnego.

Art. 43. 1. Postanowienie o umorzeniu postępowania kontrolnego osoba prowadząca postępowanie kontrolne lub właściwy organ Inspekcji wydaje jeśli:

- 1) nie istnieje następca prawny podmiotu kontrolowanego, w którym mowa w art. 36 ust. 6.
- 2) zawieszenie postępowania kontrolnego, o którym mowa w art. 36 ust. 7 trwa dłużej niż 6 miesięcy.
- 3) zostanie ustalone, że podmiot kontrolowany lub nadzorowane przedmioty nie są objęte nadzorem Inspekcji;
- 4) postępowanie kontrolne dotyczy tego samego zakresu co postępowanie kontrolne wszczęte wcześniej lub zakończone. Jeśli tożsamość postępowań kontrolnych zachodzi w części, postępowanie kontrolne umarza się w części.

2. Postępowanie kontrolne umarza się również, jeśli do dnia upływu terminu zakończenia postępowania inspekcyjnego wskazanego w postanowieniu, o którym mowa w art. 34 ust. 1-2 lub w upoważnieniu, o którym mowa w art. 34 ust. 3-4 nie doręczono lub przynajmniej nie

wysłało podmiotowi kontrolowanemu projektu protokołu kontroli.

3. Postanowienie o umorzeniu postępowania kontrolnego wymaga uzasadnienia.

4. Na postanowienie służy zażalenie.

5. Z chwilą wydania postanowienia osoby prowadzące czynności kontrolne odpuszczają od nich.

6. Wydanie ostatecznego postanowienia o umorzeniu kończy postępowanie kontrolne.

Art. 44. 1. Jeśli nie zachodzą okoliczności wskazane w art. 43 ust. 1, osoba prowadząca postępowanie kontrolne sporządza i doręcza, a przynajmniej wysyła podmiotowi kontrolowanemu projekt protokołu kontroli, przed upływem terminu zakończenia postępowania inspekcyjnego.

2. Czynność wskazana w ust. 1 rozpoczyna postępowanie poinspekcyjne.

3. Projekt protokołu kontroli zawiera w szczególności:

1) czas trwania kontroli;

2) imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz numer legitymacji służbowej osoby prowadzącej postępowanie kontrolne oraz innych osób dokonujących czynności kontrolnych;

3) dane identyfikujące podmiot kontrolowany;

4) opis stanu faktycznego, stwierdzonego w wyniku kontroli, ze szczególnym uwzględnieniem ujawnionych nieprawidłowości oraz, jeżeli jest to możliwe, z podaniem przyczyn ich powstania, a także osób odpowiedzialnych za ich zaistnienie;

5) opis nieprawidłowości usuniętych w toku kontroli;

6) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, zalecenia pokontrolne skierowane do podmiotu kontrolowanego wraz z terminem ich wykonania;

7) listę wydanych postanowień i podjętych czynności kontrolnych, wraz ze skróconym podsumowaniem, a także dokonane wpisy i adnotacje do protokołu kontroli;

8) listę przesłuchanych osób, dowodów rzeczowych i zleconych badań;

9) zakres danych objętych tajemnicą przedsiębiorstwa, w tym zakres protokołu kontroli objęty tajemnicą przedsiębiorstwa.

4. Podmiot kontrolowany ma prawo wnieść uwagi do treści projektu protokołu kontroli w ciągu 7 dni od daty doręczenia projektu protokołu kontroli.

5. Osoba prowadząca postępowanie kontrolne uwzględnia uwagi do projektu protokołu, względnie odmawia uwzględnienia tych uwag. Informacja o rozstrzygnięciu w przedmiocie uwag jest zamieszczana w protokole kontroli z podaniem przyczyn.
6. Protokół kontroli jest sporządzany przez osobę prowadzącą postępowanie kontrolne po rozpatrzeniu uwag do projektu protokołu kontroli i zawiera dane, o których mowa w ust. 3 oraz ust. 5 zd. 2. Protokół kontroli zawiera również treść uwag wniesionych przez podmiot kontrolowany.
7. Protokół kontroli powinien być podpisany przez wszystkie osoby uczestniczące w postępowaniu inspekcyjnym. Odmowę podpisu lub brak możliwości podpisania protokołu przez określoną osobę uwzględnia się w protokole kontroli w formie adnotacji.
8. Protokół kontroli jest niezwłocznie doręczany podmiotowi kontrolowanemu.
9. Podmiot kontrolowany ma prawo odmówić podpisania protokołu kontroli i jednocześnie wnieść w ciągu 7 dni od doręczenia protokołu kontroli zastrzeżenia do protokołu kontroli.
10. Zastrzeżenia do protokołu kontroli rozpatruje właściwy organ Inspekcji w terminie 7 dni. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń zmienia protokół kontroli w niezbędnym zakresie.
11. Odmowa uwzględnienia zastrzeżeń następuje w drodze postanowienia. Postanowienie zawiera uzasadnienie.
12. Postępowanie kontrolne kończy się z chwilą doręczenia podmiotowi kontrolowanemu zmienionego protokołu kontroli lub postanowienia, o którym mowa w ust. 11.
13. Termin wykonania zaleceń pokontrolnych, o których mowa w ust. 3 pkt 6), rozpoczyna bieg z dniem zakończenia postępowania kontrolnego.

Art. 45. 1. Wnioski i oświadczenia w toku postępowania inspekcyjnego oraz środki prawne przewidziane przez przepisy niniejszego rozdziału podmiot kontrolowany lub osoba trzecia składa osobie prowadzącej postępowanie kontrolne. W przypadku gdy ustawa przewiduje zajęcie stanowiska lub wydanie postanowienia przez właściwy organ Inspekcji, osoba prowadząca postępowanie kontrolne niezwłocznie przekazuje wniosek, oświadczenie lub środek prawny organowi Inspekcji wraz ze swoją opinią.

2. Osoba prowadząca postępowanie kontrolne może wezwać podmiot kontrolowany lub osoby trzecie do złożenia wyjaśnień i przedstawienia informacji na piśmie w określonym terminie.

3. Do terminów na dokonanie czynności przez podmiot kontrolowany lub osoby trzecie stosuje się odpowiednio przepisy działu I rozdziału 2 Kodeksu postępowania administracyjnego. W sprawie przywróceniu terminu postanowienie wydaje właściwy organ Inspekcji.

Art. 46. 1. Pisma w toku postępowania kontrolnego właściwy organ Inspekcji lub osoba prowadząca postępowanie kontrolne doręcza za pokwitowaniem bezpośrednio, przez upoważnionych pracowników Inspekcji, przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku – Prawo pocztowe (Dz.U. poz. 1529 z późn. zm.), kierując się przy wyborze sposobu doręczenia względami efektywności i szybkości doręczeń.

2. Osoba prowadząca postępowanie kontrolne może wezwać do osobistego stawiennictwa w miejscu przeprowadzania czynności kontrolnych w celu przesłuchania, uczestnictwa w oględzinach lub w innej czynności kontrolnej osobę zatrudnioną lub świadczącą usługi na rzecz podmiotu kontrolowanego, a inne osoby tylko wtedy gdy mają miejsce zamieszkania na terenie gminy w której prowadzone są czynności kontrolne lub na terenie gminy sąsiedniej.

3. W przypadku braku możliwości przesłuchania osoby w związku z jej miejscem zamieszkania lub inną niedającą się usunąć w czasie postępowania kontrolnego przeszkodą, osobę wezwaną można przesłuchać w miejscu jej zamieszkania lub pobytu, jeśli pozwalają na to okoliczności, w których znajduje się ta osoba.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, osoba prowadząca postępowanie kontrolne zwraca się o dokonanie odpowiedniej czynności kontrolnej przez organ Inspekcji właściwy miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu wzywanej osoby.

5. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do doręczeń stosuje się odpowiednio przepisy działu I rozdziału 8 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 47. 1. Aktami postępowania kontrolnego są materiały (w tym nagrania) i pisma pozyskane lub wytworzone w toku postępowania kontrolnego lub w związku z nim przez Inspekcję.

2. Do akt postępowania kontrolnego zalicza się także materiały (w tym nagrania), pisma i informacje pozyskane przez Inspekcję przed wszczęciem postępowania kontrolnego, w tym stanowiące lub mogące stanowić podstawę wszczęcia postępowania kontrolnego w trybie kontroli doraźnej.

3. Podmiotowi kontrolowanemu przysługuje prawo wglądu do akt postępowania kontrolnego,

sporządzania z nich notatek, odpisów oraz fotokopii.

4. Prawo wskazane w ust. 3 może zostać wyłączone w odniesieniu do materiałów (w tym nagrań), pism i informacji, o których mowa w ust. 2, tylko wtedy, gdy jest to uzasadnione potrzebą ochrony istotnego interesu prywatnego osoby trzeciej, który w przeciwnym razie byłby zagrożony. Postanowienie w tym zakresie wydaje właściwy organ Inspekcji na wniosek osoby trzeciej; odpis tego postanowienia włącza się do akt postępowania kontrolnego w formie uniemożliwiającej identyfikację osoby trzeciej.

5. Na postanowienie o odmowie wyłączenia dostępu do materiałów (w tym nagrań), pism i informacji, o których mowa w ust. 2, służy osobie trzeciej zażalenie.

6. Podmiot kontrolowany może wnioskować o objęcie określonych materiałów (w tym nagrań) znajdujących się w aktach postępowania kontrolnego lub składanych do tych akt ochroną jako tajemnica przedsiębiorstwa podmiotu kontrolowanego, jeśli zachodzą przesłanki wskazane w art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r., nr 153, poz. 1503, z późn. zm.). Postanowienie w tej sprawie wydaje się niezwłocznie.

7. Objęcie określonych materiałów znajdujących się w aktach postępowania kontrolnego lub składanych do tych akt ochroną, o której mowa w ust. 6, rozciąga się na dalsze postępowania, w tym administracyjne i sądownoadministracyjne, związane z ustaleniami dokonanymi w postępowaniu kontrolnym.

8. Na postanowienie o odmowie uwzględnienia wniosku, o którym mowa w ust. 6, służy podmiotowi kontrolowanemu zażalenie.

9. Postanowienie o odmowie uwzględnienia wniosku, o którym mowa w ust. 6, nie wyłącza prawa podmiotu do dochodzenia roszczeń związanych z ochroną tajemnicy przedsiębiorstwa, na podstawie przepisów odrębnych.

10. Pracownicy Inspekcji i osoby wyznaczone są zobowiązane zachować poufność materiałów (w tym nagrań), pism i informacji, o których mowa w ust. 1-2, z zastrzeżeniem dalszego służbowego ich wykorzystania.

11. Uzyskane przez organy Inspekcji w trakcie postępowania kontrolnego informacje, dokumenty i inne dane zawierające tajemnicę prawnie chronioną podmiotu kontrolowanego, w szczególności tajemnicę przedsiębiorstwa, nie mogą być przekazywane innym organom ani ujawniane, jeżeli nie jest to konieczne ze względu na ochronę życia lub zdrowia człowieka, z

wyłączeniem żądania sądu lub prokuratora w związku z toczącym się postępowaniem.

Rozdział 4

Zlecanie zadań

Art. 48. 1. Główny Inspektor może zlecić zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu wykonywanie określonych zadań związanych z kontrolami urzędowymi, zwanych dalej „czynnościami zleconymi”.

2. Zlecenie zadań, o którym mowa w ust. 1, nie może dotyczyć czynności określonych w art. 54 rozporządzenia nr 882/2004.

Art. 49. 1. Główny Inspektor, upoważnia, w drodze decyzji administracyjnej, podmiot ubiegający się o upoważnienie do działania jako zewnętrzny podmiot kontrolny, jeżeli podmiot ten spełnia kryteria określone w art. 5 ust. 2 rozporządzenia nr 882/2004.

2. W decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 1, jest określany rodzaj i zakres upoważnienia oraz nadawany numer identyfikacyjny.

3. Podmiot ubiegający się o upoważnienie do działania jako zewnętrzny podmiot kontrolny składa wniosek do Głównego Inspektora, określając rodzaj i zakres wnioskowanego upoważnienia.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, dołącza się dokumenty i informacje niezbędne do stwierdzenia, iż podmiot spełnia kryteria określone w art. 5 ust. 2 rozporządzenia nr 882/2004, odpowiednie do zakresu zleconych zadań.

5. Główny Inspektor, przed wydaniem decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 1, może:

- 1) zarządzić przeprowadzenie działań sprawdzających w zakresie niezbędnym do potwierdzenia czy podmiot ubiegający się o upoważnienie do działania jako zewnętrzny podmiot kontrolny spełnia kryteria, określone w art. 5 ust. 2 rozporządzenia nr 882/2004;
- 2) zwrócić się do podmiotu ubiegającego się o upoważnienie do działania jako zewnętrzny podmiot kontrolny o uzupełnienie lub wyjaśnienie, w wyznaczonym terminie, informacji zawartych we wniosku, o którym mowa w ust. 3.

6. Główny Inspektor, w drodze decyzji administracyjnej, odmawia podmiotowi ubiegającemu się o upoważnienie do działania jako zewnętrzny podmiot kontrolny udzielenia tego upoważnienia, jeżeli podmiot ten nie spełnia wymagań określonych w art. 5 ust. 2 rozporządzenia nr 882/2004.

7. Do zmiany upoważnienia do działania jako zewnętrzny podmiot kontrolny przepisy ust. 1-6 stosuje się odpowiednio.

8. Główny Inspektor prowadzi listę podmiotów, którym udzielono upoważnienia do działania jako zewnętrzny podmiot kontrolny. Lista jest stale udostępniana i aktualizowana na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Głównego Inspektoratu.

9. Do działań sprawdzających, o których mowa w ust. 5 pkt 1, przepisy rozdziału 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 50. 1. Główny Inspektor jest organem właściwym do cofnięcia upoważnienia zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu w przypadkach określonych w art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 882/2004. Cofnięcie upoważnienia może nastąpić w całości lub w części, w jakiej zewnętrzny podmiot kontrolny nie spełnia wymagań wynikających z zakresu upoważnienia określonego w decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 49 ust. 1.

2. Cofnięcie upoważnienia zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu następuje w drodze decyzji administracyjnej.

3. Główny Inspektor informuje podmioty objęte przez dany zewnętrzny podmiot kontrolny czynnościami zleconymi o cofnięciu upoważnienia temu podmiotowi na podstawie ust. 1, w zakresie cofniętego upoważnienia. Cofnięcie upoważnienia stanowi podstawę wypowiedzenia przez podmioty objęte przez zewnętrzny podmiot kontrolny czynnościami zleconymi umowy, o której mowa w art. 53 ust. 2.

4. W przypadku cofnięcia upoważnienia zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu niezwłocznie przekazuje on Głównemu Inspektorowi znajdujące się w jego posiadaniu dokumenty i informacje dotyczące działalności podmiotów objętych kontrolą przez ten podmiot, w zakresie, w jakim cofnięto upoważnienie temu podmiotowi, za okres 5 lat poprzedzających cofnięcie tego upoważnienia, a w przypadku podmiotów objętych kontrolą przez okres krótszy niż 5 lat - za okres od dnia objęcia kontrolą dany podmiot do dnia cofnięcia upoważnienia zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu.

5. Od dnia, w którym decyzja administracyjna o cofnięciu upoważnienia zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu stała się ostateczna, do dnia objęcia podmiotów kontrolowanych czynnościami zleconymi przez inny zewnętrzny podmiot kontrolny czynności zlecone wykonuje Inspekcja.

Art. 51. Zewnętrzne podmioty kontrolne przekazują Głównemu Inspektorowi do dnia 31 stycznia każdego roku sprawozdanie, które zawiera informacje dane i informacje zebrane przez ten podmiot, wynikające z posiadanego przez niego zakresu upoważnienia.

Art. 52. 1. Inspekcja sprawuje nadzór nad zewnętrznymi podmiotami kontrolnymi.

2. W ramach nadzoru nad zewnętrznymi podmiotami kontrolnymi Główny Inspektor sprawdza prawidłowość działania zewnętrznych podmiotów kontrolnych w zakresie zleconych im zadań, w tym:

- 1) prowadzi analizy danych i informacji dostarczanych przez zewnętrzne podmioty kontrolne;
- 2) prowadzi audyty i dokonuje inspekcji zewnętrznych podmiotów kontrolnych w zakresie stosowania przez nie procedur kontrolnych, posiadanych środków technicznych i kwalifikacji posiadanych przez osoby wykonujące zadania zlecone zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu oraz dokonuje sprawdzenia dokumentów dotyczących wykonania zleconych zadań;
- 3) przekazuje zewnętrznym podmiotom kontrolnym wnioski pokontrolne;
- 4) nakazuje wykonanie odpowiednich działań naprawczych związanych z funkcjonowaniem zewnętrznych podmiotów kontrolnych;
- 5) może żądać od zewnętrznych podmiotów kontrolnych wszelkich dodatkowych danych i informacji związanych ze sprawowanym nadzorem.

3. Jeżeli w wyniku audytu lub inspekcji okaże się, że zewnętrzny podmiot kontrolny nie realizuje odpowiednio przekazanych mu zadań, Główny Inspektor może w drodze decyzji administracyjnej, czasowo wstrzymać upoważnienie zewnętrznego podmiotu kontrolnego do wykonywania zleconych zadań w określonym zakresie i terminie, wskazując obowiązek wykonania przez ten podmiot odpowiednich działań naprawczych.

4. Jeżeli zewnętrzny podmiot kontrolny nie dokona odpowiednich działań naprawczych w terminie określonym w decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 3, Główny Inspektor wydaje decyzję administracyjną o cofnięciu upoważnienia zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu, o którym mowa 49 ust. 1. Przepis art. 50 ust. 3 stosuje się.

5. Do audytów i inspekcji, o których mowa w ust. 2 pkt 2, przepisy rozdziału 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 53. 1. Objęcie podmiotu kontrolowanego czynnościami zleconymi, o których mowa w art. 48 ust. 1, przez zewnętrzny podmiot kontrolny następuje na wniosek podmiotu kontrolowanego.

2. Po przyjęciu wniosku, o którym mowa w ust. 1, zewnętrzny podmiot kontrolny i podmiot kontrolowany zawierają umowę określającą co najmniej:

- 1) zakres, termin i miejsce kontroli, która zostanie przeprowadzona przez zewnętrzny podmiot kontrolny u podmiotu kontrolowanego;
- 2) wysokość wynagrodzenia zewnętrznego podmiotu kontrolnego za przeprowadzenie kontroli u podmiotu kontrolowanego.

3. Umowa, o której mowa w ust. 2, jest zawierana w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

4. Do czynności zleconych, o których mowa w art. 48 ust. 1, przepisów rozdziału 3 nie stosuje się. Prawa i obowiązki zewnętrznego podmiotu kontrolnego i podmiotu kontrolowanego, a także przebieg czynności zleconych oraz zasady ochrony tajemnicy materiałów i informacji uzyskanych przez zewnętrzny podmiot kontrolny reguluje umowa, o której mowa w ust. 2, i obowiązujące u zewnętrznego podmiotu kontrolnego procedury kontrolne.

5. W przypadku przekazania Inspekcji przez zewnętrzny podmiot kontrolny materiałów lub informacji uzyskanych w ramach czynności zleconych, art. 47 stosuje się odpowiednio.

6. W rocznych i okresowych planach kontroli organy Inspekcji przewidują objęcie postępowaniami kontrolnymi nie więcej niż 5 procent podmiotów kontrolowanych, które w danym roku lub w roku poprzednim były poddane czynnościom zleconym na podstawie umów, o których mowa w ust. 2.

Art. 54. 1. Jeżeli powiatowy inspektor żywności z przyczyn finansowych lub organizacyjnych nie jest w stanie wykonać ustawowych zadań Inspekcji w zakresie wymogów prawa weterynaryjnego, może:

1) wyznaczać na czas określony lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspekcji do:

- a) szczepień ochronnych lub badań rozpoznawczych,
- b) sprawowania nadzoru nad miejscami gromadzenia, skupu lub sprzedaży zwierząt, targowiskami oraz wystawami, pokazami lub konkursami zwierząt,
- c) badania zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawiania świadectw zdrowia,
- d) sprawowania nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badania przedubojowego i poubojowego, oceny mięsa i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju,
- e) badania mięsa zwierząt łownych,
- f) sprawowania nadzoru nad rozbiorem, przetwórstwem lub przechowywaniem mięsa i wystawiania wymaganych świadectw zdrowia,

g) sprawowania nadzoru nad punktami odbioru mleka, jego przetwórstwem oraz przechowywaniem produktów mleczarskich,

h) sprawowania nadzoru nad wyładowywaniem ze statków rybackich i statków przetwórczych produktów rybołówstwa, nad obróbką, przetwórstwem i przechowywaniem tych produktów oraz ślimaków i żab,

i) sprawowania nadzoru nad przetwórstwem i przechowywaniem jaj konsumpcyjnych i produktów jajecznych,

j) pobierania próbek do badań,

k) sprawowania nadzoru nad sprzedażą bezpośrednią,

l) badania laboratoryjnego mięsa na obecność włośni;

2) wyznaczać na czas określony lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspekcji, świadczących usługi weterynaryjne w ramach zakładu leczniczego dla zwierząt, do:

a) szczepień ochronnych lub badań rozpoznawczych,

b) sprawowania nadzoru nad miejscami gromadzenia, skupu lub sprzedaży zwierząt, targowiskami oraz wystawami, pokazami lub konkursami zwierząt,

c) badania zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawiania świadectw zdrowia,

d) pobierania próbek do badań;

3) wyznaczać osoby niebędące pracownikami Inspekcji, posiadające odpowiednie kwalifikacje, do wykonywania niektórych czynności pomocniczych.

2. Wyznaczenie do wykonania czynności, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze decyzji administracyjnej powiatowego inspektora żywności określającej rodzaj i zakres czynności przekazanych do wykonania.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wyznaczenie lekarza weterynarii następuje po uzyskaniu zgody kierownika zakładu leczniczego dla zwierząt, w ramach którego lekarz ten świadczy usługi weterynaryjne.

4. Wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1, następuje po zawarciu przez powiatowego lekarza weterynarii umowy z:

1) osobami, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3,

2) podmiotem prowadzącym zakład leczniczy dla zwierząt – w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2

– określającej zakres, terminy i miejsce wykonywania tych czynności, wysokość wynagrodzenia za ich wykonanie oraz termin płatności, a w przypadku, o którym mowa w

ust. 1 pkt 2, dodatkowo imię i nazwisko wyznaczonego lekarza weterynarii świadczącego usługi weterynaryjne w ramach zakładu leczniczego dla zwierząt.

5. Powiatowy inspektor żywności przekazuje kierownikowi zakładu higieny weterynaryjnej wchodzącego w skład wojewódzkiego inspektoratu żywności, zwanego dalej „zakładem higieny weterynaryjnej”, kopię decyzji administracyjnej w sprawie wyznaczenia do wykonywania czynności określonej w ust. 1 pkt 1 lit. 1 oraz kopię umowy, o której mowa w ust. 3 pkt 1, o wykonywanie tej czynności.

6. Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi listę osób wyznaczonych do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1.

7. Uchylenie decyzji, o której mowa w ust. 2, i rozwiązanie umowy ze skutkiem natychmiastowym może nastąpić w przypadku:

1) gdy wykonywanie czynności przez osobę wyznaczoną może spowodować zagrożenie dla zdrowia publicznego lub zwierząt;

2) niewywiązywania się osoby wyznaczonej z powierzonych jej do wykonania czynności, w szczególności przez niewykonywanie ich terminowo;

3) stwierdzenia zaniedbań w dokumentowaniu wykonywanych czynności;

4) zawieszenia lub utraty prawa wykonywania zawodu przez lekarza weterynarii;

5) złożenia wniosku przez osobę wyznaczoną, a także po złożeniu wniosku przez:

a) kierownika zakładu higieny weterynaryjnej – w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a,

b) kierownika zakładu leczniczego dla zwierząt – w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a.

8. O dokonaniu zmian w zakresie wyznaczenia do wykonywania czynności, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, powiatowy lekarz weterynarii powiadamia kierownika zakładu higieny weterynaryjnej.

9. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Głównego Inspektora oraz Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, określi, w drodze rozporządzenia:

1) zakres czynności wykonywanych przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, oraz kwalifikacje osób wyznaczonych do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1,

2) warunki i wysokość wynagrodzenia za wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1

– mając na względzie zapewnienie odpowiedniego poziomu i jakości wykonywanych czynności.

7. Wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1, nie stanowi zatrudnienia w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy.

Art. 55. Do wydatków związanych z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 54 ust. 1, zalicza się wydatki na:

- 1) wynagrodzenia osób niebędących pracownikami Inspekcji;
- 2) obsługę finansową;
- 3) sprzęt i materiały związane z wykonywaniem tych czynności, w tym:
 - a) do prowadzenia dokumentacji oraz gromadzenia i przesyłania danych,
 - b) odczynniki do badań na włośnię,
 - c) odzież ochronną do badania przedubojowego i poubojowego zwierząt rzeźnych i mięsa;
- 4) konserwację i naprawy sprzętu, o którym mowa w pkt 3;
- 5) tusz i pieczęcie do znakowania mięsa;
- 6) badania laboratoryjne niezbędne do wydania oceny mięsa;
- 7) szkolenia lekarzy weterynarii oraz innych osób wykonujących te czynności;
- 8) ponoszone przez wyznaczone osoby koszty:
 - a) dojazdu związanego z wykonywaniem czynności;
 - b) użytych produktów leczniczych weterynaryjnych lub wyrobów medycznych w rozumieniu art. 2 pkt 38 ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 876 i 1918);
- 9) dojazdy pracowników Inspekcji w celu kontroli wykonywania powierzonych zadań.

Art. 56. 1. Organ Inspekcji, w przypadku stwierdzenia zagrożenia epizootycznego lub zagrożenia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego lub w przypadku gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia publicznego albo dla zabezpieczenia gospodarki narodowej przed poważnymi stratami, nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej, lekarzowi weterynarii wykonywanie czynności koniecznych do likwidacji tego zagrożenia.

2. Nakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy:

- 1) osób, które ukończyły 60 lat;
- 2) kobiet w ciąży lub wychowujących dzieci w wieku do 14 lat;
- 3) osób niepełnosprawnych.

3. Decyzję, o której mowa w ust. 1, na obszarze powiatu, w którym lekarz weterynarii mieszka lub jest zatrudniony, wydaje powiatowy inspektor, a w przypadku skierowania do wykonania czynności na obszarze innego powiatu – wojewódzki inspektor.

4. Wniesienie odwołania od decyzji, o której mowa w ust. 1, nie wstrzymuje jej wykonania.

5. Decyzja, o której mowa w ust. 1, stwarza obowiązek wykonywania czynności na okres do 3 miesięcy w miejscu określonym w decyzji.

6. Osobie skierowanej do wykonywania czynności pracodawca jest obowiązany udzielić urlopu bezpłatnego na czas określony w decyzji, o której mowa w ust. 3. Okres urlopu bezpłatnego zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze u tego pracodawcy.

7. Osobie, o której mowa w ust. 1, przysługuje zwrot kosztów przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia na zasadach określonych w przepisach o ustalaniu oraz wysokości należności przysługującej pracownikom zatrudnionym w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej i określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy. Zwrot kosztów z tytułu zakwaterowania lub wyżywienia nie przysługuje w przypadku zapewnienia w miejscu wykonywania czynności bezpłatnego zakwaterowania lub wyżywienia.

8. Przez czas określony w decyzji, o której mowa w ust. 1, z osobą skierowaną do wykonania czynności przy zwalczaniu epizootii nie może być rozwiązany dotychczasowy stosunek pracy oraz nie może być dokonane wypowiedzenie umowy o pracę, chyba że istnieje podstawa do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika.

9. Wynagrodzenie osób, o których mowa w ust. 1, ustala się według przepisów wydanych na podstawie art. 54 ust. 9 pkt 2.

Rozdział 5

Świadectwa zdrowia oraz zaświadczenia

Art. 57. 1. Świadectwa zdrowia wystawia organ Inspekcji lub upoważniony przez ten organ urzędowy lekarz weterynarii, zwani dalej „wystawiającym świadectwo”.

2. Wystawiający świadectwo powinien:

- 1) posiadać wiedzę w zakresie przepisów zawartych w aktach prawnych, o których mowa w art. 1 pkt 5;
- 2) znać zasady przeprowadzania kontroli weterynaryjnej oraz sposób wystawiania świadectw zdrowia.

3. Wystawiający świadectwo:

- 1) poświadcza dane, co do których posiada wiedzę i które mogą być przez niego ustalone;

- 2) podpisuje świadectwa zdrowia:
 - a) prawidłowo wypełnione,
 - b) zwierząt lub produktów w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu, które zostały przez niego skontrolowane.

4. Jeżeli wystawienie świadectwa zdrowia następuje na podstawie innych dokumentów, to wystawiający świadectwo jest obowiązany posiadać te dokumenty przed jego wystawieniem.

5. Wystawiający świadectwo może wystawić świadectwo zdrowia na podstawie danych, które zostały:

- 1) ustalone przez osoby, o których mowa w art. 54 ust. 1, jeżeli wystawiający świadectwo może potwierdzić prawdziwość tych danych, lub
- 2) uzyskane w wyniku realizacji programów monitorowania, planów badań kontrolnych, planów urzędowych kontroli, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 20 i art. 26 ust. 1 pkt 13, oraz zatwierdzonych programów zapewnienia jakości, określonych w przepisach odrębnych;
- 3) uzyskane podczas innych urzędowych kontroli przeprowadzanych przez uprawnione organy;
- 4) uzyskane z badań laboratoryjnych określonych w art. 87 ust. 1.

Art. 58. 1. Do wystawiającego świadectwo przepisy art. 24 i 25 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.

2. Świadectwo zdrowia sporządza się w języku polskim oraz co najmniej w jednym z języków urzędowych państwa przeznaczenia w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu.

3. Świadectwo zdrowia sporządza się w sposób zapewniający identyfikację wystawiającego świadectwo.

4. Wystawiający świadectwo przechowuje kopie wystawionych świadectw zdrowia przez 3 lata od dnia ich wystawienia.

Art. 59. 1. Organy Inspekcji kontrolują wydane świadectwa zdrowia.

2. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że wystawiający świadectwo przerobił lub sfalszował świadectwo zdrowia, organ Inspekcji sprawujący nad nim nadzór może zawiesić go w czynnościach do czasu zakończenia postępowania karnego w tej sprawie.

Art. 60. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, program szkoleń dla wystawiających świadectwa, a także sposób prowadzenia tych szkoleń, biorąc pod uwagę:

- 1) prawo weterynaryjne;
- 2) zasady sporządzania świadectw;
- 3) rodzaj i zakres stosowania testów i badań przeprowadzanych przed wystawieniem świadectwa.

Art. 61. Urzędowy lekarz weterynarii wydaje zaświadczenia o spełnianiu:

- 1) minimalnych standardów co do higieny i warunków utrzymania zwierząt w gospodarstwie w zakresie niezbędnym do ubiegania się lub otrzymania pomocy finansowej albo dofinansowania ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR);
- 2) warunków utrzymania zwierząt gospodarskich w zakresie niezbędnym do ubiegania się lub otrzymania pomocy finansowej ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Art. 62. W odrębnych przepisach zostały uregulowane zasady wydawania świadectw z zakresu prawa żywnościowego, prawa weterynaryjnego lub prawa fitosanitarnego innych niż te, o których mowa w art. 57.

Rozdział 6

Systemy wymiany informacji

Art. 63. 1. Główny Inspektor:

- 1) utworzy systemy wymiany informacji służące kontroli przemieszczania zwierząt i produktów w handlu, przewozie i przywozie oraz wywozie, a także zapewni udział organów Inspekcji w elektronicznym systemie wymiany informacji zgodnie z przepisami Unii Europejskiej;
- 2) zapewni komputeryzację procedur weterynaryjnej i fitosanitarnej kontroli granicznej zgodnie z przepisami Unii Europejskiej.

2. Koszty związane z:

- 1) administrowaniem i utrzymywaniem serwerów krajowych,
 - 2) korzystaniem z centralnego serwera Unii Europejskiej,
 - 3) przygotowywaniem i aktualizowaniem oprogramowania komputerowego oraz materiałów pomocniczych, związanych z korzystaniem z tego oprogramowania
- są pokrywane z budżetu państwa.

3. Koszty związane z bieżącą eksploatacją systemów informatycznych są pokrywane z budżetów właściwych inspektoratów.

4. Główny Inspektor, po uzyskaniu zgody Prezesa Rady Ministrów, może zlecić innemu podmiotowi, w drodze umowy, wykonywanie niektórych czynności związanych z realizacją zadań, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 7

Polski Instytut Żywności

Art. 64. 1. Tworzy się Polski Instytut Żywności, zwany dalej „Instytutem”.

2. Nadzór nad działalnością Instytutu sprawuje Prezes Rady Ministrów.

3. Instytut posiada osobowość prawną.

4. Siedzibą Instytutu jest Warszawa.

Art. 65. 1. Instytut zapewnia doradztwo naukowe oraz wsparcie naukowo-techniczne na rzecz organów administracji publicznej w zakresie prawodawstwa i polityki państwa, w dziedzinach, które wywierają wpływ na bezpieczeństwo żywności i pasz oraz ochronę interesu konsumenta związanego z nadzorowanymi przedmiotami.

2. Zadanie, o którym mowa w ust. 1, Instytut realizuje w szczególności poprzez:

1) gromadzenie i analizę danych umożliwiających przygotowanie charakterystyk i monitorowanie zagrożeń, które wywierają bezpośredni lub pośredni wpływ na bezpieczeństwo żywności i pasz;

2) doradztwo naukowe i wsparcie naukowo - techniczne w zakresie żywienia dla organów administracji publicznej;

3) sporządzanie opinii naukowych o produktach innych niż żywność i pasze, mających związek z organizmami modyfikowanymi genetycznie, w rozumieniu dyrektywy 2001/18/WE;

4) sporządzanie odpłatnych opinii naukowych na wniosek zainteresowanych podmiotów.

3. Prezes Rady Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb sporządzania odpłatnych opinii naukowych, o których mowa w ust. 2 pkt 4, mając na uwadze nakład pracy konieczny do sporządzenia opinii, czas konieczny do sporządzenia opinii oraz inne niezbędne koszty związane ze sporządzeniem opinii.

Art. 66. Organami Instytutu są:

- 1) Dyrektor Polskiego Instytutu Żywności, zwany dalej „Dyrektorem Instytutu”,
- 2) Rada Naukowa Instytutu, zwana dalej „Radą Naukową”.

Art. 67. 1. Prezes Rady Ministrów powołuje Dyrektora Instytutu na okres 4 lat. Kandydata na Dyrektora Instytutu przedstawia komisja konkursowa powołana i pracująca w trybie określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 4.

2. Na wniosek Dyrektora Instytutu Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje trzech zastępców Dyrektora Instytutu.

3. Stanowisko Dyrektora Instytutu i jego zastępcy może zajmować osoba, która:

- 1) posiada co najmniej stopień naukowy doktora;
- 2) jest obywatelem polskim;
- 3) korzysta z pełni praw publicznych;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) posiada co najmniej 6-letni staż pracy, w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym;
- 6) posiada znajomość języka angielskiego lub niemieckiego lub francuskiego w stopniu umożliwiającym swobodne komunikowanie się w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania konkursu na stanowisko Dyrektora Instytutu oraz sposób udostępniania kandydatom informacji o konkursie i wynikach konkursu, mając na uwadze przejrzystość i rzetelność procedury konkursowej.

Art. 68.

1. Prezes Rady Ministrów odwołuje Dyrektora Instytutu w przypadku:

- a) jeżeli przestanie spełniać którykolwiek z warunków określonych w art. 67 ust. 3 pkt 3-4 ;
- b) złożenia przez niego rezygnacji;
- c) utraty zdolności do pełnienia obowiązków na skutek długotrwałej choroby,

trwającej co najmniej 6 miesięcy.

2. Prezes Rady Ministrów na wniosek Rady Naukowej może odwołać Dyrektora Instytutu w przypadku, gdy w związku z wykonywaniem obowiązków dopuścił się rażącego lub uporczywego naruszania prawa.
3. W przypadku odwołania Dyrektora Instytutu Prezes Rady Ministrów wyznacza spośród jego zastępców osobę pełniącą funkcję kierownika Instytutu na czas nie dłuższy niż 6 miesięcy.

Art. 69. 1. Dyrektor Instytutu kieruje Instytutem i reprezentuje go na zewnątrz.

2. Do zadań Dyrektora Instytutu należy w szczególności:

- 1) przygotowywanie propozycji programów pracy Instytutu przy uwzględnieniu informacji uzyskiwanych z Inspekcji Żywności;
- 2) wdrażanie uchwał Rady Instytutu;
- 3) wykonanie budżetu Instytutu oraz sprawozdawczość finansowa;
- 4) wykonywanie czynności wynikających ze stosunku pracy wobec pracowników Instytutu;
- 5) rozwijanie i utrzymywanie kontaktów z właściwymi organami pozostałych państw członkowskich UE, które wykonują podobne zadania, Europejskim Urzędem ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz Inspekcją Żywności.

Art. 70. 1. Rada Naukowa jest organem stanowiącym Instytutu w zakresie jego działalności ustawowej i statutowej oraz w sprawach rozwoju kadry naukowej i badawczo-technicznej.

2. Do zadań Rady Naukowej należy podejmowanie uchwał w szczególności w zakresie:

- 1) uchwalania statutu;
- 2) przeprowadzania konkursu na stanowisko Dyrektora Instytutu;
- 3) występowania z wnioskami do Prezesa Rady Ministrów o powołanie lub odwołanie Dyrektora Instytutu;
- 4) opiniowania kandydatów na stanowiska zastępców dyrektora, sekretarza naukowego oraz kierowników komórek organizacyjnych wskazanych w regulaminie organizacyjnym;
- 5) opiniowania kierunkowych planów tematycznych badań naukowych i prac rozwojowych oraz finansowych Instytutu, a także rocznych sprawozdań Dyrektora

Instytutu z wykonania zadań;

- 6) zatwierdzania perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej;
- 7) opiniowania wniosków w sprawie połączenia, podziału, przekształcenia lub reorganizacji Instytutu oraz stałej współpracy Instytutu z innymi osobami prawnymi;
- 8) opiniowania regulaminu organizacyjnego;
- 9) opiniowania rocznego planu finansowego;
- 10) opiniowania rocznych sprawozdań finansowych;
- 11) opiniowania podziału zysku Instytutu;
- 12) opiniowania kwalifikacji osób na stanowiska pracowników naukowych i badawczo-technicznych oraz dokonywanie okresowej oceny dorobku naukowego i technicznego tych pracowników;
- 13) opiniowania regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

Art. 71. 1. W skład Rady Naukowej Instytutu wchodzi nie mniej niż dwunastu i nie więcej niż czterdziestu członków. Statut Instytutu określa liczbę członków oraz proporcje udziału osób posiadających stopień naukowy doktora oraz stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy, wchodzących w skład Rady Naukowej i będących pracownikami Instytutu.

2. W skład Rady Naukowej wchodzi Dyrektor Instytutu oraz jego zastępcy.
3. Tryb wyborów do Rady Naukowej reguluje regulamin wyborów ustanowiony przez Dyrektora Instytutu po zasięgnięciu opinii Rady Naukowej.
4. Rada Naukowa działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.
5. Członkowie Rady Naukowej zatrudnieni poza Instytutem są obowiązani do nieujawniania uzyskanych informacji, stanowiących tajemnicę Instytutu w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
6. Statut Instytutu może przewidywać możliwość udziału w posiedzeniach Rady Naukowej za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, oraz możliwość głosowania za

pośrednictwem systemu teleinformatycznego, jeżeli system ten zapewnia zachowanie tajności głosowania.

7. Rada Naukowa wybiera spośród swoich członków w głosowaniu tajnym Przewodniczącego i jego zastępców.
8. Funkcja Przewodniczącego Rady Naukowej i jego zastępcy nie może być łączona ze stanowiskiem Dyrektora, jego zastępcy lub głównego księgowego Instytutu.
9. Z tytułu działalności w Radzie Naukowej nie przysługuje dodatkowe wynagrodzenie.

Art. 72.

1. Rada Instytutu powołuje panele naukowe.
2. Panele naukowe są odpowiedzialne - każdy w swoim zakresie kompetencji, za przedkładanie Instytutowi opinii naukowych i w razie konieczności powinny mieć możliwość organizowania przesłuchań publicznych.
3. Rada Naukowa jest odpowiedzialna za ogólną koordynację niezbędną do zapewnienia spójności proceduralnej opinii naukowych, w szczególności z uwzględnieniem wdrażania procedur roboczych i harmonizowania metod pracy.
4. Podział i organizacja paneli naukowych powinna odpowiadać zadaniom Instytutu, adekwatnej strukturze paneli naukowych Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności.
5. W razie konieczności, a szczególnie w przypadku tematów, które nie są objęte zakresem kompetencji żadnego z paneli, Rada Naukowa powołuje grupy robocze. W takich przypadkach Rada Naukowa przygotowuje opinię naukową w oparciu o ekspertyzy tych grup roboczych.

Art. 73. 1. Działalność Instytutu jest finansowana z budżetu państwa.

2. Dyrektor Instytutu jest dysponentem pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia budżetu państwa.
3. Do gospodarki finansowej Instytutu stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o finansach publicznych dotyczące państwowych osób prawnych.

Rozdział 8

Badania laboratoryjne

Art. 74. 1. Aby zapewnić jednolity sposób przeprowadzania badań laboratoryjnych dla celów kontroli urzędowych określonych w rozporządzeniu nr 882/2004, związanych z realizacją zadań, o których mowa w art. 3, tworzy się system laboratoriów urzędowych, obejmujący akredytowane laboratoria.

2. W ramach systemu, o którym mowa w ust. 1, działają:

1) laboratoria urzędowe w rozumieniu art. 12 rozporządzenia nr 882/2004, w tym:

a) jednostki organizacyjne państwowej inspekcji sanitarnej, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 15a ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej,

b) jednostki organizacyjne, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 15 ustawy o nawozach i nawożeniu,

c) laboratoria Inspekcji, w tym zakłady higieny weterynaryjnej i pracownie badania mięsa na obecność włośni wyznaczone zgodnie z art. 75,

d) laboratoria Polskiego Instytutu Żywności oraz państwowych instytutów badawczych,

e) inne laboratoria zatwierdzone przez Głównego Inspektora zgodnie z art. 76 - zwane dalej „laboratoriami urzędowymi”;

2) laboratoria referencyjne realizujące zadania określone w art. 33 rozporządzenia nr 882/2004, wyznaczone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 84 ust. 6.

3. W uzasadnionych przypadkach badania laboratoryjne, o których mowa w ust. 1, mogą być przeprowadzane na zlecenie właściwego organu Inspekcji przez inne wyspecjalizowane w danym zakresie laboratoria. Przepisy rozdziału 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 75. 1. Główny Inspektor wyznacza w drodze zarządzenia laboratoria urzędowe, o których mowa w art. 74 ust. 2 pkt 1 lit. a-d do przeprowadzania badań laboratoryjnych w zakresie określonym w art. 74 ust. 1.

2. Główny Inspektor wyznacza w drodze zarządzenia laboratorium urzędowe do przeprowadzenia badań laboratoryjnych mięsa na obecność włośni na podstawie informacji przekazanych przez powiatowego inspektora za pośrednictwem wojewódzkiego inspektora.

3. Jeżeli brak jest laboratorium urzędowego, o którym mowa w art. 74 ust. 2 pkt 1 lit. a-d, do przeprowadzenia wymaganych badań laboratoryjnych, Główny Inspektor może wyznaczyć do przeprowadzenia tych badań krajowe laboratorium referencyjne.

4. Jeżeli brak jest krajowego laboratorium referencyjnego, które można wyznaczyć do przeprowadzenia wymaganych badań laboratoryjnych, Główny Inspektor, po zasięgnięciu

opinii Rady Instytutu, wyznacza do przeprowadzenia tych badań znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, zwanego dalej „państwem członkowskim EFTA”, krajowe albo wspólnotowe laboratorium referencyjne.

5. Laboratoria urzędowe są poddawane w zakresie stosowanych metod badawczych regularnym badaniom porównawczym przeprowadzanym przez krajowe laboratorium referencyjne, a gdy brak jest takiej możliwości – przez krajowe lub wspólnotowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA.

8. Główny Inspektor sporządza, w sposób określony przez Komisję Europejską, wykaz krajowych laboratoriów referencyjnych oraz innych laboratoriów, których obowiązek publikowania wynika z przepisów Unii Europejskiej, aktualizuje go i umieszcza na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat.

Art. 76. 1. Kierownik laboratorium, o którym mowa w art. 74 ust. 1 pkt 1 e, ubiegającego się o status laboratorium urzędowego zatwierdzonego do przeprowadzania badań laboratoryjnych w danym kierunku dla celów kontroli urzędowych, składa na piśmie wniosek o wpis do rejestru prowadzonego przez Głównego Inspektora.

2. Do wniosku dołącza się:

1) kopię:

- a) certyfikatu akredytacji,
- b) zakresu akredytacji, zgodnego z kierunkiem badań określonym we wniosku;

2) opinię, do której dołącza się raport krajowego laboratorium referencyjnego właściwego dla kierunku badań, a w przypadku gdy nie ma takiego krajowego laboratorium referencyjnego - krajowego lub wspólnotowego laboratorium referencyjnego znajdującego się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA, wydaną nie wcześniej niż w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku, o:

- a) kwalifikacjach osób przeprowadzających badania,
- b) spełnianiu warunków niezbędnych do przeprowadzania badań,
- c) stosowanych metodach badawczych;

3) kopię raportu z badań biegłości przeprowadzonych nie wcześniej niż w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku przez właściwe dla danego kierunku badań krajowe laboratorium referencyjne, a w przypadku gdy nie ma takiego krajowego laboratorium referencyjnego -

przez krajowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA lub wspólnotowe laboratorium referencyjne.

3. Główny Inspektor zatwierdza, w drodze decyzji administracyjnej, laboratorium ubiegające się o status laboratorium urzędowego zatwierdzonego do przeprowadzania badań laboratoryjnych.

4. Laboratorium, które uzyskało status laboratorium, o którym mowa w ust. 1:

- 1) bierze udział w badaniach biegłości przeprowadzanych przez właściwe dla danego kierunku badań krajowe laboratorium referencyjne, w terminach określonych w harmonogramie opracowanym przez to krajowe laboratorium referencyjne, a w przypadku gdy nie ma takiego laboratorium referencyjnego - nie rzadziej niż raz na 4 lata w badaniach biegłości przeprowadzanych przez właściwe dla danego kierunku badań krajowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA lub wspólnotowe laboratorium referencyjne;
- 2) poddaje się kontroli właściwego dla danego kierunku badań krajowego laboratorium referencyjnego.

5. Laboratorium, które uzyskało status laboratorium, o którym mowa w ust. 1, w terminie 6 miesięcy od dnia uzyskania w badaniach biegłości, o których mowa w ust. 4 pkt 1, wyniku niezgodnego z kryteriami określonymi przez krajowe lub wspólnotowe laboratorium referencyjne, które przeprowadziło te badania, lub wyniku wątpliwego podlega ponownemu badaniu biegłości przeprowadzanemu przez właściwe dla danego kierunku badań krajowe laboratorium referencyjne, a w przypadku gdy nie ma takiego krajowego laboratorium referencyjnego - przez krajowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA lub wspólnotowe laboratorium referencyjne.

6. Główny Inspektor, w drodze decyzji administracyjnej, cofa laboratorium zatwierdzenie, jeżeli:

- 1) jednostka akredytująca cofnęła lub zawiesiła posiadaną przez laboratorium akredytację lub
- 2) laboratorium:
 - a) dwukrotnie w kolejnych badaniach biegłości nie uzyskało wyników zgodnych z kryteriami określonymi przez krajowe lub wspólnotowe laboratorium referencyjne, które przeprowadziło te badania, lub nie poddało się badaniu biegłości, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, lub ponownemu badaniu biegłości, o którym mowa w ust. 5, lub
 - b) uchyła się od poddania się kontroli, o której mowa w ust. 4 pkt 2, albo w wyniku takiej

kontroli stwierdzono, że laboratorium nie spełnia warunków niezbędnych do przeprowadzania badań, lub

- c) używa do diagnostyki in vitro wyrobów stosowanych w medycynie weterynaryjnej, które nie znajdują się w wykazie wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej, o którym mowa w art. 76a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1539, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie zdrowia zwierząt”, lub
- d) nie przekazało niezwłocznie wyników przeprowadzonych badań laboratoryjnych do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 86 ust. 1, lub
- e) nie przekazało powiatowemu inspektorowi właściwemu ze względu na miejsce lokalizacji laboratorium informacji, o których mowa w art. 51 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt.

7. Krajowe laboratorium referencyjne, jednostka akredytująca i powiatowy inspektor niezwłocznie informują Głównego Inspektora o zaistnieniu przyczyn mogących stanowić podstawę do cofnięcia laboratorium zatwierdzenia.

8. Jeżeli laboratorium urzędowe, o którym mowa w art. 74 ust. 2 pkt 1 lit. a-d, z przyczyn finansowych lub organizacyjnych nie jest w stanie przeprowadzić badań laboratoryjnych w zakresie określonym w art. 74 ust. 1, Główny Inspektor może wyznaczyć, na czas określony, do przeprowadzania tych badań laboratorium urzędowe, o którym mowa w art. 74 ust. 2 pkt 1 lit. e.

9. Główny Inspektor, dokonując wyznaczenia, o którym mowa w ust. 8, określa:

- 1) zakres badań laboratoryjnych przeprowadzanych przez wyznaczone laboratorium;
- 2) sposób pozyskiwania przez wyznaczone laboratorium materiału do badań laboratoryjnych;
- 3) zasady gromadzenia i przekazywania danych o wynikach przeprowadzanych badań laboratoryjnych;
- 4) wysokość opłat za badania laboratoryjne przeprowadzane przez wyznaczone laboratorium.

Art. 77. 1. Badania i inne czynności z żywym czynnikiem zakaźnym, jego materiałem genetycznym, antygenami lub szczepionkami wytwarzanymi z takich antygenów przeprowadzane lub wykonywane w celach badawczym, diagnostycznym lub wytwórczym mogą lub wykonywane wyłącznie w zatwierdzonych pomieszczeniach, obiektach lub laboratoriach, jeżeli przepisy Unii Europejskiej dotyczące zwalczania chorób zakaźnych zwierząt przewidują obowiązek zatwierdzenia takich pomieszczeń, obiektów lub laboratoriów.

2. Zatwierdzenia pomieszczenia, obiektu lub laboratorium dokonuje Główny Inspektor, na

wniosek podmiotu zamierzającego prowadzić badania i inne czynności określone w ust. 1, jeżeli pomieszczenie, obiekt lub laboratorium, osoby przeprowadzające takie badania i wykonujące takie czynności oraz metody przeprowadzania takich badań lub wykonywania takich czynności spełniają wymagania bezpieczeństwa biologicznego określone w przepisach prawa weterynaryjnego, w tym wprowadzających podręczniki badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE), dotyczących prac z żywymi czynnikami zakaźnymi w laboratoriach oraz pomieszczeniach ze zwierzętami laboratoryjnymi.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy;
- 2) określenie rodzaju i zakresu przeprowadzanych badań lub wykonywanych czynności;
- 3) określenie lokalizacji pomieszczenia, obiektu lub laboratorium, w których mają być przeprowadzane badania lub wykonywane czynności.

4. Do wniosku dołącza się opinię o spełnianiu wymagań niezbędnych do zatwierdzenia określonych w ust. 2, wydaną przez krajowe laboratorium referencyjne właściwe dla danego kierunku badań laboratoryjnych, a w przypadku gdy nie ma takiego krajowego laboratorium referencyjnego lub wniosek dotyczy zatwierdzenia takiego krajowego laboratorium referencyjnego lub jego pomieszczenia lub obiektu – wydaną przez krajowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA lub wspólnotowe laboratorium referencyjne.

5. Główny Inspektor w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku i opinii, o których mowa w ust. 2 i 4, przeprowadza kontrolę w pomieszczeniu, obiekcie lub laboratorium. W czynnościach kontrolnych musi uczestniczyć urzędowy lekarz weterynarii. Do kontroli stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 3.

6. Główny Inspektor po przeprowadzeniu kontroli, o której mowa w ust. 5, w drodze decyzji:

- 1) zatwierdza pomieszczenie, obiekt lub laboratorium po stwierdzeniu spełnienia wymagań niezbędnych do zatwierdzenia określonych w ust. 2
- 2) odmawia zatwierdzenia pomieszczenia, obiektu lub laboratorium po stwierdzeniu, że nie są spełnione wymagania niezbędne do zatwierdzenia określone w ust. 2.

7. Zatwierdzone pomieszczenie, obiekt lub laboratorium wpisuje się do rejestru zgodnie z art. 76.

8. Główny Inspektor ogłasza, na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat, wykaz podręczników badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt

Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE) dotyczących prac z żywymi czynnikami zakaźnymi w laboratoriach oraz pomieszczeniach ze zwierzętami laboratoryjnymi.

Art. 78. 1. W przypadku stwierdzenia naruszenia wymagań określonych w art. 77 ust. 2, właściwy powiatowy inspektor wydaje decyzję administracyjną nakazującą usunięcie stwierdzonych naruszeń w określonym terminie.

2. W przypadku niezastosowania się do nakazu zawartego w decyzji, o której mowa w ust. 1, właściwy powiatowy inspektor, w drodze decyzji, cofa zatwierdzenie pomieszczenia, obiektu lub laboratorium.

3. Decyzjom, o których mowa w ust. 1 i 2, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 79. 1. Główny Inspektor prowadzi i aktualizuje wykaz zatwierdzonych pomieszczeń, obiektów i laboratoriów.

2. Główny Inspektor przekazuje Komisji Europejskiej wykaz zatwierdzonych pomieszczeń, obiektów i laboratoriów oraz informuje Komisję o każdej zmianie dokonanej w tym wykazie

Art. 80. 1. Badania laboratoryjne pobranych próbek produktów i próbek kontrolnych związane z oceną jakości są przeprowadzane w laboratoriach wpisanych do rejestru. Badanie próbki kontrolnej przeprowadza się na wniosek lub z urzędu w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że produkt nie spełnia wymagań określonych w przepisach prawa lub dokumentach normalizacyjnych albo jego jakość nie odpowiada jakości deklarowanej.

2. W przypadku gdy laboratoria, o których mowa w ust. 1 nie mogą wykonać określonych badań, organ Inspekcji może zawrzeć umowę o wykonanie badań pobranej próbki z innym wyspecjalizowanym laboratorium. Przepisy rozdziału 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 81. 1. Stwierdzenie albo wykluczenie choroby zakaźnej zwierzęcia, w tym choroby odzwierzęcej, wydanie oceny mięsa, oceny bezpieczeństwa produktów, o których mowa w art. 5 pkt 6 może być poprzedzone przeprowadzeniem badań laboratoryjnych.

2. Badaniami laboratoryjnymi, w tym przeprowadzanymi w ramach monitorowania i badań kontrolnych, są objęte również szkodliwe dla ludzi i zwierząt czynniki biologiczne, chemiczne, fizyczne, odzwierzęce czynniki chorobotwórcze oraz związana z nimi oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe, określone w prawie weterynaryjnym, a także w przepisach dotyczących pasz oraz bezpieczeństwa żywności i żywienia.

3. Wymagań dotyczących badań laboratoryjnych określonych w ustawie nie stosuje się do

badania trichinoskopowego na obecność włośni mięsa przeznaczonego na użytek własny.

Art. 82. 1. Badanie laboratoryjne mięsa na obecność włośni jest przeprowadzane w:

1) pomieszczeniu, o którym mowa w załączniku III w sekcji I w rozdziale II w ust. 9 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 853/2004”, udostępnianym przez podmioty kontrolowane pracownikom Inspekcji lub osobom wyznaczonym,

2) innym przeznaczonym do tego celu pomieszczeniu, którym dysponuje Inspekcja zatwierdzonym zgodnie z art. 77.

2. Pomieszczenie określone w ust. 1, w którym jest przeprowadzane badanie laboratoryjne mięsa na obecność włośni, zwane dalej „pracownią badania mięsa na obecność włośni”, wyposaża się w odczynniki i sprzęt niezbędny do prawidłowego przeprowadzenia tego badania, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2075/2005 z dnia 5 grudnia 2005 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące urzędowych kontroli w odniesieniu do włośni (*Trichinella*) w mięsie (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 60, z późn. zm.).

3. Lekarz weterynarii upoważniony przez powiatowego inspektora lub osoba wyznaczona kontroluje, czy w pracowni badania mięsa na obecność włośni są spełniane wymagania w zakresie systemu zarządzania wskazanym w art. 12 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 882/2004.

4. Kierownik zakładu higieny weterynaryjnej informuje o stwierdzeniu naruszenia wymagań określonych w ust. 3 w pracowni badania mięsa na obecność włośni przez:

1) osobę wyznaczoną na podstawie art. 13 – powiatowego inspektora;

2) pracownika Inspekcji – wojewódzkiego inspektora.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, powiatowy inspektor nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej, osobom wyznaczonym do przeprowadzenia badania laboratoryjnego mięsa na obecność włośni, usunięcie stwierdzonych naruszeń, określając sposób i termin ich usunięcia.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, pracownik Inspekcji ponosi odpowiedzialność porządkową lub dyscyplinarną na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

Art. 83. Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. o

ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, nieodpłatnie udostępniają organom Inspekcji pomieszczenia w przypadku, o którym mowa w załączniku IV w rozdziale I w sekcji 1 w ust. 6 rozporządzenia Komisji (UE) nr 142/2011 z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, oraz w sprawie wykonania dyrektywy Rady 97/78/WE w odniesieniu do niektórych próbek i przedmiotów zwolnionych z kontroli weterynaryjnych na granicach w myśl tej dyrektywy (Dz. Urz. UE L 54 z 26.02.2011, str. 1, z późn. zm.).

Art. 84. 1. Krajowe laboratoria referencyjne:

1) wykonują zadania:

- a) Inspekcji, o których mowa w art. 3, w zakresie referencyjności,
- b) określone w art. 33 rozporządzenia nr 882/2004;

2) prowadzą centralną bazę danych, o której mowa w art. 87, oraz gromadzą i przetwarzają dane dotyczące wyników badań laboratoryjnych przeprowadzanych w ramach systemu, o którym mowa w art. 74 ust. 1.

2. Krajowe laboratorium referencyjne właściwe dla danego kierunku badań sprawuje nadzór nad laboratoriami urzędowymi, w zakresie prawidłowości wykonywania przez nie badań, przeprowadzając kontrolę, w szczególności sprzętu i odczynników stosowanych do tych badań, a także badań porównawczych oraz wyboru metod do akredytacji.

3. Krajowe laboratoria referencyjne corocznie, do dnia 15 stycznia, przekazują Głównemu Inspektorowi informacje o przeprowadzonych kontrolach.

4. Zadania realizowane przez laboratoria referencyjne są finansowane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest Główny Inspektor.

5. Wydatki inwestycyjne związane z prowadzeniem centralnej bazy danych, o której mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1, mogą być finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest Główny Inspektor, w wysokości do 100% planowanej wartości kosztorysowej inwestycji.

6. Prezes Rady Ministrów uwzględniając stanowisko Rady do spraw laboratoriów Instytutu, w drodze rozporządzenia:

1) określi, jakie krajowe laboratoria referencyjne są krajowymi laboratoriami referencyjnymi, o których mowa w art. 33 ust. 1 rozporządzenia nr 882/2004, a w przypadku gdy dla każdego ze wspólnotowych laboratoriów referencyjnych zostanie określone więcej niż jedno krajowe laboratorium referencyjne – także sposób współpracy tych laboratoriów, mając na względzie wykonywane przez te laboratoria zadania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywności

oraz realizację zadań określonych w art. 33 rozporządzenia nr 882/2004, a także zapewnienie efektywnej współpracy tych laboratoriów oraz koordynację ich zadań i współpracy z innymi krajowymi laboratoriami referencyjnymi i wspólnotowymi laboratoriami referencyjnymi;

2) może określić dodatkowe wymagania, jakie powinny spełniać krajowe laboratoria referencyjne, uwzględniając ich specyfikę wynikającą z rodzaju przeprowadzanych przez nie badań.

Art. 85. 1. Krajowe laboratoria referencyjne przekazują Głównemu Inspektorowi corocznie, w terminie do dnia 1 grudnia, projekt szczegółowego zakresu rzeczowego ich zadań, które będą realizowane w następnym roku kalendarzowym.

2. Główny Inspektor przekazuje Prezesowi Rady Ministrów corocznie, w terminie do dnia 31 grudnia, szczegółowy zakres rzeczowy zadań krajowych laboratoriów referencyjnych, które będą realizowane w następnym roku kalendarzowym.

Art. 86. 1. Dane dotyczące wyników przeprowadzonych badań laboratoryjnych w zakresie określonym w art. 84 są gromadzone i przetwarzane przy użyciu systemu teleinformatycznego obejmującego:

1) centralną bazę danych prowadzoną przez krajowe laboratoria referencyjne;

2) lokalne bazy danych prowadzone w jednostkach przeprowadzających badania laboratoryjne dla celów kontroli urzędowych.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa uwzględniając stanowisko Rady do spraw laboratoriów Instytutu, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywania danych dotyczących wyników przeprowadzonych badań laboratoryjnych, a także sposób prowadzenia baz danych określonych w ust. 1, mając na względzie zapewnienie efektywnej kontroli stanu bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, stanu zdrowia zwierząt oraz szybkiego przepływu informacji dotyczących wyników tych badań.

Art. 87. 1. Badania laboratoryjne przeprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa i jakości żywności, ochrony zdrowia zwierząt, zdrowia roślin, w przypadku gdy wyniki tych badań są wykorzystywane dla celów kontroli urzędowej, są przeprowadzane w laboratoriach, o których mowa w art. 74 ust. 2, albo w laboratoriach wpisanych do rejestru prowadzonego przez Głównego Inspektora, chyba że państwo trzecie określiło inne wymagania w tym zakresie.

2. Laboratorium wpisane do rejestru może przeprowadzać badania laboratoryjne, o których mowa w ust. 1, wyłącznie zgodnie z rodzajem i kierunkiem badań laboratoryjnych, w zakresie których zostało wpisane do tego rejestru.
3. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, Główny Inspektor prowadzi w postaci elektronicznej.
4. W rejestrze wpisuje się nazwę i adres laboratorium, datę wpisania laboratorium do rejestru, rodzaj i kierunek przeprowadzanych badań laboratoryjnych oraz ich metodykę.
5. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, udostępnia się na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat.

Art. 88. 1. Wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 87 ust. 1, dokonuje Główny Inspektor na wniosek złożony na piśmie przez kierownika laboratorium.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy;
- 2) określenie rodzaju i kierunku przeprowadzanych badań laboratoryjnych oraz metod ich przeprowadzania;
- 3) określenie lokalizacji laboratorium, w którym mają być przeprowadzane badania laboratoryjne.

3. Do wniosku dołącza się kopię raportu z badań biegłości przeprowadzonych nie wcześniej niż w roku poprzedzającym rok złożenia tego wniosku przez krajowe laboratorium referencyjne właściwe dla danego kierunku badań laboratoryjnych.

4. W przypadku gdy nie ma krajowego laboratorium referencyjnego właściwego dla określonego kierunku badań laboratoryjnych, kierownik laboratorium do wniosku dołącza kopię:

- 1) certyfikatu akredytacji wraz z zakresem akredytacji, zgodnego z kierunkiem badań laboratoryjnych określonym we wniosku albo
- 2) raportu z badań biegłości przeprowadzonych nie wcześniej niż w roku poprzedzającym rok złożenia tego wniosku przez krajowe laboratorium referencyjne właściwe dla danego kierunku badań laboratoryjnych znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA lub wspólnotowe laboratorium referencyjne.

5. Główny Inspektor odmawia, w drodze decyzji administracyjnej, wpisu laboratorium do rejestru, jeżeli nie uzyskało ono w badaniach, o których mowa w ust. 3 lub ust. 4 pkt 2, wyniku zgodnego z kryteriami określonymi przez krajowe lub wspólnotowe laboratorium referencyjne, które przeprowadziło te badania.

6. Laboratorium wpisane do rejestru bierze udział w badaniach biegłości

przeprowadzanych przez krajowe laboratorium referencyjne właściwe dla danego kierunku badań laboratoryjnych, w terminach określonych w harmonogramie opracowanym przez to krajowe laboratorium referencyjne, a w przypadku gdy nie ma takiego laboratorium referencyjnego - nie rzadziej niż raz na 4 lata w badaniach biegłości przeprowadzanych przez właściwe dla danego kierunku badań laboratoryjnych krajowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA lub wspólnotowe laboratorium referencyjne.

7. Laboratorium wpisane do rejestru, o którym mowa w ust. 1, w terminie 6 miesięcy od dnia uzyskania w badaniach biegłości, o których mowa w ust. 6, wyniku niezgodnego z kryteriami określonymi przez krajowe lub wspólnotowe laboratorium referencyjne, które przeprowadziło te badania, lub wyniku wątpliwego podlega ponownemu badaniu biegłości przeprowadzanemu przez krajowe laboratorium referencyjne właściwe dla danego kierunku badań laboratoryjnych, a w przypadku gdy nie ma takiego krajowego laboratorium referencyjnego - przez krajowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA lub wspólnotowe laboratorium referencyjne.

8. Główny Inspektor skreśla, w drodze decyzji administracyjnej, laboratorium z rejestru, jeżeli:

- 1) jednostka akredytująca cofnęła lub zawiesiła posiadaną przez laboratorium akredytację w przypadku, o którym mowa w ust. 4, lub
- 2) laboratorium:
 - a) dwukrotnie w kolejnych badaniach biegłości nie uzyskało wyników zgodnych z kryteriami określonymi przez krajowe lub wspólnotowe laboratorium referencyjne, które przeprowadziło te badania, lub nie poddało się badaniom, o których mowa w ust. 6 lub 7, lub
 - b) nie przekazało powiatowemu inspektorowi właściwemu ze względu na miejsce lokalizacji laboratorium informacji, o których mowa w art. 51 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt.

9. Krajowe laboratorium referencyjne, jednostka akredytująca i powiatowy inspektor niezwłocznie informują Głównego Inspektora o zaistnieniu przyczyn, o których mowa w ust. 8, mogących stanowić podstawę do wykreślenia laboratorium z rejestru.

10. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wykaz badań laboratoryjnych określonych w art. 87 ust. 1, mając na względzie znaczenie wyników tych badań zarówno dla ochrony zdrowia zwierząt, zapewnienia efektywnej kontroli stanu bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego i pasz, jak i przy wystawianiu przez organy Inspekcji świadectw zdrowia dla przesyłek zwierząt i takich produktów oraz pasz.

Art. 89. 1. Koszty udziału laboratorium w badaniach biegłości i koszty kontroli laboratorium przeprowadzanych przez krajowe laboratorium referencyjne właściwe dla danego kierunku badań laboratoryjnych ponosi podmiot prowadzący laboratorium.

2. Kosztów, o których mowa w ust. 1, nie ponoszą podmioty prowadzące laboratoria wymienione w art. 74 pkt 1 a, b i c.

3. Wpływy z tytułu organizowania badań biegłości i przeprowadzania kontroli przez krajowe laboratoria referencyjne stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 90. 1. Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia, uwzględniając stanowisko Rady do spraw Laboratoriów Instytutu określi:

- 1) szczegółowe wspólne warunki pobierania próbek dla celów kontroli urzędowych
- 2) określi przedmiot i rodzaje badań jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadzanych przez te laboratoria,
– mając na względzie zapewnienie rzetelności i obiektywności wyników badań przeprowadzanych przez te laboratoria.

2. Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia, uwzględniając stanowisko Rady do spraw Laboratoriów Instytutu, może określić:

- 1) wspólne metody analiz lub inne czynności związane z dokonywaniem kontroli urzędowych lub oceny jakości – mając na względzie zapewnienie rzetelności i obiektywności wyników badań przeprowadzanych przez te laboratoria,
- 2) szczegółowe warunki ustalania klas jakości handlowej niektórych artykułów rolno-spożywczych – mając na względzie ich rodzaj i przeznaczenie.

Rozdział 9

Oplaty

Art. 91. 1. Podmioty kontrolowane podlegające urzędowym kontrolom organów Inspekcji są obowiązane do pokrywania opłat uwzględniających koszty związane z czynnościami wykonywanymi w ramach urzędowych kontroli żywności:

- 1) jeżeli w wyniku tych czynności zostaną stwierdzone przez kontrolujących niezgodności z przepisami prawa regulującego działalność objętą nadzorem, w tym jeżeli zachodzi konieczność pobrania próbek nadzorowanych przedmiotów do badań i wykonania badań laboratoryjnych w celu potwierdzenia niezgodności, a

wyniki badań potwierdzą naruszenie wymogów prawa regulującego działalność objętą nadzorem,

- 2) związanych z przeprowadzeniem ponownych czynności kontrolnych w celu sprawdzenia, czy niezgodności, o których mowa w pkt 1, zostały usunięte
- 3) związanych z przeprowadzaniem kontroli granicznych
- 4) czynności wynikają ze szczególnych wymagań państwa, dla którego jest przeznaczony produkt,

Oplaty ponosi podmiot kontrolowany obowiązana do przestrzegania wymagań prawa regulującego działalność objętą nadzorem.

2. Niezależnie od ust. 1, w odniesieniu do przepisów weterynaryjnych Inspekcja pobiera opłaty za:

1) kontrolę:

a) zwierząt,

b) produktów, połączoną z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych – przeznaczonych do wywozu, handlu lub przemieszczania w celach niehandlowych albo umieszczenia na rynku krajowym, jeżeli przepisy odrębne wymagają zaopatrzenia ich w dokument wystawiony przez urzędowego lekarza weterynarii;

2) przeprowadzenie weterynaryjnej kontroli granicznej;

3) nadzór nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badanie przedubojowe i poubojowe, ocenę mięsa i nadzór nad przestrzeganiem w czasie uboju przepisów o ochronie zwierząt;

4) badania mięsa zwierząt łownych;

5) nadzór nad:

a) rozbiorem mięsa,

b) przechowywaniem mięsa i produktów mięsnych,

c) przetwórstwem mięsa,

d) punktami odbioru mleka, przetwórstwem mleka oraz przechowywaniem produktów mlecznych,

e) przetwórstwem lub przechowywaniem jaj konsumpcyjnych lub produktów jajecznych,

f) pozyskiwaniem, obróbką lub przechowywaniem materiału biologicznego,

jaj wylęgowych drobiu lub jaj i gamet przeznaczonych do celów hodowlanych,

g) pozyskiwaniem, składowaniem lub przetwarzaniem produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych,

- h) miejscami gromadzenia, skupu lub sprzedaży zwierząt, targowiskami, a także wystawami, pokazami lub konkursami zwierząt,
- i) kwarantanną zwierząt, z wyjątkiem kwarantanny przeprowadzonej w granicznym posterunku kontroli,
- j) wylądowywaniem albo pierwszą sprzedażą produktów rybołówstwa ze statków rybackich,
- k) obróbką, przetwórstwem, przechowywaniem ryb, skorupiaków, mięczaków, żab lub ich produktów oraz wylądowywaniem ze statku przetwórci produktów rybołówstwa,
- l) działalnością związaną ze sprzedażą bezpośrednią,
- m) wytwarzaniem środków żywienia zwierząt i pasz leczniczych przeznaczonych do obrotu oraz warunkami ich przechowywania lub sprzedaży,
- n) wytwarzaniem środków żywienia zwierząt nieprzeznaczonych do obrotu, zawierających dodatki paszowe z grup: antybiotyków, kokcydiostatyków i innych produktów leczniczych i stymulatorów wzrostu oraz warunkami ich przechowywania;
- 6) kontrolę statków rybackich i statków przetwórci;
- 7) prowadzenie monitorowania substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt oraz środkach żywienia zwierząt;
- 8) badania laboratoryjne próbek:
 - a) pobranych w trakcie postępowania związanego z wykryciem substancji niedozwolonych,
 - b) pobranych w czasie sprawowania nadzoru, jeżeli wyniki tych badań wykażą naruszenie przepisów lub są niezbędne do wydania świadectwa zdrowia albo wynikają ze szczególnych wymagań państwa, dla którego jest przeznaczony produkt;
- 9) wydawanie pozwoleń weterynaryjnych na przywóz przesyłek zwierząt lub produktów, jeżeli przepisy odrębne tak stanowią;
- 10) badania kontrolne zakażeń zwierząt w kierunku bonamiozy i marteiliozy;
- 11) badanie mięsa w przypadku złożenia przez posiadacza mięsa odwołania od decyzji w sprawie oceny tego mięsa, jeżeli wynik powtórnego badania potwierdzi pierwotną ocenę.
- 3. Do opłat, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i pkt 5 lit. h oraz i, dolicza się koszty:
 - 1) dojazdu związanego z wykonywaniem czynności;
 - 2) użytych produktów leczniczych weterynaryjnych lub wyrobów medycznych w rozumieniu art. 2 pkt 38 ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 876 i 1918).

3) szczegółowych badań i zabiegów specjalistycznych, w tym badań w kierunku reakcji alergicznych, badań serologicznych, pobrania próbek płynów ustrojowych, wydzielin i wydaliny, wymazów, wypłuczyn oraz badań laboratoryjnych.

4. Do opłat:

1) o których mowa w ust. 2 pkt 2, dolicza się koszty badań laboratoryjnych związane z pobieraniem i badaniem próbek;

2) o których mowa w ust. 2 pkt 3 i 4, związanych z badaniem na terenie gospodarstwa lub fermy albo rzeźni o małej zdolności produkcyjnej dolicza się koszty dojazdu do miejsca wykonania czynności;

3) o których mowa w ust. 2 pkt 6, związanych z kontrolą statków rybackich i statków przetwórczych za granicą dolicza się koszty przemieszczenia na ten statek.

5. W przypadku gdy ubój zwierząt i badanie poubojowe odbywa się na terenie gospodarstwa lub fermy, opłaty o których mowa w ust. 2 pkt 3 i 4 powiększa się o 100% w celu pokrycia kosztów badania.

6. W przypadku wyładowywania produktów rybołówstwa ze statku rybackiego lub statku przetwórczego, pływających pod banderą państwa trzeciego, do opłaty za badanie dolicza się koszty czynności związanych z kontrolą tych statków.

7. Za wydanie zezwolenia na prowadzenie zakładu inżynierii genetycznej, wniosku o wydanie zgody na zamknięte użycie mikroorganizmów genetycznie zmodyfikowanych i wniosku o wydanie zgody na zamknięte użycie organizmów genetycznie zmodyfikowanych w zakresie warunków dotyczących higieny pracy, przeprowadzane na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych, pobiera się opłaty w wysokości określonej w ust. 1, nawet jeżeli czynności związane ze sprawdzaniem tych danych nie wykazały naruszenia wymagań prawa regulującego działalność objętą nadzorem.

8. Opłaty za badania laboratoryjne i inne czynności, o których mowa w ust. 1, związane z czynnościami wykonywanymi w ramach urzędowych kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością określają przepisy ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

9. Inspekcja pobiera opłaty za dokonanie czynności związanych z oceną jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, za przeprowadzenie badań laboratoryjnych i wydanie świadectwa jakości handlowej na zasadach określonych w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Art. 92. 1. Inspekcja pobiera opłaty za:

- 1) wystawienie świadectwa zdrowia,
- 2) kontrolę połączoną z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych zwierząt i produktów do wywozu, handlu lub przemieszczania w celach niehandlowych albo umieszczenia na rynku krajowym, jeżeli przepisy odrębne wymagają zaopatrzenia ich w dokument wystawiony przez urzędowego lekarza weterynarii;
- 3) badania kontrolne zakażeń zwierząt w kierunku bonamiozy i marteiliozy;

Art. 93. Opłaty, o których mowa w art. 91 uwzględniają koszty przeprowadzonych badań laboratoryjnych.

Art. 94. 1. Niezależnie od opłat, o których mowa w art. 91-93, laboratoria urzędowe mogą pozyskiwać środki finansowe z tytułu sprzedaży usług zleconych, w szczególności w zakresie:

- 1) badań laboratoryjnych i innych czynności dotyczących oceny jakości i bezpieczeństwa w zakresie objętym prawem regulującym działalność objętą nadzorem ;
- 2) prowadzenia szkoleń i egzaminów oraz wykonywania ocen bezpieczeństwa lub jakości w zakresie objętym prawem regulującym działalność objętą nadzorem.

2. Środki pochodzące z wykonywanych usług, o których mowa w ust. 1, stanowią dochody budżetu państwa.

Art. 95. Do należności pieniężnych, o których mowa w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 96. Główny Inspektor przekazuje Komisji Europejskiej informacje dotyczące pobieranych opłat w zakresie objętym prawem regulującym działalność objętą nadzorem, o ile wymóg przekazywania informacji o opłatach wynika z przepisów Unii Europejskiej.

Art. 97. 1. Prezes Rady Ministrów określi w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy sposób ustalania i wysokość oraz miejsce pobierania:
 - a) opłat za wykonanie czynności, o których mowa w art. 91-93,
 - b) opłat za badania laboratoryjne i inne czynności, o których mowa w art. 94 uwzględniając rodzaj czynności i badań oraz wydatki ponoszone w związku z ich wykonaniem.

2) sposób przekazywania Komisji Europejskiej informacji, w przypadku opłat związanych z urzędowymi kontrolami żywności mając na uwadze zasady ustalania opłat określone w art. 27–29 rozporządzenia nr 882/2004.

Rozdział 10

Nakładanie administracyjnych kar pieniężnych

Art. 98. Administracyjna kara pieniężna nakładana przez organy Inspekcji Żywności za naruszenie poszczególnych przepisów prawa regulującego działalność objętą nadzorem nie może przekraczać najwyższej spośród następujących wartości:

- 1) 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia administracyjnej kary pieniężnej;
- 2) trzydziestokrotne przeciętne wynagrodzenie miesięczne w gospodarce narodowej za rok poprzedzający rok nałożenia kary, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”;
- 3) pięciokrotna wartość korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie do obrotu zakwestionowanej ilości nadzorowanych przedmiotów,
- 4) 200% kwoty brutto należnej za sprzedany lub dostarczony nadzorowany przedmiot.

Art. 99. 1. Nałożenie administracyjnej kary pieniężnej następuje w drodze decyzji administracyjnej.

2. Organem wydającym w I instancji decyzję, o której mowa w ust. 1, jest wojewódzki inspektor właściwy ze względu na miejsce prowadzenia kontroli, chyba że przepis odrębny stanowi inaczej.

Art. 100. 1. Organ Inspekcji, wymierzając administracyjną karę pieniężną, bierze pod uwagę:

- 1) stopień szkodliwości naruszenia, w tym wagę naruszonych obowiązków, sposób i okoliczności ich naruszenia, długotrwałość, a także skutki naruszenia przepisów prawa regulującego działalność objętą nadzorem oraz charakter chronionego dobra prawnego,
- 2) stopień zawinienia, w tym zakres przyczynienia się podmiotu kontrolowanego na który jest nakładana kara, do powstania naruszenia, w tym poprawność i adekwatność dla działalności danego zakładu dokumentacji systemu HACCP oraz zakres i sposób

wdrożenia i stosowania tego systemu w zakładzie (w przypadku podmiotów prowadzących przedsiębiorstwo spożywcze) oraz sposób zorganizowania działalności i staranność w wywiązywaniu się z obowiązków wynikających z przepisów prawa regulującego działalność objętą nadzorem (w przypadku podmiotu prowadzącego działalność związaną z wytwarzaniem i obrotem materiału siewnego oraz podmiotu wprowadzającego nawozy, nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” lub środki wspomagające uprawę roślin),

- 3) dotychczasową działalność podmiotu kontrolowanego, w tym częstotliwość i charakter naruszeń przepisów prawa regulującego działalność objętą nadzorem w przeciągu ostatnich pięciu lat,
- 4) wysokość osiągniętej korzyści, o ile została uzyskana w związku z naruszeniem,
- 5) wielkość przychodu podmiotu kontrolowanego, a w przypadku naruszeń prawa żywnościowego, także wielkość produkcji danego zakładu.

2. Ustalając wysokość administracyjnej kary pieniężnej, organ może żądać okazania dokumentów związanych z ustaleniem okoliczności, o których mowa w ust. 1, w szczególności dotyczących obrotów i przychodu podmiotów kontrolowanych, wysokości osiągniętej korzyści.

3. Stwierdzając powtórne popełnienie w okresie pięciu lat przez podmiot kontrolowany takiego samego naruszenia, organ wymierza administracyjną karę pieniężną :

- 1) nie niższą od wysokości administracyjnej kary pieniężnej wymierzonej poprzednio za takie naruszenie,
- 2) ustaloną zgodnie z ust. 1, powiększoną o 25%.

4. W przypadku o którym mowa w ust. 3 wysokość administracyjnej kary pieniężnej może przekroczyć, o nie więcej niż 25%, górny limit administracyjnej kary pieniężnej wynikający z art. 98.

5. Na wniosek podmiotu kontrolowanego złożony przed wydaniem decyzji o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej, organ może obniżyć wysokość ustalonej zgodnie z ust 1-4 wysokości kary pieniężnej o kwotę nie większą niż wysokość nakładów jakie podmiot kontrolowany zobowiązuje się ponieść na wdrożenie uzgodnionych z organem działań naprawczych mających na celu zapobieżenie powstaniu w przyszłości naruszeń. Zakres działań naprawczych określony zostanie w decyzji o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej.

Art. 101. 1. Organ może odstąpić od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej, w przypadku gdy:

1) stopień szkodliwości naruszenia jest znikomy, a podmiot kontrolowany naruszający przepisy prawa regulującego działalność objętą nadzorem zaprzestał naruszeń lub zrealizował obowiązek lub

2) stopień szkodliwości naruszenia jest znikomy, a podmiot kontrolowany naruszający przepisy prawa regulującego działalność objętą nadzorem nie miał wpływu na powstanie naruszenia lub naruszenie nastąpiło wskutek zdarzeń i okoliczności, których podmiot nie mógł przewidzieć, lub

3) podmiot kontrolowany został uprzednio ukarany za to samo naruszenie przez inny uprawniony organ administracji publicznej;

4) naruszenie nastąpiło na skutek siły wyższej lub zaszła okoliczność wymagająca w szczególności ochrony życia lub zdrowia, ochrony interesu społecznego, ochrony mienia w znacznych rozmiarach lub ochrony ważnego interesu publicznego.

2. W przypadku odstąpienia od wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej w drodze decyzji administracyjnej, organ poucza o obowiązkach ciążących na podmiocie kontrolowanym.

Art. 102. Organ Inspekcji odstępuje od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej, w przypadku gdy zaistnieje co najmniej jedna z przesłanek określonych w art. 101 ust. 1, a podmiot kontrolowany natychmiast po wykryciu naruszenia poinformował o jego zaistnieniu organ Inspekcji Żywnościowej i podjął natychmiastowe działania zmierzające do usunięcia zaistniałej nieprawidłowości i zmierzające do ograniczenia zagrożenia dla konsumenta, w szczególności wstrzymał wprowadzanie do obrotu nadzorowanego przedmiotu nie spełniającego wymagań prawa regulującego działalność objętą nadzorem.

Art. 103. Termin zapłaty kary pieniężnej wynosi 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stała się ostateczna.

Art. 104. 1. Decyzja administracyjna o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej, zarówno ostateczna jak i nieostateczna, nie może zostać wydana po upływie 5 lat od zaistnienia naruszenia przepisów, stanowiącego podstawę dla nałożenia administracyjnej kary pieniężnej.

2. Administracyjna kara pieniężna nie podlega ściągnięciu, jeżeli upłynęło 5 lat od dnia, w którym kara powinna zostać uiszczona.

Art. 105. 1. Bieg terminów przedawnienia nałożenia administracyjnej kary pieniężnej, o którym mowa w art. 104 ust. 1 przerywa ogłoszenie upadłości podmiotu kontrolowanego. Po

przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo od dnia następującego po dniu uprawomocnienia się postanowienia o ukończeniu postępowania upadłościowego.

2. Bieg terminu przedawnienia nałożenia administracyjnej kary pieniężnej nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu z dniem wniesienia skargi do sądu administracyjnego na decyzję o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej;

3. Termin przedawnienia nałożenia administracyjnej kary pieniężnej po zawieszeniu biegnie dalej, od dnia następującego po dniu stwierdzenia prawomocności orzeczenia lub ogłoszenia prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego.

Art. 106. 1. Od zaległej administracyjnej kary pieniężnej nalicza się odsetki za zwłokę, jak dla zaległości podatkowej, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

2. Egzekucja administracyjnych kar pieniężnych wraz z odsetkami za zwłokę następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 107. 1. Bieg terminów przedawnienia ściągalności administracyjnej kary pieniężnej przerywa ogłoszenie upadłości podmiotu kontrolowanego, na który administracyjna kara pieniężna została nałożona. Po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo od dnia następującego po dniu uprawomocnienia się postanowienia o ukończeniu postępowania upadłościowego.

2. Bieg terminu przedawnienia ściągalności administracyjnej kary pieniężnej nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega przerwaniu z dniem:

1) zastosowania środka egzekucyjnego, o którym podmiot został zawiadomiony;

2) doręczenia zarządzenia zabezpieczenia w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. Bieg terminu przedawnienia ściągalności administracyjnej kary pieniężnej po przerwaniu biegnie na nowo od dnia następującego po dniu, w którym:

1) zastosowano środek egzekucyjny, o którym podmiot został zawiadomiony;

2) doręczono zarządzenie zabezpieczenia w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 108. 1. Na wniosek ukaranego podmiotu kontrolowanego, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem tego podmiotu lub ważnym interesem publicznym, organ może:

1) odroczyć termin uiszczenia lub rozłożyć na raty administracyjną karę pieniężną;

2) odroczyć lub rozłożyć na raty zaległą administracyjną karę pieniężną;

3) umorzyć w całości lub w części odsetki za zwłokę.

Art. 109. Kary pieniężne stanowią dochód budżetu państwa i są wpłacane na rachunek bankowy wojewódzkiego inspektoratu, a w przypadku nałożenia administracyjnej przez inny organ administracji publicznej odpowiednio na rachunek bankowy urzędu obsługującego ten organ. .

Art. 110. 1. Kary pieniężne przewidziane w przepisach z zakresu prawa regulującego działalność objętą nadzorem nakładane są na podmioty kontrolowane.

2. Odpowiedzialność karną i z tytułu wykroczeń przewidzianą w przepisach prawa regulującego działalność objętą nadzorem ponoszą na zasadach przewidzianych odpowiednio w Kodeksie karnym lub Kodeksie wykroczeń osoby fizyczne dopuszczające się zabronionego czynu.

Art. 111. 1. Jeżeli to samo działanie podmiotu kontrolowanego stanowi naruszenie więcej niż jednego z przepisów prawa regulującego działalność objętą nadzorem, za które przewiduje się administracyjną karę pieniężną, ustala się niezależnie administracyjną karę pieniężną za każde z naruszeń, z tym że organ nakładający administracyjną karę pieniężną, na wniosek podmiotu kontrolowanego, w decyzji ustalającej wysokość administracyjnej kary pieniężnej, pomniejsza jej wysokość, o karę pieniężną uprzednio nałożoną i uiszczoną przez podmiot kontrolowany w związku z tym samym działaniem podmiotu kontrolowanego.

2. Przepis ust. 1 organ zastosuje w przypadku stwierdzenia tożsamości działania stanowiącego naruszenie oraz tożsamości podmiotu kontrolowanego, który uiścił karę pieniężną za to samo naruszenie. W tym celu organ zasięga opinii od organu, który uprzednio nałożył administracyjną karę pieniężną.

Art. 112. 1. Jeżeli naruszenie prawa regulującego działalność objętą nadzorem, za które przewiduje się administracyjną karę pieniężną wyczerpuje zarazem znamiona przestępstwa lub wykroczenia wymierza się administracyjną karę pieniężną oraz orzeka się karę za przestępstwo lub za wykroczenie, z tym że:

- 1) jeżeli orzeczono za przestępstwo lub za wykroczenie grzywnę, organ nakładający administracyjną karę pieniężną, na wniosek podmiotu kontrolowanego, na który nałożono grzywnę, w decyzji ustalającej wysokość administracyjnej kary pieniężnej, pomniejsza jej wysokość, o wysokość nałożonej na ten sam podmiot i uiszczonej grzywny w związku z tym samym działaniem tego podmiotu;
- 2) jeżeli nałożono administracyjną karę pieniężną, na poczet grzywny orzekanej za przestępstwo lub wykroczenie, na wniosek karanego podmiotu zalicza się wysokość nałożonej i uiszczonej administracyjnej kary pieniężnej.

2. Organ ustalający administracyjną karę pieniężną dokonuje jej zmniejszenia zgodnie z ust. 1 pkt 1, tylko o ile stwierdzi tożsamość działania stanowiącego naruszenie przepisu prawa regulującego działalność objętą nadzorem, za które nakłada administracyjną karę pieniężną na podmiot kontrolowany, z czynem za który na ten podmiot nałożona została grzywna.

Art. 113. W przypadku uregulowania w przepisach odrębnych przesłanek wymiaru administracyjnych kar pieniężnych, odstąpienia od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej, udzielenia pouczenia, terminów przedawnienia nakładania administracyjnych kar pieniężnych lub ich egzekucji – przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się w takim zakresie, w jakim zostało to odrębnie uregulowane.

Rozdział 11

Przepisy szczegółowe dotyczące kar pieniężnych oraz przepis karny

Art. 114. 1. Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która działa jako zewnętrzny podmiot kontrolny bez wymaganego upoważnienia, podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości do dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

2. Administracyjna kara pieniężna, o której mowa w ust. 1, jest wymierzana przez Głównego Inspektora w drodze decyzji administracyjnej.

3. Termin zapłaty administracyjnej kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, wynosi 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stała się ostateczna.

4. Administracyjna kara pieniężna, o której mowa w ust. 1, stanowi dochód budżetu państwa i jest wnoszona na rachunek bankowy Głównego Inspektoratu Żywności.

Art. 115. 1. Podmiot kontrolowany, który uporczywie utrudnia prowadzenia postępowania inspekcyjnego w stopniu zagrażającym dokonaniu ustaleń faktycznych, podlega administracyjnej karze pieniężnej do wysokości dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

2. Podmiot kontrolowany, który nie podporządkowuje się zarządzeniu tymczasowemu, o którym mowa w art. 34 ust. 17 podlega administracyjnej karze pieniężnej do wysokości dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Art. 116. Do administracyjnych kar pieniężnych, o których mowa w art. 114 ust. 1 i w art. 115, stosuje się przepisy Rozdziału 10.

Art. 117. 1. Kto, będąc obowiązany do podporządkowania się poleceniu lub wezwaniu osoby prowadzącej postępowanie kontrolne, uchyła się od tego obowiązku, podlega karze grzywny.

2. Orzekanie w sprawie wskazanej w ust. 1 następuje w trybie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r., poz. 395, z późn. zm.)

Rozdział 12

Przepis końcowy

Art. 118. Ustawa wchodzi w życie w terminie i na zasadach określonych w ustawie - Przepisy wprowadzające ustawę o Inspekcji Żywności.

UZASADNIENIE

1. Cel projektu ustawy i aktualny stan prawny

Ustawodawstwo Unii Europejskiej nakłada na państwa członkowskie obowiązek stworzenia instytucji przeprowadzających kontrole wymogów wzajemnej zgodności związanych z identyfikacją i rejestracją zwierząt, ochroną środowiska, bezpieczeństwem żywności oraz dobrostanem zwierząt. Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 191 z 30.04.2004, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 882/2004”, kraje należące do Unii Europejskiej są zobowiązane do zagwarantowania skuteczności kontroli urzędowych na każdym etapie produkcji, przetwarzania i dystrybucji pasz lub żywności oraz zwierząt i produktów zwierzęcych. Postulaty zgłoszone w ww. rozporządzeniu zostały już zrealizowane przez wiele krajów członkowskich Unii Europejskiej, poprzez utworzenie wyspecjalizowanych i niezależnych służb odpowiedzialnych za całokształt zagadnień związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem żywności. Taki charakter mają instytucje funkcjonujące we Francji (*Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail*), Niemczech (*Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz*), Irlandii (*The Food Safety Authority of Ireland*), czy Wielkiej Brytanii (*Food Standards Agency*).

W świetle obowiązujących przepisów w Polsce nadzór nad bezpieczeństwem żywności sprawuje pięć różnych inspekcji tj. Inspekcja Weterynaryjna, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwowa Inspekcja Sanitarna oraz Inspekcja Handlowa.

Zgodnie z treścią artykułu 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej do zadań Inspekcji Weterynaryjnej należą zadania z zakresu ochrony zdrowia zwierząt oraz bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego. Inspekcja Weterynaryjna prowadzi kontrole za pomocą funkcjonujących na terytorium Polski 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii, 305 powiatowych inspektoratów weterynarii oraz 11 granicznych inspektoratów weterynarii oraz 16 zakładów higieny weterynaryjnej, wchodzących w skład wojewódzkich inspektoratów weterynarii.

Organizację oraz zasady i zakres działania Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa określa ustawa z dnia 18 grudnia 2003 roku o ochronie roślin, zgodnie z którą do zadań Inspekcji należy nadzór nad zdrowiem roślin, zapobieganie zagrożeniom związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin oraz nadzór nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym (art. 78 ustawy). Inspekcja realizuje swoje zadania poprzez 16 wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa oraz 26 delegatur, 245 oddziałów terenowych na obszarze powiatów i 12 oddziałów granicznych.

Zgodnie z treścią art. 17 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 roku o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych do zadań Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych należy m.in. nadzór nad jakością handlową artykułów rolno – spożywczych oraz kontrola warunków składowania i transportu artykułów rolno –spożywczych. Inspekcja prowadzi kontrole za pośrednictwem 16 wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ww. ustawy nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych w obrocie detalicznym sprawuje Inspekcja Handlowa.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych, wchodzące obecnie w skład administracji zespolonej na poziomie województw, nie realizują zadań wojewody tylko

zadania ustawowe i podlegają w zakresie realizacji tych zadań, odpowiednio: Głównemu Lekarzowi Weterynarii, Głównemu Inspektorowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, będących organami centralnymi nadzorowanymi przez ministra właściwego do spraw rolnictwa i rozwoju wsi. Podobnie terenowe organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Handlowej wchodzi w skład administracji zespolonej, a podlegają w zakresie realizacji ustawowych zadań odpowiednio Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu i Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ww. inspekcje są ustawowo zobowiązane do przeprowadzania kontroli w zakresie spełniania określonych przepisami prawa wymagań dotyczących przede wszystkim bezpieczeństwa zdrowia publicznego poprzez nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym żywności, nadzór nad środkami żywienia zwierząt, zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem czynników chorobotwórczych mających znaczenie dla zdrowia i życia ludzkiego, nadzór nad dobrostanem zwierząt a także wymagań fitosanitarnych w zakresie zdrowia roślin i zdrowia publicznego w odniesieniu do żywności pochodzenia roślinnego, czy też jakości handlowej żywności zarówno u producenta, jak również w sprzedaży hurtowej.

Mając powyższe na uwadze, realizując politykę ograniczania barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców oraz postulat zmniejszania obciążeń budżetowych Skarbu Państwa, uzasadnionym i wskazanym jest stworzenie oraz wprowadzenie planu konsolidacji właściwych inspekcji państwowych, celem realizacji przez jedną instytucję idei nadzoru według reguły „od pola do stołu”. Powyższe, wynika wprost z przepisów prawa unijnego i spowoduje zwiększenie efektywności działania organów państwa, jak też ułatwi prowadzenie kontroli w sposób kompleksowy.

W tabeli poniżej została przedstawiona ilość osób zatrudnionych, zajmujących się wykonywaniem czynności kontrolnych, w poszczególnych inspekcjach.

	Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Inspekcja Weterynaryjna	Inspekcja Weterynaryjna - lekarze
2013	497 osób	1433,6 osób	2163 osób	5316 osób
2014	491 osób	1419 osób	2154 osób	5330 osób
2015	469 osób	1410,6 osób	2166 osób	5644 osób

Wielość inspekcji powoduje problem z jasnym rozdzieleniem ich kompetencji, tak by nie nakładały się one na siebie i by podmioty podlegające nadzorowi nie były kontrolowane kilka razy przez różne organy na tą samą okoliczność. Tabele poniżej przedstawiają zestawienie danych dotyczących liczby przeprowadzonych kontroli przez Inspekcję Sanitarną oraz Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna				
	Liczba nadzorowanych obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	Liczba przeprowadzonych kontroli sanitarnych	Liczba wydanych decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień	Liczba wydanych decyzji nakazujących przerwanie działalności całego lub części zakładu
2013 r.	384 572	330 756	41 942	864
2014 r.	426 807	315 851	40 052	800
I połowa 2015 r.	424 478	126 851	14 452	325

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych			
		2013	2014
Liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych	w tym:	107.737	99.470
	Kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych	6.953	10.746
	Kontrole w ramach nadzoru nad produkcją ekologiczną i jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym	628	328
	Kontrole ex-post u przedsiębiorców otrzymujących płatności z Unii Europejskiej w ramach uczestnictwa w mechanizmach WPR	276	383
	Czynności kontrolne wykonywane na wniosek przedsiębiorcy	3.667	3.865
	Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą	95.934	83.930
	Inne kontrole (jednolitości odmianowej plantacji i kwater chmielu oraz wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin	279	218

Duży problem stanowi również brak współpracy pomiędzy poszczególnymi inspekcjami. Według danych uzyskanych z Głównego Inspektoratu Roślin i Nasiennictwa w 2013 r. i 2014 r. Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa nie zawierał porozumień z organami urzędowej kontroli żywności. W 2015 r. Główny Inspektor zawarł jedno porozumienie z Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w sprawie współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. Natomiast według danych uzyskanych od Głównego Lekarza Weterynarii w podanym przedziale czasowym (lata od 2013-2015), z ramienia Głównego Lekarza Weterynarii, nie zawarto żadnych porozumień między organami urzędowej kontroli żywności. W tym czasie obowiązywały porozumienia zawarte w poprzednich latach. Podkreślić należy, że ze strony Głównego Lekarza Weterynarii nie są przygotowane wspólne plany urzędowej kontroli żywności. Tak niewielki zakres współpracy jest niewystarczający dla zapewnienia spójnego oraz jednolitego systemu bezpieczeństwa żywności.

Istniejące liczne zagrożenia dla zdrowia publicznego determinują konieczność usprawnienia nadzoru nad bezpieczeństwem żywności poprzez powierzenie zadań jednemu organowi państwowemu, w związku z realizacją postulatu bezpiecznej żywności „od pola do stołu”. Brak koordynacji działań kilku inspekcji, w sytuacji zagrożenia jakości żywności lub pasz, a w skrajnych przypadkach nawet uznanie swojej niewłaściwości i unikanie przyjęcia na siebie odpowiedzialności, może stanowić realne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz zwierząt.

W związku z powyższym, połączenie Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych i stworzenie w ich miejsce Inspekcji Żywności, jak też częściowe przejęcie kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie bezpieczeństwa żywności, a także Inspekcji Handlowej, w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, pozwoli w pełni zrealizować ww. postulaty przy jednoczesnym ograniczeniu nadmiernie rozbudowanego aparatu administracji publicznej odpowiedzialnego za kontrole w zakresie bezpieczeństwa żywności. Działania podjęte w ramach utworzenia jednej Inspekcji zmierzają do racjonalizacji zatrudnienia, redukcji liczby kontroli, redukcji kosztów utrzymania administracji czy usprawnienia obiegu dokumentacji pomiędzy Inspekcją i agencją płatniczą. Proponowana zmiana gwarantuje, zarówno w zakresie merytorycznym jak i finansowym uzyskanie celów takich jak odbiurokratyzowanie i zmniejszenie kosztów działania administracji publicznej oraz pozwoli na koncentrację i kompleksowość prowadzonych kontroli.

Tabela poniżej obrazuje koszty działalności związane z realizacją zadań poszczególnych inspekcji.

	IJHARS– w zakresie badań próbek pobranych podczas urzędowych kontroli żywności	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Inspekcja Weterynaryjna	Inspekcja Sanitarna – w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia
2013	46 587 612 zł	55 456 668,02 zł	643 425 000 zł	33 251 793,12 zł
2014	48 041 396 zł	57 093 529,45 zł	834 882 000 zł	31 343 27,34 zł

2015	48 892 446 zł	58 184 103,14	925 131 000 zł	30 718 309,09 zł
-------------	---------------	---------------	----------------	------------------

Utworzona Inspekcja poprawi organizację i jakość działań wykonywanych zarówno na szczeblu województwa, jak też umożliwi przeprowadzanie szeregu zadań związanych z kontrolą fitosanitarną i kontrolą jakości handlowej artykułów rolno spożywczych już na szczeblu powiatu. Przeniesienie zadań na niższy szczebel organizacyjny pozwoli na umiejscowienie organów Inspekcji bliżej producentów, wytwórców i handlowców, co zagwarantuje bardziej efektywną kontrolę, w tym także w zakresie jej zaplanowania i sposobu prowadzenia.

W ramach kontroli przedsiębiorcy w gospodarstwie możliwym będzie połączenie takich czynności jak: kontrola weterynaryjna i fitosanitarna, nadzór nad przechowywaniem środków ochrony roślin, sprzętu do ich stosowania, uwarunkowań higieniczno – sanitarnych, kwestii związanych z identyfikacją produktów, a także nawożeniem. Niewątpliwie liczba kontroli w gospodarstwie rolnym może ulec znacznemu zmniejszeniu przy jednoczesnym zwiększeniu jakości i kompleksowości prowadzonych kontroli, z korzyścią zarówno dla podmiotu kontrolowanego, jak też organu odpowiedzialnego za kontrolę, albowiem stworzone zostaną warunki dla sprawniejszego i mniej uciążliwego dla podmiotu kontrolowanego prowadzenia działań kontrolnych, jak też ograniczona zostanie liczba kontroli, które w chwili obecnej wykonywane są przez różne organy różnych inspekcji w jednym celu tj. zagwarantowania bezpieczeństwa żywności.

2. Główne założenia projektu ustawy o Inspekcji Żywności

Zgodnie z rozporządzeniem nr 882/2004 uzasadnionym jest utworzenie Inspekcji sprawującej nadzór nad działalnością związaną z pozyskiwaniem i produkcją bezpiecznej żywności.

Podstawą dla stworzenia Inspekcji Żywności są zadania wykonywane aktualnie przez Inspekcję Weterynaryjną, Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, jak też częściowo działania podejmowane obecnie przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Inspekcję Ochrony Środowiska z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz częściowo działania podejmowane obecnie przez Inspekcję Handlową z zakresu jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Jej utworzenie będzie polegało na likwidacji istniejących obecnie: Inspekcji Weterynaryjnej,

Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, jak też częściowym przejściu w ww. zakresie kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Ochrony Środowiska oraz Inspekcji Handlowej.

Organy właściwe w zakresie przeprowadzania kontroli urzędowych zapewnią bezstronność oraz skuteczność kontroli przede wszystkim z uwagi na dostateczną liczbę wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników oraz odpowiednie urządzenia i sprzęt gwarantujące prawidłowe wykonanie obowiązków.

Centralnym organem administracji będzie Główny Inspektor Żywności, podlegający bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów. Ponadto, Inspekcja przejmie obecnie istniejące struktury Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz wyodrębnione przedmiotowo części Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Ochrony Środowiska oraz Inspekcji Handlowej na szczeblu wojewódzkim i powiatowym, gdzie zadania Inspekcji będą realizowane odpowiednio przez wojewódzkich i powiatowych inspektorów żywności.

Zdaniem projektodawcy, wyłącznie nadzór Prezesa Rady Ministrów może być gwarancją całkowicie niezależnych kontroli prowadzonych przez organy Inspekcji, albowiem dla zapewnienia prawidłowego jej funkcjonowania koniecznym jest rozdzielenie uprawnień ministra właściwego do spraw rolnictwa w zakresie tworzenia prawa weterynaryjnego, fitosanitarnego i żywnościowego od kompetencji nadzorczych nad Inspekcją, która jest organem odpowiedzialnym za sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem ww. regulacji prawnych.

Prace nad utworzeniem nowej Inspekcji obejmują także reformę laboratoriów urzędowych badających żywność, poprzez ujednolicenie systemu organizacji laboratoriów, wykonujących obecnie badania na rzecz Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Ochrony Środowiska oraz Inspekcji Handlowej i przeprowadzających badania dla potrzeb kontroli urzędowych żywności. Konsolidacja laboratoriów umożliwi redukcję laboratoriów niespełniających odpowiednich standardów oraz specjalizację i podwyższenie jakości wykonywanych badań, co w konsekwencji spowoduje ich efektywniejsze funkcjonowanie. Ponadto, projekt ustawy przewiduje również

możliwość zlecania zadań zewnętrznym podmiotom kontrolnym w zakresie urzędowej kontroli żywności. Zgodnie z projektem ustawy zostanie utworzony Polski Instytut Żywności – podmiot, który zapewni doradztwo naukowe oraz wsparcie naukowo-techniczne na rzecz organów administracji publicznej w zakresie prawodawstwa i polityki państwa w dziedzinach, które wywierają wpływ na bezpieczeństwo żywności i pasz oraz ochronę interesu konsumenta związanego z nadzorowanymi przedmiotami. Projekt ustawy przewiduje również nowy, spójny system nakładania kar pieniężnych.

Projekt ustawy o Inspekcji Żywności reguluje organizację, ustrój i sposób działania Inspekcji, w tym jej organy, zasady ich powoływania i podporządkowania oraz kwestie ogólne związane ze sposobem funkcjonowania Inspekcji, ogólny zakres działania oraz kompetencji jej organów, a także zakres ich uprawnień w procesie przeprowadzania kontroli. Z uwagi na złożoność zagadnień i kontroli, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa żywności, część spraw mieszczących się w zakresie regulacji projektu ustawy będzie uregulowana w przepisach szczególnych, w tym w przepisach obecnie obowiązujących ustaw, które będą podlegały odpowiednim zmianom.

3. Zakres podmiotowy i przedmiotowy projektowanej ustawy

Projekt ustawy obejmuje następujące zagadnienia:

- 1) zadania, organizację, tryb działania oraz zasady finansowania Inspekcji Żywności,
- 2) właściwość organów w zakresie przeprowadzania urzędowych kontroli żywności,
- 3) zasady współpracy organów Inspekcji z organami centralnymi państw członkowskich Unii Europejskiej odpowiedzialnymi za przestrzeganie stosowania weterynaryjnego lub organami, którym takie kompetencje zostały przekazane, oraz Komisją Europejską w zakresie realizacji zadań Inspekcji,
- 4) wymagania dotyczące przeprowadzania urzędowych kontroli żywności – w zakresie nieuregulowanym w prawie Unii Europejskiej;
- 5) zasady wystawiania świadectw zdrowia,
- 6) zasady nadzoru nad zdrowiem roślin, zapobieganiem zagrożeniom związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin oraz nadzorem nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym,
- 7) zadania, organizację, tryb działania oraz zasady finansowania Polskiego Instytutu Żywności;

- 8) zasady nakładania administracyjnych kar pieniężnych.

Ustawa jest podzielona na następujące rozdziały:

- 1) Przepisy ogólne;
- 2) Organizacja i funkcjonowanie Inspekcji;
- 3) Postępowanie kontrolne;
- 4) Zlecanie zadań;
- 5) Świadectwa;
- 6) Systemy wymiany informacji;
- 7) Polski Instytut Żywności;
- 8) Badania laboratoryjne;
- 9) Opłaty;
- 10) Zasady nakładania administracyjnych kar pieniężnych.

Rozdział I „Przepisy ogólne”

W rozdziale pierwszym został określony zakres przedmiotowy projektowanej ustawy, poprzez wyliczenie zadań pozostających w kompetencji Inspekcji Żywności. Ponadto, art. 2 projektu ustawy zawiera podstawowe definicje związane z zakresem działania Inspekcji Żywności, takie jak bezpieczeństwo żywności czy jakość żywności. W kolejnych przepisach zostały określone szczegółowo zadania Inspekcji Żywności z zakresu: bezpieczeństwa i jakości żywności, ochrony zdrowia zwierząt, nadzoru nad zdrowiem roślin, zapobiegania zagrożeniom związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym. Zgodnie z projektowaną ustawą zadania Inspekcji w stosunku do jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej oraz jednostek wojsk obcych przebywających na tych terenach Rzeczypospolitej Polskiej będzie wykonywał Inspektor Żywności Wojska Polskiego. Odrębny przepis będzie nakładał na organy Inspekcji obowiązek współpracy z właściwymi organami administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego, a także organami innych inspekcji oraz urzędami celnymi. Warunki

i sposób tej współpracy z organami celnymi określi w drodze rozporządzenia Rada Ministrów.

Rozdział II „Organizacja i funkcjonowanie Inspekcji”

Projekt przewiduje utworzenie Inspekcji Żywności, nad którą nadzór sprawować ma Prezes Rady Ministrów. Kierowanie Inspekcją powierzone zostanie Głównemu Inspektorowi Żywności o statusie centralnego organu administracji publicznej, podlegającego bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów. Założenie to odzwierciedla przyjęte w projekcie rozwiązanie, zgodnie z którym Prezesowi Rady Ministrów powierzono kompetencję powoływania oraz odwoływania Głównego Inspektora Żywności.

Podporządkowana premierowi Inspekcja będzie funkcjonować w ramach administracji niezespólonej, tj. niezwiązanej formalnie i kompetencyjnie ani z wojewodą i jego zapleczem administracyjnym, ani też z innymi organami administracji publicznej o lokalnym zakresie działania. Przyjęto ściśle zhierarchizowany model organizacyjny oparty na bezpośredniej podległości jej poszczególnych organów organom wyższego stopnia, a także zasady centralnego dysponowania środkami finansowymi, bezpośrednich zależnościach osobowych i możliwości ingerencji w działalność organów podległych w postaci wytycznych, poleceń czy instrukcji.

Pionizacja oraz odziespolenie na szczeblu wojewódzkim oznaczają, że Inspekcja Żywności – w odróżnieniu od modelu przyjętego w aktualnie obowiązujących ustawach (ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej), normujących ustrój i funkcjonowanie organów administracji bezpieczeństwa i jakości żywności: Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Inspekcji Handlowej – stanie się strukturą należącą do administracji rządowej niezespólonej, niezwiązaną prawnie i kompetencyjnie ani z wojewodą, ani z samorządem terytorialnym szczebla wojewódzkiego (sejmik samorządowy) i powiatowego (starostą). Obecnie organy administracji bezpieczeństwa i jakości żywności wchodziły w skład administracji zespolonej. Dotychczasowa konstrukcja przewiduje funkcjonowanie organów wchodzących w skład zespolonej jak i niezespólonej administracji

rządowej (np. ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej stanowi, iż organami Inspekcji są m.in. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzki lekarz weterynarii, jako kierownik wojewódzkiej inspekcji weterynaryjnej wchodzącej w skład zespolonej administracji rządowej w województwie i jednocześnie powiatowy lekarz weterynarii, jako kierownik powiatowej inspekcji weterynaryjnej wchodzącej w skład niezespolonej administracji rządowej). Przyjęcie struktury Inspekcji niezwiązanej formalnie i kompetencyjnie z wojewodą oraz jego zapleczem administracyjnym ani z innymi organami o administracji publicznej o lokalnym zakresie działania, pozwoli uniknąć problemów organizacyjnych i usprawni działania podejmowane w obszarze bezpieczeństwa i jakości żywności.

W praktyce pionizacja będzie równoznaczna z „wyjęciem z administracji zespolonej wojewody” organów Inspekcji na rzecz pełnego podporządkowania ich organom wyższym, aż do centralnego organu administracji publicznej tj. Głównego Inspektora Żywności, działającego pod bezpośrednim nadzorem premiera. Podporządkowując nową Inspekcję Żywności premierowi, projektowana ustawa przewiduje jednocześnie ograniczenie wpływu ministra właściwego do spraw rolnictwa (oraz innych ministrów) na administrację bezpieczeństwa i jakości żywności, a rozwiązanie to podyktowane jest dążeniem do zagwarantowania jak największej przejrzystości procesu decyzyjnego oraz przypisania w sposób jednoznaczny odpowiedzialności za działalność organów państwowych w sferze bezpieczeństwa i jakości żywności. Zdaniem projektodawcy, wyłącznie nadzór Prezesa Rady Ministrów może być gwarancją całkowicie niezależnych kontroli prowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji, albowiem dla zapewnienia prawidłowego jej funkcjonowania konieczne jest rozdzielenie uprawnień ministra właściwego do spraw rolnictwa w zakresie tworzenia prawa weterynaryjnego, fitosanitarnego i żywnościowego od kompetencji nadzorczych nad Państwową Inspekcją, która jest organem odpowiedzialnym za sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem ww. regulacji prawnych.

Kluczowym argumentem uzasadniającym konieczność skonsolidowania struktury organizacyjnej oraz, co za tym idzie, kompetencji dotychczas działających organów, jest okoliczność, iż wykonywane przez nie zadania w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz organizmów kwarantannowych roślin, kontroli i dopuszczania do obrotu żywności, w tym produktów pochodzenia zwierzęcego, a także prowadzenie monitoringu pozostałości chemicznych, biologicznych, leków i skażeń promieniotwórczych w tkankach zwierząt, środkach spożywczych oraz paszach – stanowią zadania o charakterze

ogólnopanstwowym, przekraczające obszar terytorialny jednego województwa. Odzwierciedlona w projekcie koncepcja uzasadniona jest także potrzebą zapewnienia jak najwyższej sprawności funkcjonowania Inspekcji, co realnie przełoży się na minimalizację ofiar wśród konsumentów oraz strat gospodarczych po stronie przedsiębiorców prowadzących działalność na rynku produkcji i dystrybucji żywności. Oczekiwać należy, iż pionizacja wywoła efekt w postaci sprawniejszego zarządzania organami Inspekcji oraz lepszego wywiązywania się z powierzonych zadań dzięki możliwości wydawania poleceń, wytycznych czy instrukcji. Dodatkowym skutkiem pionizacji Inspekcji będzie nowy, uporządkowany system finansowego utrzymania administracji bezpieczeństwa żywności polegający na finansowaniu z budżetu centralnego zamiast finansowania opartego na budżetach poszczególnych wojewodów.

Za przyjęciem takiego modelu organizacyjnego Inspekcji przemawia ogólnokrajowy charakter zadań Inspekcji: ochrona zdrowia i życia konsumentów, zapewnienie bezpieczeństwa żywności, zapewnienia skutecznych systemów kontroli i oceny zgodności z normami krajowymi i Unii Europejskiej na terenie całego państwa. Dodatkowym uzasadnieniem dla przyjęcia proponowanego rozwiązania jest również fakt, iż wschodnie granice Rzeczypospolitej pozostają jednocześnie granicami Unii Europejskiej, a przyjęty model organizacyjny pozwoli efektywniej realizować związane tym zadania. Nie bez znaczenia jest również okoliczność, iż zakres kompetencji oraz zadania przypisane Inspekcji Żywności mają ściśle specjalistyczny charakter, są one określone w specyficznych poddziałach materialnego prawa administracyjnego oraz, że powinny być one wykonywane w sposób jednolity i według identycznych standardów, w całym kraju oraz w całej Unii Europejskiej.

Rozwiązanie polegające na „scaleniu” odrębnych dotychczas struktur administracyjnych w jedną, zwartą, jednolicie zorganizowaną i centralnie zarządzaną Inspekcję Żywności pociągnie za sobą w przyszłości możliwość likwidacji zbędnych stanowisk pracy (co przełoży się na oszczędności budżetowe) oraz zwiększy realną możliwość sprawnego planowania budżetu, dysponowania pieniędzmi, pracownikami i sprzętem Inspekcji. Zaletą proponowanego rozwiązania jest wyeliminowanie lub przynajmniej poważne ograniczenie niepożądanego stanu (a występującego na gruncie aktualnie obowiązującego stanu normatywnego) „krzyżowania się kompetencji”. Zamierzeniem projektodawcy jest jak najbardziej precyzyjne określenie zadań organów oraz klarowne rozgraniczenie ich kompetencji, co pozwoli na efektywne zarządzanie Inspekcją, umożliwi jej organom

skuteczne wywiązywanie się z ustawowych zadań, a – w przypadku ewentualnego zaniechania lub nadużycia – łatwej identyfikacji organów i osób za to odpowiedzialnych. Ponadto, proponowana struktura organizacyjna pozwoli na skuteczniejszą realizację postulatów Wspólnej Polityki Rolnej, w tym szybsze realizowanie zadań wynikających z *cross – compliance* (Normy i Wymogi Wzajemnej Zgodności), co znajdzie swoje rzeczywiste przełożenie na bardziej efektywne wykorzystanie środków przeznaczonych na ww. cel w funduszach Unii Europejskiej.

Spośród różnorodnych rozwiązań ustrojowych, projektodawca zdecydował się na przyjęcie trójstopniowego modelu Inspekcji Żywności, tj. ustanowieniu organów na szczeblu: centralnym (Główny Inspektor Żywności), wojewódzkim (wojewódzki inspektor żywności) oraz powiatowym (powiatowy inspektor żywności). Trójszczeblowy model organizacyjny Inspekcji Żywności z organami terenowymi ustanowionymi na poziomie województw oraz powiatów stanowi odzwierciedlenie w podziale terytorialnym państwa. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, iż trójszczeblowy model struktury organizacyjnej – z organami terenowymi tworzonymi na szczeblu województw i powiatów – odpowiada polskim historycznym doświadczeniom rozwoju administracji rządowej zajmującymi się sanitarną i weterynaryjną ochroną zdrowia publicznego i jest obecnie właściwa dla Inspekcji Weterynaryjnej oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Ponadto w projektowanej regulacji wskazuje się – jako kierownika granicznej inspekcji żywności wchodzącej w skład niezespólonej administracji rządowej – granicznego inspektora żywności. Jest on organem podległym Głównemu Inspektorowi Żywności. Konieczność podporządkowania granicznego inspektora żywności organowi centralnemu, jakim jest Główny Inspektor Żywności, uzasadniona jest członkostwem w Unii Europejskiej oraz obowiązkami wynikającymi z faktu, że granice Rzeczypospolitej Polskiej ze strony wschodniej są granicami zewnętrznymi Unii Europejskiej.

Idea pionizacji znajduje odzwierciedlenie w szczegółowych przepisach projektowanej ustawy, normujących ustrój oraz funkcjonowanie Inspekcji Żywności. Przede wszystkim, wojewódzkiego inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Głównego Inspektora, natomiast Powiatowego inspektora powołuje i odwołuje wojewódzki inspektor. W przypadku (jednego dla terytorium całego kraju) granicznego inspektora – jest on powoływany i odwoływany przez Głównego Inspektora. Konsekwencją pionizacji i ścisłej hierarchizacji struktury Inspekcji jest także możliwość – przyznana Głównemu Inspektorowi Żywności – zawieszenia w wykonywaniu obowiązków wojewódzkiego, powiatowego lub

granicznego inspektora (a także ich zastępców) w sytuacji, w której ich działalność lub działalność kierowanego przez niego inspektoratu może zagrozić prawidłowemu wykonywaniu zadań Inspekcji. Analogiczne uprawnienie przyznane zostało wojewódzkim inspektorom żywności w stosunku do powiatowych inspektorów i ich zastępców.

Projektowana ustawa zakłada, że Główny Inspektor Żywności wykonuje swoje zadania przy pomocy Głównego Inspektoratu Żywności, którego organizację, rodzaje poszczególnych komórek organizacyjnych, szczegółowy zakres zadań dookreśli akt prawa wewnętrznego: statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów w drodze zarządzenia. Rozwiązanie to wydaje się spójne z założeniem o sprawowaniu przez Prezesa Rady Ministrów nadzoru nad działalnością Inspekcji. Analogiczne rozwiązanie przyjęto na niższych szczeblach struktury organizacyjnej Inspekcji: utworzenia wojewódzkich oraz powiatowych inspektoratów żywności, których zadaniem pozostanie obsługa odpowiednio wojewódzkich oraz powiatowych inspektorów żywności. Organizacja inspektoratów wojewódzkich i powiatowych uszczegółowiona zostanie w zarządzeniach wydanych przez Głównego Inspektora Żywności.

Proponuje się również powołanie – dla każdego z organów Inspekcji Żywności (Głównego Inspektora oraz inspektorów: granicznego, wojewódzkich oraz powiatowych) – zastępców inspektorów. Projekt przewiduje powoływanie na stanowiska wojewódzkich, granicznych i powiatowych inspektorów osób o jak najwyższych kwalifikacjach. W prezentowanym projekcie przyjmuje się katalog warunków, które muszą być spełnione przez kandydatów na stanowiska: Głównego Inspektora Żywności, Zastępcy Głównego Inspektora, a także wymagania względem osób zajmujących stanowiska inspektorów: granicznego, wojewódzkich, powiatowych oraz ich zastępców. Niezależnie od osobistych kwalifikacji, które spełniać muszą osoby pełniące te funkcję, projektowana ustawa wprowadza wymóg, by – w przypadku, gdy inspektor (graniczny, wojewódzki oraz powiatowy) nie jest lekarzem weterynarii posiadającym prawo wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – przynajmniej jeden z zastępców inspektora spełniał ten wymóg. Przyjęte rozwiązanie uzasadnione jest szczególną troską projektodawcy o należyte wykonywanie przez organy Inspekcji zadań z zakresu kontroli weterynaryjnej.

Projekt ustawy zakłada, że powołanie na stanowiska inspektorów (granicznego, wojewódzkich oraz powiatowych) i ich zastępców jest równoznaczne z nawiązaniem stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca

1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.), a czynności wynikające ze stosunku pracy powierzone zostały organowi hierarchicznie wyższemu, tj.: w stosunku do wojewódzkiego inspektora oraz jego zastępcy - wykonuje Główny Inspektor; powiatowego inspektora oraz jego zastępcy - wojewódzki inspektor, a wobec granicznego inspektora oraz jego zastępcy - Główny Inspektor.

W myśl projektu ustawy Główny Inspektor Żywności – poza obowiązkami związanymi ściśle z generalnym zadaniem kierowania Inspekcją (w ramach którego m.in. ustala ogólne kierunki działania Inspekcji i wydaje instrukcje określające sposób jej postępowania; opracowuje roczne i okresowe plany kontroli Głównego Inspektoratu oraz zatwierdza roczne i okresowe plany kontroli wojewódzkich inspektoratów, powiatowych inspektoratów i granicznych inspektoratów; koordynuje, nadzoruje i kontroluje wykonywanie zadań Inspekcji przez wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektorów – w tym może wydawać wojewódzkim, powiatowym i granicznym inspektorom wiążące wytyczne i polecenia dotyczące podjęcia określonych czynności oraz żądać od nich informacji z zakresu ich działania) – prowadzi współpracę z organami Unii Europejskiej i państw trzecich, Komisją Europejską oraz innymi organizacjami międzynarodowymi, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem w zakresie realizacji zadań Inspekcji. Projektodawca założył, iż zakres i tryb współpracy określi w drodze rozporządzenia Rada Ministrów.

W projekcie proponuje się, aby w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań Inspekcji:

- 1) organem pierwszej instancji był powiatowy inspektor żywności,
- 2) organem wyższego stopnia w stosunku do:
 - a) powiatowego inspektora - wojewódzki inspektor żywności;
 - b) wojewódzkiego inspektora żywności i granicznego lekarza weterynarii - Główny Inspektor Żywności.

Skutkiem tego prowadzenie postępowań administracyjnych powierzone zostanie – co do zasady – powiatowym inspektorom żywności, którzy (na obszarze właściwości powiatowych inspektoratów żywności) wydawać będą w pierwszej instancji decyzje administracyjne. Organem odwoławczym od tych decyzji będzie wojewódzki inspektor żywności. W przedłożonej regulacji proponuje się ponadto, aby w przypadkach uzasadnionych

szczególną wagą lub zawilocią sprawy, organ wyŝszej instancji mógł podejmować wszelkie czynności naleŝące do zakresu działania organu niŝszego stopnia. Wyjątkowo zatem moŝe się zdarzyć, ŝe wyŝszy hierarchicznie organ przejmie kompetencję organu niŝszego stopnia. W sytuacjach takich organ wyŝszego stopnia stanie się organem pierwszej instancji – zobowiązany jest jednak do powiadomienia organu pierwszej instancji, a przejęcie kompetencji następuje w drodze postanowienia. W przypadku, gdy pierwszoinstancyjną decyzję administracyjną wyda wojewódzki inspektor ŝywności albo graniczny lekarz weterynarii – status organu odwoławczego uzyska Główny Inspektor ŝywności

Konsekwencją przyjętego modelu organizacyjnego Inspekcji oraz powierzenia zadań organom szczebla powiatowym jako organom administracji publicznej I stopnia w rozumieniu k.p.a. będzie konieczność dokonania przesunięć kadrowych poprzez oddelegowanie pracowników „scalanych”, dotychczas funkcjonujących inspekcji do zadań merytorycznych na podstawowy poziom organizacyjny Inspekcji (powiatowy inspektorat).

Zaproponowana struktura organizacyjna Inspekcji ŝywności i związana z powyŝszym konieczność dokonania stosownych przesunięć kadrowych na poziom powiatu stworzy warunki dla rzeczywistego dotarcia do wszystkich podmiotów prowadzących działalność objętą zakresem działań Inspekcji ŝywności, w szczególności w zakresie spełnienia przez poszczególne podmioty wymagań fitosanitarnych w zakresie zdrowia roślin i zdrowia publicznego w odniesieniu do ŝywności pochodzenia roślinnego, czy teŝ jakości handlowej ŝywności zarówno u producenta, jak równieŝ w sprzedaŝy hurtowej, których dotychczasowa kontrola była moŝliwa przede wszystkim na szczeblu wojewódzkim.

Proponuje się utrzymanie – choć w nieco zmienionej strukturze, dostosowanej do struktury, organizacji oraz potrzeb tworzonej Inspekcji ŝywności – kolegialnych ciał opiniodawczo-doradczych: Rady Sanitarno-Epidemiologicznej, Rady Sanitarno-Epizootycznej oraz Rady do spraw Laboratoriów. Podmioty te pełnić będą rolę opiniodawczo-doradczą na rzecz Głównego Inspektora, a ich skład (członków powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek Głównego Inspektora, spośród osób wyróżniających się wiedzą oraz doświadczeniem zawodowym) gwarantować ma profesjonalizm i wysoki poziom merytoryczny sporządzanych ekspertyz.

Rozdział III „Postępowanie kontrolne”

Realizowana w ustawie konsolidacja organów inspekcji nadzorujących przestrzeganie przepisów dotyczących żywności wymaga także ujednolicenia regulacji dotyczących postępowania kontrolnego, jako jednej z podstawowych aktywności nowej inspekcji. W dotychczasowym stanie prawnym ustawy regulujące funkcjonowanie poszczególnych inspekcji przewidywały również przepisy dotyczące postępowań kontrolnych. Przepisy te w wielu aspektach różnią się od siebie, co utrudniałoby i niepotrzebnie różnicowało sposób działania nowej inspekcji w poszczególnych rodzajach spraw. Tym samym koniecznym jest uchylene dotychczasowych przepisów dotyczących kontroli i uregulowanie postępowania kontrolnego na nowo.

W polskim porządku prawnym brakuje kompleksowej, ogólnej regulacji dotyczącej postępowania kontrolnego. Postępowanie kontrolne nie jest co do zasady postępowaniem kończącym się wydaniem decyzji administracyjnej, a zatem nie znajdują do niego zastosowania przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Jednocześnie regulacje dotyczące postępowania kontrolnego zawarte w ustawach szczególnych mają charakter szczątkowy, dotycząc jedynie podstawowych zagadnień związanych z prowadzonymi kontrolami. Taka sytuacja miała miejsce również w dotychczasowym stanie prawnym w zakresie inspekcji żywnościowych co prowadziło do uciążliwego niedoregulowania postępowań kontrolnych, skutkującego wątpliwościami co do tego, jakie reguły powinny znaleźć zastosowanie w poszczególnych stanach faktycznych. Niekiedy *per analogiam* odwoływano się po prostu do regulacji Kodeksu postępowania administracyjnego, jednak zarówno ze względów systemowych (brak odesłania do tych przepisów), jak i funkcjonalnych (Kodeks postępowania administracyjnego dotyczy zupełnie innego postępowania, specyficznie różniącego się od postępowania kontrolnego), budzi to wątpliwości.

Mimo, że postępowanie kontrolne nie kończy się wydaniem aktu kształtującego sytuację prawną kontrolowanego, to nie ulega wątpliwości, że ma ono charakter władczy. Kontrolowany jest zobowiązany kontroli się poddać, udostępnić wskazane przez kontrolującego pomieszczenia, przedmioty i dokumenty, udzielać wyjaśnień, a także podporządkować się poleceniom kontrolującego. Końcowy protokół z kontroli stanowi natomiast z reguły podstawę dowodową dla działań władczych, takich jak nałożenie kary pieniężnej. Regulacja dotycząca postępowania kontrolnego musi zatem odpowiednio zabezpieczać prawa kontrolowanego podmiotu, a jednocześnie zapewniać sprawne osiągnięcie celów kontroli.

Proponowane przepisy przewidują kompleksowe uregulowanie postępowania kontrolnego w zakresie właściwości nowej Inspekcji, jedynie w uzasadnionych przypadkach odsyłając do

przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Odesłania te zapobiegają mnożeniu regulacji, umożliwiając zastosowanie już sprawdzonych instytucji procesowych. Przepisy zawarte w rozdziale „Postępowanie kontrolne” pełnią funkcję gwarancyjną i porządkującą.

Proponowana regulacja opiera się na idei rozdzielenia postępowania kontrolnego na dwa powiązane ze sobą etapy: postępowanie inspekcyjne i postępowanie poinspekcyjne. Większość regulacji postępowania kontrolnego znajduje zastosowanie do obydwu etapów, jednak z funkcjonalnych względów nie jest to możliwe lub pożądane w każdym przypadku. Dzięki wprowadzeniu czytelnego podziału postępowania na dwie fazy uniknięto mnożenia dodatkowych regulacji i odstępstw od reguł ogólnych w poszczególnych przypadkach. Jednocześnie proponowane przepisy przewidują prowadzenie postępowania kontrolnego w trzech trybach: kontroli doraźnej, kontroli planowej, kontroli sprawdzającej. W pierwszym przypadku kontrola jest wszczynana *ad hoc* w przypadku pozyskania przez organ Inspekcji informacji uzasadniającej wszczęcie postępowania kontrolnego. Postępowanie będzie wszczynane tylko wtedy, jeśli pozyskane informacje będą uzasadniały podejrzenie niezgodności działania podmiotu kontrolowanego z przepisami prawa. Ma to na celu ograniczenie liczby kontroli doraźnych do rzeczywiście uzasadnionych przypadków, a tym samym ograniczenie uciążliwych dla przedsiębiorców kontroli.

Inny charakter będzie miała kontrola planowa, wszczynana w oparciu o wcześniej przygotowane roczne lub okresowe plany kontroli. Przesłanką dla wszczęcia takiej kontroli u danego przedsiębiorcy będzie wytypowanie danej jednostki do kontroli w granicach przewidzianej w planie kontroli próby. Tym samym kontrole planowe również będą miały rozsądnie ograniczony zasięg.

Wyjątkowy charakter będą miały kontrole sprawdzające – ich celem będzie zweryfikowanie stanu wdrożenia wcześniejszych zaleceń pokontrolnych przez podmiot kontrolowany.

Przewidywane czynności kontrolne oraz zakres uprawnień organów Inspekcji jest typowy dla tego rodzaju przepisów, umożliwiając Inspekcji podejmowanie działań zmierzających do wszechstronnego wyjaśnienia stanu faktycznego.

Konstrukcja postępowania kontrolnego została oparta na wyróżnieniu specyficznego *quasi*-organu kontrolującego, czyli osoby prowadzącej postępowanie kontrolne. Osobą tą może być sam organ Inspekcji lub upoważniony pracownik Inspekcji (a w pewnym zakresie także osoby w Inspekcji niezatrudnione – np. lekarze weterynarii) – w tym zakresie pozostawiono Inspekcji swobodę. Należy jednak oczekiwać, że w typowej sytuacji osobą prowadzącą postępowanie kontrolne będzie upoważniony pracownik, wskutek czego dojdzie do

faktycznego wydzielenia rodzaju organu „śledczego”, będącego gospodarzem postępowania kontrolnego. Będzie to sprzyjało większej odpowiedzialności inspektorów za prowadzone czynności, a także – jak należy przewidywać – wyspecjalizowania grupy pracowników Inspekcji dedykowanych do prowadzenia zadań „w terenie”, biegle poruszających się w regulacjach procesowych dotyczących postępowania kontrolnego. Osoba prowadząca postępowanie kontrolne będzie wydawała w zakresie przewidzianym przez przepisy postanowienia, od których zażalenia (w zakresie w jakim będą przysługiwały) będą rozpoznawane przez organ Inspekcji.

W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu bezstronności w prowadzonym postępowaniu kontrolnym przewidziano odesłanie do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego o wyłączeniu pracowników organu oraz samego organu, z uzupełnieniami koniecznymi z uwagi na specyfikę postępowania kontrolnego.

Projekt ustawy reguluje też kwestię określenia podmiotu względem którego toczy się postępowanie kontrolne, a także jego praw i obowiązków, sposobu reprezentacji w postępowaniu kontrolnym. Projektowana regulacja zawiera również kwestię sukcesji procesowej w ramach postępowania kontrolnego. Proponowane przepisy regulują także status pełnomocnika podmiotu kontrolowanego – wprowadzenie takiej instytucji (nie przewidzianej *expressis verbis* w dotychczasowych regulacjach dotyczących postępowań kontrolnych) będzie sprzyjało lepszemu przygotowaniu podmiotów kontrolowanych do postępowań kontrolnych.

W ramach projektowanych przepisów uregulowano również kwestię przeprowadzania dowodów w toku postępowania, w tym kwestię czasu, w którym składanie wniosków dowodowych jest dopuszczalne.

Dotychczasowe przepisy dotyczące postępowań kontrolnych nie regulowały w wystarczającym stopniu kwestii środków prawnych przysługujących podmiotowi kontrolowanemu w postępowaniu kontrolnym. W projekcie przewidziano cztery rodzaje takich środków: zażalenie, sprzeciw, uwagi do projektu protokołu kontroli oraz zastrzeżenia do protokołu kontroli. Każdy z tych środków jest dostępny dla podmiotu kontrolowanego oraz innych osób na różnych etapach postępowania kontrolnego i ma odmienne funkcje. Zażalenie służy zaskarzaniu postanowień wydawanych w toku postępowania kontrolnego, a sprzeciw odnosi się do czynności kontrolnych niebędących postanowieniami. W określonym zakresie sprzeciw wstrzymuje postępowanie kontrolne, natomiast zażalenie ma charakter względnie suspensywny.

Inny charakter mają uwagi do projektu protokołu kontroli, które mają umożliwić podmiotowi kontrolowanemu zachowanie wpływu na treść ostatecznych ustaleń z postępowania kontrolnego, przynajmniej poprzez odzwierciedlenie jego uwag w końcowym protokole kontroli. Zastrzeżenia do protokołu kontroli dają natomiast podmiotowi kontrolowanemu możliwość doprowadzenia do zmiany kwestionowanych przez niego treści protokołu kontroli.

Projekt przewiduje dwa tryby zakończenia postępowania kontrolnego: poprzez umorzenie postępowania oraz poprzez procedurę sporządzenia protokołu kontroli. Umorzenie postępowania kontrolnego zachodzi w czterech wskazanych przypadkach, w których dalsze prowadzenie postępowania kontrolnego napotyka nieusuwalną przeszkodę lub przestało być celowe. Dodatkowo, umorzenie postępowania kontrolnego następuje w przypadku przekroczenia czasu trwania postępowania inspekcyjnego.

Jeśli okoliczności skutkujące umorzeniem postępowania nie zachodzą, osoba prowadząca postępowanie kontrolne sporządza i doręcza podmiotowi kontrolowanemu projekt protokołu kontroli, do którego podmiot kontrolowany może wnieść uwagi. Po rozpatrzeniu uwag przez osobę prowadzącą postępowanie kontrolne sporządzany i doręczany jest podmiotowi kontrolowanemu protokół kontroli. Podmiot kontrolowany ma prawo odmówić podpisania protokołu kontroli i jednocześnie wnieść w ciągu 7 dni od doręczenia protokołu kontroli zastrzeżenia do protokołu kontroli. Zastrzeżenia są rozpatrywane przez właściwy organ Inspekcji, który zmienia protokół kontroli w razie uwzględnienia zastrzeżeń. W przypadku odmowy uwzględnienia zastrzeżeń, organ Inspekcji wydaje postanowienie. Zmiana protokołu kontroli lub wydanie postanowienia o odmowie uwzględnienia zastrzeżeń kończy postępowanie kontrolne – w tym dniu rozpoczyna swój bieg termin na wykonanie zaleceń pokontrolnych zawartych w protokole kontroli.

Projektowane przepisy przewidują też sposób rozpatrywania wniosków i oświadczeń w toku postępowania kontrolnego, a także tryb doręczeń. W kompleksowy sposób uregulowano również problematykę akt postępowania kontrolnego, zwłaszcza w odniesieniu do ich poufności i ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa.

Rozdział IV „Zlecanie zadań”

W rozdziale czwartym przewidziano tryb zlecania zadań związanych z kontrolami urzędowymi żywności zewnętrznym podmiotom kontrolnym. Wprowadzenie trybu zlecania zadań zewnętrznym podmiotom kontrolnym przyczyni się do sprawniejszego funkcjonowania

Inspekcji Żywności. Delegowanie niektórych zadań podmiotom niezwiązanym z administracją publiczną usprawni przeprowadzanie urzędowej kontroli żywności i umożliwi przedsiębiorcom wybór między podmiotami, które dokonają określonych czynności w ich przedsiębiorstwie. Jednocześnie nie ucierpi na tym jakość przeprowadzanych czynności, gdyż podmioty, którym zlecone zostaną zadania będą musiały spełnić określone wymagania. Takie rozwiązanie przyczyni się również do zmniejszenia kosztów związanych z urzędową kontrolą żywności i „odciąży” organy administracji publicznej.

W świetle rozporządzenia (WE) nr 882/2004 właściwy organ krajowy może delegować zadania szczególne związane z kontrolami urzędowymi na rzecz jednego lub więcej organu kontrolnego z zachowaniem wymogów określonych w ww. rozporządzeniu. Obecnie polskie ustawodawstwo nie przewiduje możliwości ogólnego trybu delegacji zadań związanych z kontrolami urzędowymi żywności. W niektórych ustawach przewidziano możliwość zlecania niektórych czynności podmiotom zewnętrznym, m.in. w art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. Proponowane rozwiązanie jest oparte na konstrukcji przyjętej w ustawie z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 497).

W świetle projektowanej ustawy Główny Inspektor może zlecić zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu wykonywanie określonych zadań związanych z kontrolami urzędowymi. Z zakresu delegacji wyłączone są zadania wskazane w art. 54 rozporządzenia nr 882/2004, m.in. ograniczenie lub zakaz wprowadzania do obrotu, przywozu lub wywozu paszy, żywności lub zwierząt; nakazanie wycofania i/lub zniszczenia paszy lub żywności; zawieszenie działania lub zamknięcie całego lub części danego przedsiębiorstwa na właściwy okres czasu. Zewnętrzny podmiot kontrolny nie uzyskuje prawa do podejmowania działań w formach władczych właściwych dla administracji publicznej. Zlecenie zadań następuje w formie decyzji administracyjnej, która określa rodzaj i zakres upoważnienia oraz numer identyfikacyjny. Zewnętrznym podmiotem kontrolnym może być podmiot, który spełnia określone w rozporządzeniu nr 882/2004 przesłanki, m.in. podmiot dysponuje wiedzą fachową, sprzętem oraz infrastrukturą wymaganą do wykonywania zadań delegowanych na jego rzecz; dysponuje dostateczną liczbą odpowiednio wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników; jest bezstronny i wolny od wszelkich konfliktów interesów w zakresie realizacji zadań delegowanych na jego rzecz.

Dla prawidłowej realizacji zadań z zakresu urzędowej kontroli żywności przez zewnętrzne podmioty kontrolne niezbędne jest zapewnienie właściwego nadzoru nad działalnością tych podmiotów. W świetle projektu zewnętrzne podmioty kontrolne są nadzorowane przez Inspekcję Żywności. W ramach nadzoru Główny Inspektor sprawdza prawidłowość działania zewnętrznych podmiotów kontrolnych w zakresie zleconych im zadań, m.in. poprzez audyty i inspekcje. W przypadku, gdy zewnętrzny podmiot kontrolny nie realizuje odpowiednio przekazanych mu zadań, Główny Inspektor może w drodze decyzji administracyjnej, zakazać zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu wykonywania zleconych zadań w określonym zakresie i terminie wskazując obowiązek wykonania przez ten podmiot odpowiednich działań naprawczych. W projektowanej ustawie przewidziano również tryb cofnięcia upoważnienia zewnętrznemu podmiotowi kontrolnemu w określonych przypadkach. Projekt ustawy reguluje również kwestię objęcia czynnościami kontrolnymi, co następuje na wniosek podmiotu kontrolowanego. Tym samym, każdy podmiot kontrolowany będzie mógł wybrać, który zewnętrzny podmiot kontrolny ma przeprowadzić u niego czynności. Wykonanie czynności następuje po podpisaniu umowy, której podstawowe wymogi zostały określone w projekcie ustawy. Ponadto, przewiduje się tryb zlecania zadań Inspekcji w zakresie wymogów prawa weterynaryjnego lekarzom weterynarii niebędącym pracownikami Inspekcji oraz osobom niebędącym pracownikami Inspekcji, posiadającym odpowiednie kwalifikacje do wykonywania niektórych czynności pomocniczych. Przepisy te zostały oparte na dotychczasowym przepisie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Rozdział V „Świadectwa zdrowia”

Przepisy tego rozdziału w zdecydowanej większości będą odpowiadały treści rozdziału 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej. Regulacje dotyczące świadectw i paszportów wydawanych dotychczas przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych pozostaną odpowiednio w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin oraz ustawie z dnia 21 grudnia 2001 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Rozdział VI „Systemy wymiany informacji”

W zakresie przepisów regulujących system wymiany informacji w ramach ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej, nie przewiduje się zmian w ich treści w związku z utworzeniem Inspekcji Żywności.

Rozdział VII „Polski Instytut Żywności”

Projektowana ustawa przewiduje utworzenie Polskiego Instytutu Żywności z siedzibą w Puławach, któremu niniejszy projekt ustawy nadaje osobowość prawną w art. 64 w zw. z art. 33 Kodeksu cywilnego. Tworzona jednostka organizacyjna jest podmiotem nadzorowanym przez Prezesa Rady Ministrów, co jest konsekwencją przyjętych w projekcie rozwiązań i zapewnia jednolitość i przejrzystość systemu nadzoru.

Głównym zadaniem Polskiego Instytutu Żywności ma być zapewnienie doradztwa naukowego i wsparcia naukowo-technicznego na rzecz organów administracji publicznej w zakresie prawodawstwa i polityki państwa w dziedzinach, które wywierają wpływ na bezpieczeństwo żywności i pasz oraz ochronę interesów konsumenta związanego z nadzorowanymi podmiotami. Zadania te mają być w szczególności realizowane poprzez gromadzenie oraz analizę danych umożliwiających przygotowanie charakterystyk i monitorowanie zagrożeń, które wywierają wpływ na bezpieczeństwo żywności i pasz, doradztwo naukowe i wsparcie naukowo techniczne w zakresie żywienia dla organów administracji publicznej oraz sporządzanie opinii naukowych o produktach innych niż żywność i pasze, a mających związek z organizmami modyfikowanymi genetycznie.

Projekt zakłada precyzyjne oraz transparentne rozdzielenie ocena ryzyka od zarządzania ryzykiem w tzw. łańcuchu żywnościowym. Połączenie 9 podmiotów wykonujących obecnie pracę badawczą, która służy wsparciem polskiemu rolnictwu, pozwoli na oszczędności na poziomie co najmniej 1 mln zł rocznie. Utworzenie jednego Instytutu pozwoli na redukcję etatów kierowniczych, kosztów obsługi rachunkowej oraz kadrowej. Jednocześnie połączenie 9 podmiotów przyczyni się do wyższej efektywności oraz komplementarności prowadzonych prac badawczych. Jeden podmiot prowadzący pracę naukową poświęconą ocenie ryzyka w tzw. łańcuchu żywnościowym zapewni skuteczniejsze wsparcie organom administracji publicznej. Przejrzysty system będzie stanowił znaczące ułatwienie dla przedsiębiorców, którzy stale poszukują aktualizacji wiedzy na temat prowadzonej przez siebie działalności. Należy podkreślić, że podobne rozwiązanie zakładające ujednolicenie oceny ryzyka w branży

spożywczej, zostały przyjęty na poziomie unijnym oraz poszczególnych państwach członkowskich UE (np. Niemcy, Francja).

Gromadzenie i analiza danych umożliwiających przygotowanie charakterystyk i monitorowania zagrożeń, które wywierają wpływ na bezpieczeństwo żywności i pasz mają, w myśl projektu, polegać m.in. na ustanawianiu procedur systematycznego poszukiwania, zbierania, zestawiania i analizowania informacji oraz danych pod kątem rozpoznawania wyłaniającego się ryzyka w dziedzinie bezpieczeństwa żywności i pasz oraz tworzeniu warunków dla możliwie najefektywniejszego wykonywania przez Instytut zadań monitorowania zdrowia oraz zagrożeń związanych z żywieniem i żywnością.

Ponadto, Instytut, w myśl niniejszego projektu, ma korzystać z najlepszych dostępnych i niezależnych źródeł zlecając badania naukowe które są niezbędne dla wykonania jego ustawowych zadań. Nadto, Instytut poszukuje, zbiera, zestawia, analizuje i sumuje odpowiednie dane naukowe i techniczne w zakresie przyznanych mu w drodze niniejszego projektu ustawy zadań.

Polski Instytut Żywności, według projektowanej ustawy, ma przejąć zadania i kompetencje następujących jednostek:

1) Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej utworzonego i działającego m.in. na podstawie:

- a. ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618),
- b. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie połączenia Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z Centralnym Ośrodkiem Badawczo-Rozwojowym Ogrodnictwa (Dz. U. Nr 223, poz. 1877),
- c. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 października 2004 r. w sprawie nadania Instytutowi Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie statusu państwowego instytutu badawczego (Dz. U. Nr 243, poz. 2428),
- d. statutu Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej;

2) Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin utworzonego i działającego m.in. na podstawie:

- a. ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 1991 r. Nr 44, poz.194),

- b. uchwały nr 33 Prezydium Rządu z dnia 22 stycznia 1951 r. w sprawie reorganizacji nauki rolniczej,
 - c. zarządzenia Nr 13 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 30 grudnia 1996 r. w sprawie połączenia jednostek badawczo-rozwojowych: Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie oraz Instytutu Ziemiaka w Boninie,
 - d. statutu Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin;
- 3) **Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa** utworzonego i działającego m.in. na podstawie:
- a. ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618),
 - b. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 maja 1950 r. w sprawie utworzenia Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (Dz. U. Nr 24, poz. 212),
 - c. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie nadania Instytutowi Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach statusu państwowego instytutu badawczego (Dz. U. Nr 66, poz. 403),
 - d. statutu Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa;
- 4) **Morskiego Instytutu Rybackiego** utworzonego i działającego m.in. na podstawie:
- a. ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618),
 - b. dekretu z dnia 28 października 1947 r. o utworzeniu Morskiego Instytutu Rybackiego (Dz. U. Nr 66, poz. 406),
 - c. zarządzenia nr 13 Ministra – Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 26 marca 1986 r. w sprawie aktu erekcyjnego Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni (Dz. Urz. UGM Nr 2, poz. 9 oraz z 1989 r. nr 11, poz. 85),
 - d. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2007 r. w sprawie reorganizacji Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni (Dz. U. Nr 102, poz. 701),
 - e. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 czerwca 2011 r. w sprawie nadania Morskiego Instytutu Rybackiemu w Gdyni statusu państwowego instytutu badawczego (Dz.U. Nr 124, poz. 699),
 - f. statutu Morskiego Instytutu Badawczego;
- 5) **Państwowego Instytutu Weterynaryjnego** utworzonego i działającego m.in. na podstawie:
- a. dekretu z dnia 6 czerwca 1945 r. o Państwowym Instytucie Weterynaryjnym w Puławach (Dz.U. Nr 25/45, poz. 154),

- b. ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 r. Nr 96, poz. 618),
- c. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 października 2003 r. (Dz. 2003 Nr 185 poz. 1803) w sprawie nadania Państwowemu Instytutowi Weterynaryjnemu w Puławach statusu państwowego instytutu badawczego,
- d. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych Dz.U. 2012 poz. 480,
- e. statutu Państwowego Instytutu Weterynaryjnego;

6) **Instytutu Żywności i Żywienia** utworzonego i działającego m.in. na podstawie:

- a. ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz.U. 2010 r. Nr 96 poz. 618),
- b. ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. - przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki (Dz.U. 2010 r. Nr 96, poz.620),
- c. ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.) w części dotyczącej udzielania świadczeń zdrowotnych w rozumieniu tejże art. 3 ustawy,
- d. uchwałę Rady Ministrów nr 142163 z dnia 12 kwietnia 1963 r. w sprawie utworzenia Instytutu Żywności i Żywienia wydaną na podstawie art. 4 ust. 1 tejże ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o instytutach naukowo-badawczych (Dz.U. z 1961 r. Nr 12 poz. 60),
- e. zarządzenia nr 19 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 maja 1984 r. w sprawie nadania Instytutowi Żywności i Żywienia imienia prof. dra med. Aleksandra Szczygła (M.P. z 1984 r. nr 15 poz. 103) wydanego na podstawie art. 4 ust. 1

i 4 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o instytutach naukowo-badawczych (tekst jednolity: Dz.U. z 1975 r. Nr 7 poz.4),

- f. statutu Instytutu Żywności i Żywienia;

7) **Instytutu Ochrony Roślin** utworzonego i działającego m.in. na podstawie:

- a. ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618),
- b. uchwały nr 33 Prezydium Rządu z dnia 24 stycznia 1951 r. w sprawie reorganizacji nauki rolniczej (PRz. 59/51),
- c. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 08 kwietnia 2008 r. w sprawie nadania Instytutowi Ochrony Roślin w Poznaniu statusu państwowego instytutu badawczego (Dz. U. Nr 66, poz. 403),
- d. statutu Instytutu Ochrony Roślin;

8) **Instytutu Zootechniki** utworzonego i działającego m.in. na podstawie:

- a. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 maja 1950 r. w sprawie utworzenia Instytutu Zootechniki (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 210),
- b. statutu Instytutu Zootechniki;

9) **Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych** utworzonego i działającego m.in. na podstawie:

- a. ustawy z dnia 25 listopada 2010 r. o Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych (Dz.U. Nr 239, poz. 1591),
- b. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie nadania statutu Centralnemu Ośrodkowi Badania Odmian Roślin Uprawnych,
- c. statutu Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych.

Połączenie wymienionych wyżej jednostek i powierzenie ich zadań i kompetencji Polskiemu Instytutowi Żywności na ma celu utworzenie w polskim systemie jednostki na kształt Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (*European Food Safety Authority*) będącego agencją Unii Europejskiej ustanowioną na mocy rozporządzenia nr 178/2002.

Reorganizacja systemu związanego z ochroną bezpieczeństwa żywności i pasz oraz ochroną interesów konsumenta jest środkiem gwarantującym zastosowanie wszechstronnego i zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa żywności oraz pozwala na uwzględnienie wszystkich aspektów z tym związanych.

Projektodawca, poprzez utworzenie Polskiego Instytutu Żywności, dopatruje się możliwości zagwarantowania zastosowania wszechstronnego i zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa żywności oraz uwzględnienia wszystkich aspektów z tym związanych. Przyjęta w niniejszym projekcie forma i struktura organizacyjna Instytutu, a także sposób określenia jego działania i kompetencji zapewnia zaufanie do bazy naukowej prawa żywnościowego, a związane z przedmiotem działalności Instytutu zagrożenia będą oceniane w niezależny, obiektywny, przejrzysty, jednolity i spójny sposób na podstawie dostępnych informacji i danych naukowych. Ponadto, kryteria stawiane osobom, które tworzyć mają organy Instytutu, pozwolą na osiągnięcie wysokiego poziomu bezpieczeństwa żywności i ochrony zdrowia w kraju. Wskazać należy, że zagadnienia naukowe i techniczne związane z bezpieczeństwem żywności są coraz bardziej ważne i złożone, dlatego też konieczne jest wzmocnienie obecnego systemu wsparcia naukowego i technicznego, który będzie w stanie odpowiadać na wrastające wymagania wobec niego.

Instytut, w zamyśle projektowanej ustawy, ma podjąć się roli niezależnego naukowego punktu odniesienia w ocenie ryzyka m.in. w celu zapewnienia dobrego funkcjonowania rynku. Ponadto, Instytut ma pełnić rolę niezależnego naukowego źródła porad, informacji i informowania o ryzyku w celu polepszenia zaufania konsumenta. Jednostka ta ma jednocześnie zapewnić wszechstronne, niezależne i naukowe spojrzenie na bezpieczeństwo i inne aspekty całych łańcuchów zaopatrzenia w żywność i pasze. Przy tym, Polski Instytut Żywności poprzez swoje organy ma również rozwijać i utrzymywać kontakty z właściwymi organami pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej, właściwymi organami Unii Europejskiej oraz Inspekcją Żywności. W przedmiocie tego zadania zauważyć należy, że scalenie wymienionych już wyżej instytutów w jeden podmiot zdecydowanie ułatwi i usprawni kontakty i relacje z analogicznymi instytucjami innych państw i organizacji.

Scalane, zgodnie z koncepcją projektowanej ustawy, instytuty i agencja, tj. Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, Instytut Ochrony Roślin, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Instytut Zootechniki, Morski Instytut Rybacki, Państwowy Instytut Weterynaryjny oraz Instytut Żywności i Żywienia to jednostki, które przychód osiągają m.in. z dotacji na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2014 r. poz. 1620 oraz z 2015 r. poz. 249 i 1268) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (z zastrzeżeniem ust. 9 i art. 21 ust. 6).

Zespolenie wymienionych wyżej jednostek pozwoli na znalezienie oszczędności i optymalizację kosztów, co jednakże, wobec zapewnienia dobrej organizacji i wysoko wykwalifikowanej kadry Polskiego Instytutu Żywności, nie skutkuje obniżeniem efektywności i jakości podejmowanych działań i wykonywanych zadań, a w wyniku zespolenia i uproszczenia struktury nastąpi poprawa funkcjonowania ujednoliconego i spójnego systemu ochrony bezpieczeństwa żywności i pasz. Ponadto, rozwiązanie polegające na „scaleniu” odrębnych dotychczas struktur w jedną, zwartą, jednolicie zorganizowaną jednostkę pozwoli w przyszłości na likwidację zbędnych stanowisk pracy, zwiększy realną możliwość sprawnego planowania budżetu, dysponowania środkami finansowymi, pracownikami i sprzętem.

Dotacje z budżetu państwa na rzecz Instytutu Ochrony Roślin w 2014 r. wyniosły 24.388144,77 zł i w stosunku do roku 2013 r. wzrosły o 229372,56 zł. Z kolei dotacje na

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w roku 2014 r. przewidziano na kwotę 6.613483,37 zł i w stosunku do roku 2013 r. wzrosły o 1.020508,99 zł. Dotacje będące przychodem operacyjnym Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w 2014 r. zaplanowano na kwotę 1.059047,27 zł, a dotacje z budżetu państwa stanowiące przychód Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin wyniosły w 2014 r. 144 075.61 zł i w stosunku do roku 2013 r. wzrosły o 6324,69 zł. Dotacje na rzecz Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w 2014 r. wyniosły 3.232929,30 zł, a względem Instytutu Zootechniki 31445,10 zł. Morski Instytut Rybacki w 2014 r. otrzymał 7.045057,66 zł dotacji tj. o 497463,74 zł więcej niż w roku 2013. Dotacje Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w 2014 r. wyniosły 10.118866,54 zł tj. wzrosły w stosunku do 2013 r. o 1.347673,42 zł. Dotacje przeznaczone na rzecz Instytutu Żywności i Żywienia w 2014 r. wyniosły 3.599602,05 zł.

Ogółem więc dotacje na rzecz wymienionych wyżej instytutów w 2014 r. wyniosły 56.232651,67 zł.

Oszczędności związane ze scaleniem instytutów i agencji należy również ujmować w kontekście kosztów rodzajowych ich funkcjonowania. Pomimo tego, że instytuty osiągają przychody inne niż dotacje z budżetu państwa, a związane z prowadzeniem przez nich różnego rodzaju działalności, duża część środków jest przeznaczana na koszty proste bieżącej działalności. Koszty rodzajowe centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w 2015 r. wyniosły około 70.920,00 zł, koszty rodzajowe Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w 2014 r. wyniosły aż 56.778869,07 zł, gdzie przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniosły w tym samym roku 56.822190,51 zł. Koszty związane z bieżącym funkcjonowaniem Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w 2014 r. oscylują na kwotę 10.622641,97 zł, a przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów działalności rolniczej wyniosły 28.119034,04 zł. Instytut Ochrony Roślin w 2014 r. koszty działalności operacyjnej wykazuje na kwotę 38.687729,08 zł, gdzie przychody netto z tytułu sprzedaży wyniosły 36.468457,83 zł. W sprawozdaniu za rok 2014 Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa koszty działalności operacyjnej to 56.546156,22 zł. Koszty funkcjonowania Instytutu Zootechniki w 2014 r. wyniosły 76.276204,92 zł, a przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi wyniosły 74.986470,93 zł. Koszty działalności operacyjnej Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w 2014 r. w stosunku do roku 2013 wzrosły o 109586,88 zł i wyniosły 68.304636,30 zł. Należy mieć na

uwadze fakt, że kwoty te mogą być znacznie lepiej spożytkowane gdy, w myśl projektu, zadania i kompetencje instytutów przejmie jedna organizacja.

W myśl projektowanej ustawy, Instytut ma działać przez Dyrektora Polskiego Instytutu Żywności oraz Radę Naukową Instytutu, które to podmioty są organami Instytutu. Projektowana ustawa ma na celu jak najbardziej precyzyjne określenie zadań organów Instytutu oraz wyraźne rozgraniczenie ich kompetencji, co pozwoli na efektywne zarządzanie Instytutem i efektywne wywiązywanie się jej organów z przewidzianych w ustawie zadań i znacząco ograniczy niepożądany stan krzyżowania się kompetencji.

Dyrektor Instytutu powoływany (jak również odwoływany w określonych w projekcie przypadkach) jest przez Prezesa Rady Ministrów na okres 4 lat spośród kandydatów przedstawionych przez komisję konkursową. Określenie trybu przeprowadzania konkursu na stanowiska Dyrektora Instytutu określi Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia. Zastępcy Dyrektora Instytutu powoływani są na jego wniosek przez Prezesa Rady Ministrów. Projektowana ustawa precyzyjnie określa przesłanki, jakie musi spełnić Dyrektor Instytutu i jego zastępcy. W myśl projektowanej ustawy bowiem Dyrektor Instytutu i jego zastępcy muszą posiadać co najmniej stopień naukowy doktora, mieć polskie obywatelstwo, korzystać z pełni praw publicznych, nie być skazanym prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe posiadać co najmniej 6-letni staż pracy (w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym) oraz posiadać znajomość języka angielskiego lub niemieckiego lub francuskiego w stopniu umożliwiającym swobodne komunikowanie się w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych. Tak wysoko postawione wymagania dotyczące osoby Dyrektora i jego zastępców pozwolą na obsadzenie tych stanowisk osobami o wysokich kwalifikacjach posiadających doświadczenie w zarządzaniu, co pozwoli na sprawne i efektywne kierowanie Instytutem. Dyrektor Instytutu kieruje Instytutem i reprezentuje go na zewnątrz oraz wykonuje zadania przewidziane dla niego w ustawie, a to: przygotowywanie propozycji programów pracy Instytutu przy uwzględnieniu informacji uzyskiwanych z Inspekcji Żywności, wdrażanie uchwał Rady Instytutu, wykonywanie budżetu Instytutu oraz sporządzanie sprawozdań finansowych, wykonywanie czynności wynikających ze stosunku pracy wobec pracowników Instytutu, rozwijanie i utrzymywanie kontaktów z właściwymi organami pozostałych państw członkowskich UE, które wykonują podobne zadania, instytucjami UE (Europejskim Urzędem ds. Bezpieczeństwa Żywności) i Inspekcją

Żywności. Tak szeroka gama zadań powierzona Dyrektorowi Instytutu uzasadnia powołanie trzech zastępców, którzy będą go wspierać w wykonywaniu tych czynności.

Rada Naukowa, w myśl projektowanej ustawy, ma być organem stanowiącym Instytutu w zakresie jego działalności ustawowej i statutowej oraz w sprawach rozwoju kadry naukowej i badawczo-technicznej. Rada Naukowa podejmuje uchwały w przedmiocie uchwalenia statutu Instytutu, przeprowadzenia konkursu na stanowisko Dyrektora Instytutu, występowania z wnioskami do Prezesa Rady Ministrów o powołanie lub odwołanie Dyrektora Instytutu, opiniowania kandydatów na stanowiska zastępców Dyrektora Instytutu, sekretarza naukowego oraz kierowników komórek organizacyjnych wskazanych w regulaminie organizacyjnym, opiniowania kierunkowych planów tematycznych badań naukowych i prac rozwojowych oraz finansowych Instytutu, a także rocznych sprawozdań Dyrektora Instytutu z wykonania jego zadań, zatwierdzania perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej, opiniowania wniosków w sprawie połączenia, podziału, przekształcenia lub reorganizacji Instytutu oraz stałej współpracy Instytutu z innymi osobami prawnymi a także opiniowania: regulaminu organizacyjnego, rocznego planu finansowego, rocznych sprawozdań finansowych, podziału zysku Instytutu, kwalifikacji osób na stanowiska pracowników naukowych i badawczo-technicznych i dokonywanie oceny ich dorobku, regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

Rada Naukowa Instytutu składa się z nie mniej niż dwunastu i nie więcej niż czterdziestu członków – liczba członków Rady Naukowej Instytutu ma ostatecznie zostać określona w statucie Instytutu, co pozwala na jej szczegółowe ustalenie po wstępnym uformowaniu struktur Instytutu przy uwzględnieniu potrzeb.

Członkowie Rady Instytutu, którzy zatrudnieni są poza Instytutem, z mocy ustawy będą obowiązani do nieujawniania informacji związanych z pracą na rzecz Instytutu, które to informacje stanowią tajemnicę Instytutu w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Takie rozwiązanie ma zapewnić całkowitą niezależność członków Rady Instytutu od wpływów zewnętrznych oraz zapobiec wykorzystywaniu przez nich posiadanych informacji w celu osiągnięcia korzyści o charakterze majątkowym i niemajątkowym. Ponadto, projektowana ustawa przewiduje brak wynagrodzenia z tytułu działalności w Radzie Instytutu.

Projekt ustawy zakłada przyznanie Radzie Naukowej Instytutu kompetencji do powoływania paneli naukowych, co stanowi zmodyfikowaną recepcję rozwiązania przyjętego w rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. Projekt nie wyszczególnia jakie rodzaje paneli naukowych ma powołać Rada, pozostawiając to w gestii Rady, która uczyni to przy uwzględnieniu istniejących potrzeb, jednakże podział i organizacja tych paneli powinny odpowiadać zadaniom Instytutu oraz adekwatnej strukturze paneli naukowych Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności. W przypadku konieczności opracowania tematów, które nie są objęte zakresem kompetencji żadnego z paneli, Rada Naukowa powołuje grupy robocze.

Powoływane przez Radę Naukową Instytutu panele naukowe, w myśl projektowanej ustawy, mają być odpowiedzialne za przedkładanie Instytutowi opinii naukowych i w razie konieczności mają mieć możliwość organizowania przesłuchań publicznych. Ma to zapewnić wszechstronne i profesjonalne opracowanie omawianych zagadnień.

Rozdział VIII „Badania laboratoryjne”

Przepisy rozdziału 8 wprowadzają kompleksową regulację problematyki badań laboratoryjnych dla celów urzędowej kontroli rynku żywności w ramach skonsolidowanych inspekcji.

Badania laboratoryjne są zwykle podstawowym narzędziem oceny bezpieczeństwa i jakości żywności. Właściwe przeprowadzenie badań laboratoryjnych ma kluczowe znaczenie dla funkcjonowania kontroli żywności, ponieważ to wyniki szczegółowych analiz żywności oraz surowców, półproduktów przesądzają nierzadko o potrzebie (obowiązku) uruchomieniu instrumentów nadzoru organów państwa. Stąd potrzeba zapewnienia odpowiednich możliwości i warunków technicznych oraz kompetencji do przeprowadzania takich badań, w szczególności dla celów urzędowych kontroli żywności. Przepisy rozdziału 8 regulują te kwestie w sposób kompleksowy i wyczerpujący.

W obowiązującym stanie prawnym funkcjonuje szereg instytucji wykonujących badania laboratoryjne na potrzeby urzędowych kontroli żywności – urzędowe laboratoria w rozumieniu rozporządzenia nr 882/2004:

- działy laboratoryjne wojewódzkich i powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych Państwowej Inspekcji Sanitarnej – w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, na podstawie ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz aktów wykonawczych;
- laboratoria Inspekcji Weterynaryjnej, w tym pracownie badania mięsa na obecność włośni w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności pochodzenia zwierzęcego i ochrony zdrowia zwierząt w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej oraz aktów wykonawczych;
- laboratoria Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz laboratoria Inspekcji Handlowej na podstawie ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz aktów wykonawczych;
- laboratoria Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, na podstawie ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin;
- laboratoria Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej i podległych jej okręgowych stacji rolniczo-chemicznych, na podstawie ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu oraz aktów wykonawczych;
- laboratoria państwowych instytutów badawczych, w ramach których funkcjonuje ponadto trzon systemu laboratoriów referencyjnych w rozumieniu rozporządzenia nr 882/2004 oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych.

Wybrane laboratoria pełnią funkcję laboratoriów referencyjnych, zgodnie z wyznaczeniem przez ministrów, na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia;
- ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych;
- ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach;
- ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym;
- ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej;
- ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu.

Projektowane rozwiązanie zakłada pełną konsolidację uregulowań na podstawie których funkcjonują jednostki wykonujące badania laboratoryjne na potrzeby urzędowej kontroli żywności, w tym uregulowań dotyczących funkcjonowania laboratoriów referencyjnych. Przewiduje się ponadto konsolidację ustrojową i majątkową instytutów badawczych

wykonujących obecnie badania laboratoryjne dla celów urzędowej kontroli żywności, w tym laboratoriów funkcjonujących jako laboratoria referencyjne.

Zintegrowany system laboratoriów urzędowych

Aby zapewnić jednolity i zintegrowany sposób przeprowadzania badań laboratoryjnych dla celów kontroli urzędowych proponuje się utworzenie systemu laboratoriów urzędowych, obejmujących akredytowane laboratoria działające na podstawie wspólnych przepisów kompetencyjnych i ustrojowych.

Włączone do zintegrowanego systemu Inspekcji zostają:

- a) jednostki organizacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 15a ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- b) jednostki organizacyjne, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 15 ustawy o nawozach i nawożeniu,
- c) zakłady higieny weterynaryjnej i pracownie badania mięsa na obecność włośni,
- d) laboratoria państwowych instytutów badawczych.

Procedury zatwierdzenia laboratoriów lub pomieszczeń do badań na potrzeby urzędowych kontroli żywności

Główny Inspektor wyznacza w drodze zarządzenia laboratoria urzędowe do przeprowadzania badań laboratoryjnych we wskazanym zakresie spośród laboratoriów funkcjonujących w strukturach instytucji, o których mowa w art. 74 ust. 2. Główny Inspektor na podstawie informacji przekazanych przez terenowe struktury inspekcji wyznacza ponadto w drodze zarządzenia laboratoria urzędowe (pracownie, pomieszczenia) do przeprowadzenia badań laboratoryjnych mięsa na obecność włośni oraz inne laboratoria przewidziane w ramach nadzoru nad produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego. Wyznaczenie jest decyzją zarządcą Głównego Inspektora, który może wyznaczyć do przeprowadzenia tych badań krajowe lub wspólnotowe laboratorium referencyjne, jeśli dla wymaganych badań brak jest laboratorium urzędowego.

W przypadku gdy z przyczyn nieprzewidzianych (organizacyjnych, finansowych) wyznaczone laboratorium nie jest w stanie przeprowadzić określonych badań (badania)

w art.76 ust. 8-9 przewidziana została procedura, zgodnie z którą Główny Inspektor może wyznaczyć do przeprowadzenia tych badań, na czas określony, inne zatwierdzone laboratorium. Zarządzenie określa zakres badań laboratoryjnych przeprowadzanych przez wyznaczone laboratorium, sposób przekazywania materiału do badań laboratoryjnych, zasady gromadzenia i przekazywania danych o wynikach przeprowadzanych badań laboratoryjnych oraz wysokość opłat za przeprowadzone badania.

Inne niż wymienione powyżej laboratoria spełniające wymogi techniczne i kadrowe mogą włączyć się do zintegrowanego systemu laboratoriów urzędowej kontroli poprzez procedurę zatwierdzenia przez Głównego Inspektora uregulowaną w art. 76 projektowanej ustawy. Główny Inspektor zatwierdza status laboratorium urzędowego w drodze decyzji administracyjnej. Postępowanie w sprawie zatwierdzenia przeprowadza się na wniosek, który zawierać musi elementy potwierdzające spełnienie przez laboratorium wymogów normatywnych do przeprowadzania badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności. Główny Inspektor sprawuje permanentny nadzór nad działalnością laboratoriów w ten sposób, że w razie powzięcia informacji w ramach bieżącej kontroli, że laboratorium nie spełnia wymogów normatywnych niezbędnych do przeprowadzania badań, lub narusza obowiązki normatywne, w drodze decyzji administracyjnej cofa zatwierdzenie i skreśla z rejestru. Procedury bieżącego nadzoru wynikają z normatywnych wzorców funkcjonowania laboratoriów na rynku wspólnotowym, w tym uczestnictwa w badaniach biegłości, posiadania akredytacji, odpowiedniej kadry, sprzętu itp. Projektowane rozwiązanie w większości przyjmuje wymogi techniczne przewidziane w obecnym stanie prawnym. Zaletą tak projektowanej konsolidacji będzie zunifikowanie w obrębie jednego rozdziału rozproszonych regulacji dotyczących wymogów wykonywania działalności laboratoryjnej na potrzeby badań w ramach urzędowych kontroli żywności. Analogiczna procedura obowiązuje w zakresie uzyskania wpisu do rejestru laboratoriów wykonujących badania regulowane do tej pory na podstawie art. 25e ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

Podobna procedura zatwierdzenia przewidziana została dla badań i innych czynności z żywym czynnikiem zakaźnym jego materiałem genetycznym, antygenami lub szczepionkami wytwarzanymi z takich antygenów przeprowadzanych lub wykonywanych w celach badawczych, diagnostycznych lub wytwórczych, w zakresie w jakim przepisy Unii Europejskiej dotyczące zwalczania chorób zakaźnych zwierząt przewidują obowiązek zatwierdzenia takich pomieszczeń, obiektów lub laboratoriów. Zatwierdzenia pomieszczenia,

obiekty lub laboratoria dokonuje Główny Inspektor, na wniosek podmiotu zamierzającego prowadzić badania i inne czynności, jeżeli pomieszczenie, obiekt lub laboratorium, osoby przeprowadzające takie badania i wykonujące takie czynności oraz metody przeprowadzania takich badań lub wykonywania takich czynności spełniają wymagania bezpieczeństwa biologicznego określone w przepisach prawa weterynaryjnego. Zatwierdzenie (jak i jego odmowa) również dokonuje się w drodze decyzji administracyjnej (również podlega wpisowi do rejestru), z tym zastrzeżeniem, że postępowanie oprócz wniosku z określoną dokumentacją, wymaga przeprowadzenia kontroli pomieszczenia, obiektu, laboratorium, z udziałem urzędowego lekarza weterynarii. Zatwierdzone pomieszczenie, obiekt lub laboratorium wpisuje się do rejestru zgodnie z art. 76. Odmienny jest również tryb nadzoru – w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości powiatowy inspektor najpierw wzywa podmiot do usunięcia stwierdzonych naruszeń, a w przypadku niezastosowania się wydaje decyzję o cofnięciu zatwierdzenia. Decyzjom o cofnięciu zatwierdzenia i wykreśleniu z rejestru nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Zadaniem Głównego Inspektora w zakresie zapewnienia jednolitego funkcjonowania badań laboratoryjnych w ramach zintegrowanego systemu jest ogłaszanie i aktualizacja, na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat, wykazów:

- 1) urzędowych laboratoriów (zatwierdzonych, wyznaczonych, w tym warunkowo),
- 2) podręczników badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE) dotyczących prac z żywymi czynnikami zakaźnymi w laboratoriach oraz pomieszczeniach ze zwierzętami laboratoryjnymi,
- 3) krajowych laboratoriów referencyjnych.

Prowadzenie specjalistycznych badań przez laboratoria urzędowe jest jednym z istotnych elementów wchodzących w zakres kontroli bezpośredniej zdefiniowanej w art. 2 pkt 19 rozporządzenia nr 882/2004. Wynik badania stanowi zwykle kluczowy dowód w sprawach wszczynanych przez organy urzędowej kontroli żywności i umożliwia (zobowiązuje organy państwa) podjęcie instrumentów nadzoru dla ochrony bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów. Z drugiej strony, prawidłowe badania są gwarancją ochrony konkurencji i wolności działalności gospodarczej na rynku żywnościowym. Podmiot spełniający wymagania prawa żywnościowego dzięki badaniom laboratoryjnym ma gwarancję niezakłóconego przez organy nadzoru prowadzenia działalności, może samodzielnie zagwarantować spełnienie warunków, konkurować najwyższą jakością itd. Mając na uwadze

doniosłość interesów na rynku żywnościowym, należy pamiętać w tym kontekście, przy regulacji technicznych warunków prowadzenia badań laboratoryjnych, iż na prawidłowość badań mają wpływ dwa czynniki: oraz prawidłowa analiza w laboratorium oraz prawidłowe pobranie i dostarczenie próbki (z kontrolowanej partii towaru). Stąd szczególne wymagania dla unormowań technicznych operacji obydwu tych aspektów i szczególna potrzeba uzasadniająca skonsolidowanie rozproszonych dotychczas wymogów normatywnych w jednym rozdziale.

Wobec pierwszego aspektu utrzymane pozostają wymogi w zakresie akredytacji, badań biegłości, wymogów dotyczących kadry, warunków prowadzenia badań. Projekt zakłada skonsolidowanie tych unormowań w zakresie w jakim dotyczą bezpośrednio podmiotów prowadzących badania laboratoryjne dla celów urzędowej kontroli żywności.

Akredytacja

Akredytację rozumie się tu jako zatwierdzenie przez urzędowo upoważniony podmiot spełnienia wymagań normatywnych (technicznych, proceduralnych) przewidzianych dla wykonywania analiz przez laboratorium badawcze. Działalność, na którą laboratorium ubiega się o akredytację może dotyczyć badań (analiz laboratoryjnych), wzorcowania, pobierania próbek. Obejmuje wykorzystanie metod znormalizowanych i nieznormalizowanych, a także innych metod własnych opracowanych i stosowanych w laboratoriach. Laboratoria urzędowe muszą pracować zgodnie z międzynarodowo uznanymi procedurami i stosować zatwierdzone metody analizy oraz sprzęt odpowiadający współczesnym możliwościom technicznym i technologicznym. W zakresie wymogów jakie muszą spełniać laboratoria urzędowe, a także odnośnie do zasad oceny i akredytacji laboratoriów, przepisy rozporządzenia 882/2004 odsyłają do norm Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego (Normy systemu ISO, EN 45003, 45002). Poszczególne laboratoria mogą być wyznaczone do prowadzenia określonych rodzajów badań, a akredytacja powinna obejmować wszystkie badania lub zestawy badań jakie mają być wykonywane.

Zasadą jest, że każde laboratorium urzędowe musi posiadać nadaną akredytację. W Polsce jednostką akredytacyjną uprawnioną do akredytacji laboratoriów badawczych na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie zgodności jest Polskie Centrum Akredytacyjne (PCA). W tym zakresie projektowane rozwiązanie odsyła do tych przepisów, podobnie jak

obecnie obowiązujące regulacje. Sprawozdanie z badań opatrzone znakiem akredytacji PCA oznaczają, że badania zostały przeprowadzone w akredytowanym laboratorium, zgodnie z obowiązującym prawem i są w pełni wiarygodne.

W celu zapewnienia wysokich standardów prowadzonych badań, stosowanych metod i procedur gwarantujących wiarygodność, rzetelność i obiektywność wyników została zachowana w art. 90 projektu kompetencja organu stanowiącego do określenia wspólnych metod analiz lub innych czynności związane z dokonywaniem kontroli urzędowych, w tym szczegółowe wspólne warunki pobierania próbek dla celów kontroli urzędowych lub oceny jakości – mając na względzie badania przeprowadzanych przez te laboratoria. Z kolei w myśl art. 75 ust. 5, laboratoria urzędowe są poddawane w zakresie stosowanych metod badawczych regularnym badaniom porównawczym przeprowadzanym przez krajowe laboratorium referencyjne, a gdy brak jest takiej możliwości – przez krajowe lub wspólnotowe laboratorium referencyjne znajdujące się na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego EFTA. Projektowane regulacje gwarantuje wysoki poziom profesjonalizacji działalności instytucji prowadzących badania laboratoryjne w ramach zintegrowanego systemu i uczestniczących w kontroli podmiotów, w obydwu wspomnianych wyżej kluczowych aspektach oceny wiarygodności działań państwa w dziedzinie urzędowej kontroli żywności.

Określonym normatywnie wymogom prowadzenia badań laboratoryjnych odpowiada kompetencja nadzorcza Głównego Inspektora w zakresie spełniania wymogów – obowiązek cofnięcia zatwierdzenia laboratorium. W realizacji tej funkcji Głównego Inspektora wspierają laboratoria referencyjne realizujące ustawowe zadania, jednostka akredytująca, powiatowi inspektorzy w ramach własnych kompetencji w zakresie urzędowych kontroli żywności.

Laboratoria referencyjne

Zgodnie z art. 33 ust. 1 rozporządzenia nr 882/2004 każde z państw członkowskich zobowiązane jest wyznaczyć krajowe laboratoria referencyjne. Pozostawienie tych kwestii do uregulowania w jednym rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 84 ust. 6 projektowanej ustawy umożliwi wyznaczenie a zarazem kompleksowe uregulowanie funkcjonowania w ramach zintegrowanego systemu wszystkich laboratoriów referencyjnych w jednym akcie prawnym, w tym określenie kierunków badań zgodnie z podziałem rozporządzenia nr

882/2004 (tzn. laboratoria referencyjne ds. żywności i paszy oraz laboratoria referencyjne ds. zdrowia zwierząt) przez Prezesa Rady Ministrów.

W projektowanym art. 84 ust. 6 zachowana została kompetencja określenia dodatkowych wymagań, jakie powinny spełniać krajowe laboratoria referencyjne, uwzględniając ich specyfikę wynikającą z rodzaju przeprowadzanych przez nie badań. Docelowo mają być to laboratoria powołanego przepisami Rozdziału VII projektowanej ustawy Polskiego Instytutu Żywności – jednostki przejęte w trybie i w terminie określonym przepisami przejściowymi i wprowadzającymi, choć decyzja w tym zakresie należy do Prezesa Rady Ministrów.

Krajowe laboratorium referencyjne właściwe dla danego kierunku badań sprawuje nadzór nad laboratoriami urzędowymi, w zakresie prawidłowości wykonywania przez nie badań, przeprowadzając kontrolę, w szczególności sprzętu i odczynników stosowanych do tych badań, a także badań porównawczych oraz wyboru metod do akredytacji.

W ramach zintegrowanego systemu laboratoria referencyjne corocznie przekazują Głównemu Inspektorowi w określonych ustawą terminach:

- 1) informacje o przeprowadzonych kontrolach,
- 2) projekt szczegółowego zakresu rzeczowego ich zadań realizowanych w następnym roku kalendarzowym.

Dane dotyczące wyników przeprowadzonych badań laboratoryjnych w ramach zintegrowanego systemu laboratoriów są gromadzone i przetwarzane przy użyciu systemu teleinformatycznego obejmującego:

- 1) centralną bazę danych prowadzoną przez krajowe laboratoria referencyjne;
- 2) lokalne bazy danych prowadzone w jednostkach przeprowadzających badania laboratoryjne dla celów kontroli urzędowych.

Scentralizowana baza informatyczna ma służyć ścisłej wymianie informacji pomiędzy laboratoriami na temat prowadzonych badań i ich wyników, a przez to zapewnienie efektywnej kontroli stanu bezpieczeństwa żywności, produktów pochodzenia zwierzęcego, stanu zdrowia zwierząt oraz szybkiego przepływu informacji dotyczących wyników tych badań w ramach zintegrowanego systemu laboratoriów. Unormowanie technicznych i proceduralnych aspektów funkcjonowania bazy określi organ stanowiący.

Skonsolidowanie wszystkich przepisów regulujących działalność laboratoriów wykonujących badania na potrzeby urzędowych kontroli przyczyni się do realizacji celu ustawy tj. zapewnienia lepszej organizacji pracy, optymalnego wykorzystania bazy laboratoryjnej, majątku i kompetencji. Dzięki zachowaniu możliwości osiągania przez laboratoria dodatkowych dochodów z tytułu zleconych badań zostanie zachowana stabilność finansowa tych jednostek oraz zapewnione zostanie efektywne wykorzystanie ich majątku, a także możliwość wywierania realnego wpływu na chronione wartości, min. bezpieczeństwo żywności, jakość administracji bezpieczeństwa żywnościowego, ochrona konkurencji i wolności działalności gospodarczej na rynku żywnościowym.

Rozdział IX „Opłaty”

Przepisy niniejszego rozdziału zawierają regulacje dotyczące opłat pobieranych przez organy Inspekcji Żywności w ramach wykonywanych czynności kontrolnych i nadzorczych, w tym badań laboratoryjnych, jak też związanych z wydawaniem decyzji lub sporządzania opinii. Projektowane przepisy pełnią zasadniczo funkcję porządkującą. Skonsolidowanie w jednym rozdziale ustawy wszystkich opłat związanych czynnościami w ramach urzędowych kontroli żywności czyni zadość wymogom określoności i przejrzystości prawa, z korzyścią dla wszystkich adresatów.

Podobnie jak dotychczas projekt ustawy przewiduje pobieranie opłat za czynności przeprowadzone w ramach urzędowej kontroli żywności, jeżeli w ich wyniku stwierdzono niezgodności z przepisami prawa regulującego działalność objętą nadzorem. Rozdział IX zawiera katalog czynności za które pobierane są opłaty, są to m.in.:

- 1) kontrola zwierząt,
- 2) przeprowadzenie weterynaryjnej kontroli granicznej,
- 3) nadzór nad ubojem zwierząt rzeźnych,
- 4) badanie mięsa zwierząt łownych,
- 5) nadzór nad rozbiorem i przechowywaniem mięsa, punktami odbioru mleka,
- 6) kontrola statków rybackich i statków przetwórci;
- 7) prowadzenie monitorowania substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt,
- 8) wydawanie pozwoleń weterynaryjnych na przywóz przesyłek zwierząt lub produktów,

9) badania kontrolne zakażeń zwierząt w kierunku bonamiozy i marteiliozy.

Oplaty wymienione w tym rozdziale stanowią dochód budżetu państwa. Zachowano zastosowaną w całym projekcie delegację dla Prezesa Rady Ministrów do określenia sposobu, miejsca i wysokości poboru opłat za czynności urzędowe.

Niezależnie od opłat omówionych powyżej laboratoria urzędowe mogą pozyskiwać środki finansowe z tytułu sprzedaży usług zleconych, w szczególności w zakresie:

- 1) badań laboratoryjnych i innych czynności dotyczących oceny jakości i bezpieczeństwa w zakresie objętym prawem regulującym działalność objętą nadzorem;
- 2) prowadzenia szkoleń i egzaminów oraz wykonywania ocen bezpieczeństwa lub jakości w zakresie objętym prawem regulującym działalność objętą nadzorem.

Środki pochodzące z wykonywanych usług stanowią dochody budżetu państwa.

Rozdział X „Nakładanie administracyjnych kar pieniężnych”

W większości ustaw z zakresu prawa żywnościowego, ale także i w innych aktach prawnych wprowadzone są przepisy przewidujące sankcje w postaci administracyjnych kar pieniężnych obok lub zamiast przepisów karnych. Rozwiązania przyjęte w poszczególnych ustawach różnią się w sposób zasadniczy.

Administracyjne kary pieniężne swoją wysokością nierzadko wielokrotnie przewyższają grzywny wymierzane za popełnienie wykroczenia bądź przestępstwa, stanowiąc tym samym istotną dolegliwość finansową. Jednocześnie w systemie prawnym brak jest reguł ogólnych określających zasady ich nakładania, co skutkuje znaczącym zróżnicowaniem sytuacji podmiotów podlegających ukaraniu, szczególnie w zakresie instytucji łagodzących obiektywny charakter odpowiedzialności administracyjnej (wyłączenie odpowiedzialności, odstąpienie od ukarania, przedawnienie), często nieuzasadnionym ze względu na przedmiot i specyfikę danej regulacji. Ponadto niejednokrotnie nakładanie tych kar cechuje automatyzm oraz nieuwzględnianie przyczyn i okoliczności popełnienia naruszenia.

Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że gwarancje wynikające z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. powinny mieć zastosowanie we wszystkich

postępowaniach karnych i *quasi*-karnych, także takich, które na gruncie prawa krajowego są uznawane za postępowania administracyjne.

Ogólne wymagania odnośnie krajowych systemów sankcjonowania naruszeń prawa żywnościowego uregulowane zostały w przepisach unijnych. Zgodnie z art. 17 ust. 2 akapit 3 rozporządzenia nr 178/2002 „Państwa Członkowskie ustanawiają również zasady dotyczące środków i kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia prawa żywnościowego i paszowego. Ustanowione środki i kary powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające”. Podobnie w art. 55 rozporządzenia nr 882/2004 wskazano, że „Państwa Członkowskie ustanawiają zasady stosowania sankcji obowiązujących w przypadku naruszeń prawa paszowego i żywnościowego oraz innych przepisów wspólnotowych odnoszący się do ochrony zdrowia zwierząt i ich dobrostanu oraz podejmują wszelkie niezbędne środki zapewniające ich wprowadzenie. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające”.

Wobec braku regulacji ogólnej uzasadnione jest zatem sformułowanie zasad nakładania administracyjnych kar pieniężnych za naruszenie przepisów prawa żywnościowego.

System sankcjonowania naruszeń prawa żywnościowego nie powinien być postrzegany przez pryzmat poszczególnych aktów prawnych określających różne wymagania prawa żywnościowego, ale powinien być ujmowany w sposób spójny dla całego prawa żywnościowego. Brak jednolitej regulacji oraz różnorodność przyjmowanych rozwiązań w odniesieniu do regulacji administracyjnych kar pieniężnych w poszczególnych aktach prawnych z zakresu prawa żywnościowego powoduje, że obecnie ww. wymogi prawa unijnego nie są realizowane.

W rozdziale 9 projektu zaproponowane zostało wprowadzenie odpowiednich rozwiązań.

1) W poszczególnych aktach prawnych w sposób zróżnicowany określona jest rozpiętości kar pieniężnych (tzw. ustawowy wymiar kary pieniężnej), zastosowanie mają wartości kwotowe, odwołanie do obiektywnych wskaźników (np. krotność przeciętnego wynagrodzenia) lub stosuje się odniesienie do sytuacji finansowej sankcjonowanego podmiotu (np. procentowa wartości przychodu) bądź do specyfiki sankcjonowanego zachowania (np. krotność korzyści uzyskanej z naruszenia). Nie ma jednak żadnego racjonalnego uzasadnienia dla przyjęcia różnych podstaw ustalania maksymalnej wysokości kar pieniężnych, a przyjmując za punkt wyjścia statuowaną w unijnym prawie

żywnościowym zasadę proporcjonalności, należy stwierdzić, że przyjęte w polskich regulacjach rozwiązanie prawne narusza tę zasadę (przykładowo potencjalnie wyższą karą sankcjonowane są naruszenia przepisów w zakresie jakości żywności niż w odniesieniu do bezpieczeństwa żywności).

W projekcie (art. 98) zaproponowane zostały jednolite zasady określania maksymalnej wysokości kar pieniężnych za poszczególne naruszenia. Maksymalna wysokość kary ustalana jest przy uwzględnieniu kilku kryteriów, tak aby ustalona maksymalna wysokość kary pieniężnej spełniała wymóg proporcjonalności, odstraszania i skuteczności (uwzględniony jest rozmiar prowadzonej działalności, skala naruszenia, a także czynniki obiektywne).

2) Obecnie nie ma ustalonego jednolitego katalogu okoliczności, jakie powinny być brane pod uwagę przy wymiarze sankcji w postaci kar pieniężnych tj. dyrektyw wymiaru kary, a stosowane w poszczególnych ustawach rozwiązania są niespójne i nie w pełni odzwierciedlają specyfikę naruszeń przepisów prawa żywnościowego.

W projekcie (art. 100) zaproponowano katalog dyrektyw wymiaru administracyjnych kar pieniężnych, które powinny być brane pod uwagę przez organ ją nakładający, tak aby wymierzana kara spełniała kryterium proporcjonalności, odstraszania i skuteczności. Zaproponowano uwzględnienie przede wszystkim stopnia zawinienia, ale z jednoznacznym odniesieniem się do winy organizacyjnej, tak aby w sposób niedyskryminujący traktowane były wszystkie podmioty, niezależnie od prawnej formy prowadzenia działalności. Pod uwagę wzięto także specyfikę obowiązków związanych z prowadzeniem działalności na rynku żywnościowym (np. obowiązek wdrożenia HACCP).

Określenie „uniwersalnego” katalogu dyrektyw wymiaru kary przyczyni się do stworzenia jasnych i czytelnych kryteriów przy ustalaniu przez organy Inspekcji Żywności wysokości administracyjnej kary pieniężnej, a jednocześnie ułatwi sądom administracyjnym kontrolę prawidłowości rozstrzygnięć organów w tym przedmiocie.

3) W aktualnie obowiązujących przepisach nie przewiduje się bądź też przewiduje się w sposób bardzo ograniczony, instytucje pozwalających na złagodzenie lub nawet odstępianie od wymiaru kary w szczególnych okolicznościach.

W projekcie (art.101-102) zaproponowano instytucję odstąpienia od wymiaru kary pieniężnej oraz ustawowego niepodlegania karze. Instytucje te miałyby zastosowanie m.in. w przypadku zaistnienia stanu wyższej konieczności, siły wyższej lub też w przypadku podjęcia przed sankcjonowany podmiot intensywnych działań naprawczych. Wprowadzenie

proponowanych instytucji ma na celu m.in. zmianę obecnie istniejącej nieprawidłowej praktyki, gdzie przedsiębiorcy, zamiast samodzielnie informować organy inspekcji o wykrytych nieprawidłowościach i podjętych działaniach naprawczych, co przyczyniłoby się do zwiększenia bezpieczeństwa żywności, podejmują działania zmierzające do ukrycia wszelkich wykrytych przez siebie nieprawidłowości przed organami inspekcji, w obawie przed poniesieniem negatywnych konsekwencji w postaci kar pieniężnych.

4) Dużym mankamentem obecnie obowiązujących rozwiązań jest brak jednolitych zasad przedawnienia karalności i ściągalności kar pieniężnych.

W projekcie (art. 104-107) proponuje się wprowadzenie jednolitych w całym prawie żywnościowym instytucji przedawnienia karalności i ściągalności kary pieniężnych.

5) Ustawodawca wprowadził do prawa żywnościowego zarówno odpowiedzialność karną, jak i odpowiedzialność administracyjną opartą na sankcjach w postaci kar pieniężnych. Funkcje obydwu odpowiedzialności są zbieżne, jest to funkcja prewencyjna i represyjna. W obowiązujących przepisach nie zostały zaproponowane żadne przepisy rozstrzygające zbieg odpowiedzialności, a zatem dochodzi do naruszenie konstytucyjnej zasady *ne bis in idem*.

W projekcie (art. 111-112) zaproponowane zostały reguły rozwiązywania kolizji norm (rozstrzygania zbiegu przepisów) zarówno przy zbiegu odpowiedzialności administracyjnej opartej na karach pieniężnych na podstawie kilku przepisów jak też zbiegu odpowiedzialności administracyjnej i karnej. Zaproponowano rozwiązanie polegające na tym, aby za to samo zdarzenie (czyn) odrębnie wymierzana była sankcja za przypisane wykroczenie bądź przestępstwo oraz za delikt lub za kilka deliktów administracyjnych, a jednocześnie zastosowany byłby mechanizm redukcyjny na płaszczyźnie wykonania sankcji tożsamej rodzajowo, tj. wykonywana byłaby surowsza sankcja tożsama rodzajowo, a w razie uprzedniego wykonania łagodniejszej sankcji, zaliczałoby się jej wartość na poczet sankcji surowszej.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Połączenie inspekcji sprawujących obecnie kontrolę nad bezpieczeństwem żywności nie spowoduje zmian w budżetach jednostek samorządów terytorialnych. Jednakże, zmiana dotychczasowej struktury organizacyjnej Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin

i Nasiennictwa oraz Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych, polegająca na przeniesieniu części kontroli ze szczebla wojewódzkiego na szczebel powiatowy, będzie miała wpływ na dochody i wydatki budżetu państwa. Wpływ do budżetu powstanie w związku z usprawnieniem kontroli poprzez większe oddziaływanie na producentów niespełniających wymagań w zakresie objętym działaniami Inspekcji. Jednocześnie lepsza organizacja podejmowanych przez organy Inspekcji czynności pozwoli na ograniczenie wydatków z budżetu z uwagi na racjonalizację kosztów jej działania tj. dojazdu, diety, zasoby kadrowe i majątkowe, organizacja pracy czy wykorzystanie bazy laboratoryjnej.

W odniesieniu do wydatków z budżetu państwa związanych z projektowaną ustawą można przyjąć następujące dane szacunkowe:

1. 2017.r. – 816.874.467 zł.,
2. 2018 r. – 858.228.737 zł.,
3. 2019 r. – 879.684.455 zł.,
4. 2020 r. – 901.676.566 zł.,
5. 2021 r. – 924.218.480 zł.,
6. 2022 r. – 946.399.723 zł.,
7. 2023 r. – 969.113.316 zł.,
8. 2024 r. – 992.372.035 zł.,
9. 2025 r. – 1.016.188.964 zł.

W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa powyżej, będzie istniała możliwość zastosowania mechanizmów pozwalających na racjonalizację częstotliwości wykonywania zadań związanych z funkcjonowaniem Inspekcji oraz obniżenie kosztów zewnętrznej obsługi Inspekcji, w sposób gwarantujący bezpieczeństwo zdrowia publicznego.

Organem właściwym do sprawowania nadzoru nad kosztami działalności Inspekcji, w tym do zastosowania mechanizmów korygujących będzie Prezes Rady Ministrów.

Połączenie Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych spowoduje oszczędności finansowe związane z zatrudnieniem. Zaproponowane w projekcie zmiany pozwolą na ograniczenie stanowisk kierowniczych i związanych z obsługą Państwowej Inspekcji przy jednoczesnym zwiększeniu liczby pracowników merytorycznych bezpośrednio przeprowadzających kontrole. Można przyjąć, że wielkość zatrudnienia ulegnie zmniejszeniu

o ok. 100 etatów, co spowoduje oszczędności w kwocie 3.300.000,00 zł rocznie, zaś w obszarze działalności zaplecza laboratoryjnego liczba etatów może zmaleć nawet o 90 miejsc pracy, co w zakresie zatrudnienia spowoduje oszczędności ok. 3.000.000,00 zł rocznie, a w kwestiach związanych z wydatkami ponoszonymi na materiały laboratoryjne ok. 1.000.000,00 zł rocznie.

Mając powyższe na uwadze, niezależnie od kosztów związanych z redukcją etatów i wypłatą odszkodowania z tytułu rozwiązania stosunku pracy szacuje się, że łączna kwota oszczędności wynikających z połączenia ww. inspekcji i związanej z tym zmiany struktury organizacyjnej może wynieść minimum 7.300.000,00 zł. rocznie. Powyższe wyliczenia mają charakter wstępnych, zachowawczych kalkulacji. Po połączeniu inspekcji i instytutów funkcjonujących obecnie możliwe będzie przeprowadzenie rzetelnego audytu, a następnie przeglądu infrastruktury, nieruchomości i personelu, co pozwoli na lepsze zagospodarowanie posiadanych zasobów majątkowych jak i ludzkich, a w rezultacie będzie skutkowało wyższą kwotą oszczędności niż ta podana powyżej.

Nie przewiduje się dodatkowych skutków dla budżetu państwa związanych z działalnością Wojskowej Inspekcji Weterynaryjnej, albowiem projekt ustawy nie przewiduje zmian w zakresie zadań, organizacji i funkcjonowania tej Inspekcji.

5. Zgodność przepisów projektu ustawy o Inspekcji Żywności z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy o Inspekcji Żywności pozostaje w zgodzie z prawem Unii Europejskiej i jego uchwalenie przyczyni się do realizacji woli wspólnotowego ustawodawcy w zakresie poprawy organizacji i jakości pracy inspekcji odpowiedzialnych w chwili obecnej za bezpieczeństwo żywności na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji.

Unia Europejska zwraca uwagę na konieczność stworzenia stosownych procedur w odniesieniu do współpracy właściwych organów wewnątrz Państwa Członkowskiego i pomiędzy Państwami Członkowskimi, w szczególności w przypadku gdy kontrole urzędowe ujawnią, że problemy dotyczące pasz i żywności rozciągają się na więcej niż jedno państwo członkowskie. W celu ułatwienia takiej współpracy państwa członkowskie powinny wskazać instytucję wyznaczoną do kontaktów z zadaniem koordynowania przekazywania

i otrzymywania stosownej pomocy. Przewidziana w projekcie ustawy Inspekcja Żywności stanowi odpowiedź na ten postulat.